

DANSK OG FRANSK **CIVILPROCES**

– i et kontrastivt perspektiv

Af

Niels Krogh-Hansen

København, 1992

Digitaliseret, revideret og delvist opdateret af

Liselotte Kruse Balslev Hansen

Mette Hedegaard Skjæveland

Réka Winternitz

Aarhus Universitet, Arts – 2020

Indholdsfortegnelse

I. KAPITEL I: OVERSIGT OVER RETSSYSTEMERNE	12
1. Domstole	12
1.1 Danske domstole.....	12
1.1.1 Landsretterne.....	13
1.1.2 Byretterne.....	13
1.1.3 Sø- og Handelsretten i København	13
1.2 Summarisk fremstilling af sagens gang ved en dansk domstol*	14
1.3 Franske domstole	16
1.3.1 Tribunal judiciaire*	17
1.3.2 Tribunal judiciaire*	18
1.3.2.1 Chambre de proximité / Tribunal de proximité.....	18
1.3.3 Tribunal de commerce	18
1.4 Summarisk fremstilling af sagens gang ved tribunal judiciaire	19
1.5 Terminologi.....	20
1.5.1 Oversættelse af danske og franske domstoles navne	21
1.5.1.1 Danske domstole.....	21
1.5.1.2 Franske domstole.....	22
1.6 Yderligere terminologi vedrørende domstole	22
2. Dommere.....	24
2.1 Dommere ved danske domstole	24
2.1.1 Landsretten	24
2.1.2 Byretterne.....	25
2.1.3 Sø- og Handelsretten i København	25
2.2 Dommerne ved de franske domstole	26
2.2.1 Tribunal judiciaire	26
2.2.1.1 Dommerne i specielle funktioner	26
2.2.1.2 Retsformand og præsident.....	27
2.2.1.3 Konstituerede dommere	28
2.2.2 Tribunal judiciaire – Chambre/Tribunal de proximité.....	28
2.2.3 Tribunal de commerce	28
2.3 Le Ministère Public	29
3. Les auxiliaires de la justice	30
3.1 Advokater	31
3.1.1 Constitution d'avocat	32
3.2 Les huissiers de justice	33

3.3	Stævningsmand.....	33
3.3.1	Forkyndelse.....	34
3.4	Fogeder	35
3.5	Retsbetjente	36
3.6	Justitssekretærer	36
3.6.1	Justitskontor.....	36
II.	KAPITEL II: TVISTEMÅLET.....	38
4.	Den borgerlige/civile sag	38
4.1	Terminologi vedrørende den borgerlige sag	38
5.	Sagens parter	40
5.1	Sagsøger og sagsøgte.....	40
5.1.1	Proceshabilitet.....	42
5.1.2	Retlig interesse	43
5.2	Tredjemands indtræden i sagen	43
5.2.1	Intervention	43
5.2.1.1	Danske regler	43
5.2.1.2	Hovedintervention.....	43
5.2.1.3	Biintervention	44
5.2.1.4	Procestilvarsling*	44
5.2.1.5	Franske regler for intervention	44
5.2.2	Adcitation.....	46
5.2.2.1	Danske regler	46
5.2.2.2	Franske regler.....	46
6.	Påstande	48
6.1	Nedlæggelse af påstande.....	49
6.2	Principale og subsidicære påstande	50
6.3	Sagsøgerens påstande	51
6.4	Sagsøgtes påstand.....	52
6.4.1	Frifindelsespåstand.....	53
6.4.2	Modkrav	54
6.4.3	Afvisning	54
6.4.4	Indsigelser.....	56
III.	KAPITEL III: BEHANDLINGEN AF EN CIVIL SAG	57
7.	Sagens anlæggelse og behandling.....	57
7.1	Værneting.....	57
7.2	Kumulation.....	59

8.	Sagens anlæggelse.....	60
8.1	Stævning.....	60
8.1.1	Dansk stævning.....	60
8.1.2	Fransk stævning.....	61
8.1.3	Assignation à jour fixe og assignation à bref délai.....	61
8.1.4	Stævningens affattelse og indhold.....	62
8.1.4.1	En dansk stævning.....	62
8.1.4.2	En fransk stævning.....	63
8.1.4.3	Om oversættelse af stævninger.....	63
8.1.4.4	Oversættelsesforslag til dansk Stævning.....	65
8.1.4.5	Oversættelsesforslag til fransk "Assignation".....	66
8.1.4.6	Oversættelsesforslag til fransk "Assignation à jour fixe".....	70
8.2	Optagelse på hovedsagslisten.....	78
8.3	Berammelse.....	78
9.	Sagens behandling.....	79
9.1	Offentlige retsmøder.....	79
9.1.1	Lukkede døre.....	79
9.2	Audience d'appel des causes.....	80
9.3	Sagens forberedelse.....	80
9.3.1	Forberedelse af en dansk sag.....	80
9.3.2	Forberedelsen af en sag for tribunal judiciaire*.....	80
9.3.3	Første tægtedag.....	81
9.3.4	Skriftvekslingen.....	82
9.4	Ordonnance de clôturé.....	83
9.5	Bevisførelse.....	84
9.5.1	Partsafhøring.....	85
9.5.2	Vidner.....	86
9.5.3	Dokumentbevis.....	89
9.5.4	Partsed.....	89
9.5.5	Sagkyndig bistand.....	90
9.5.6	Syn og skøn.....	91
9.5.7	Besigtigelse.....	93
9.6	Hovedforhandling.....	93
9.7	Votering og domsafsigelse.....	96
IV.	KAPITEL IV: RETSAFGØRELSEN.....	97
10.	Dom eller kendelse.....	97

10.1	Kontradiktorisk dom.....	98
10.2	Udeblivelse	98
10.3	Retskraft.....	100
10.4	Appelmulighed.....	101
10.5	Sagsomkostninger	102
10.6	Fri proces.....	104
10.7	Eksekution.....	104
10.7.1	Exécution sur minute.....	105
10.7.2	Exécution provisoire	106
10.7.3	Exécution sur minute par provision	107
11.	Kendelser.....	107
11.1	Danske kendelser og beslutninger	107
11.2	Franske kendelser	107
11.2.1	Jugement d'avant dire droit	108
11.3	Ordonnance.....	109
11.3.1	Ordonnances afsagt af le juge de la mise en état	109
11.3.2	Kendelser afsagt af rettens præsident	109
11.3.2.1	Ordonnance sur requête.....	110
11.3.2.2	Ordonnance de référé	111
12.	Retsafgørelsens indhold og affattelse.....	112
12.1	Dommens indhold	112
12.2	Om affattelsen af en fransk dom.....	113
12.3	Om oversættelse af domme.....	113
12.4	Affattelse af kendelser.....	113
12.5	Fraseologisk gennemgang af dommen	114
12.6	Dommens "hoved"	114
12.7	Indledningen til dommen	114
12.7.1	Dansk dom	114
12.7.2	Fransk dom.....	115
12.7.2.1	Forslag til oversættelse af indledningen til en fransk dom	118
12.8	Sagsfremstillingen.....	121
12.9	Påstande	122
12.10	Anbringender	123
12.11	Tilførsel til retsbogen	124
12.12	Bevismaterialet.....	125
12.13	Præmisserne	125

12.14 Dommens konklusion.....	130
13. Konklusion.....	135
V. KAPITEL V: APPEL	136
14. Almindelige bemærkninger	136
14.1 Danmark.....	136
14.1.1 Landsretterne.....	136
14.1.2 Højesteret.....	137
14.1.3 Appellens karakter.....	138
14.1.4 Appelsager i praksis, Danmark.....	139
14.1.4.1 Anke af byretsdomme.....	139
14.1.4.2 Anke af landsretsdomme	140
14.1.4.3 Kære.....	141
14.2 Franske appelsager	141
14.2.1 Les Cours d'appel.....	142
14.2.2 Appelsager i praksis, Frankrig.....	142
14.3 Advokaterne	143
14.3.1 Danske advokater.....	143
14.3.2 Franske advokater	144
14.4 Parterne i appelsagen.....	145
14.4.1 Appellanten og appelindstævnte i Danmark.....	146
14.4.2 Appellanten og appelindstævnte i Frankrig.....	146
14.4.3 Ankeafkald.....	147
14.5 Udeblivelse	148
14.5.1 Danmark.....	148
14.5.1.1 Udeblivelse af appellanten i Danmark.....	148
14.5.1.2 Udeblivelse af appelindstævnte i Danmark	148
14.5.2 Frankrig	148
14.6 Ankens retsvirkninger.....	149
14.6.1 Anke i Danmark.....	149
14.6.2 Anke i Frankrig	149
14.6.3 Anke i Danmark og i Frankrig	149
14.6.4 Nova under ankesagen.....	150
14.7 Affattelse af ankestævninger*	150
14.7.1 En dansk stævning ved anke til landsret.....	150
14.7.2 En dansk stævning ved anke til højesteret.....	151
14.7.3 En fransk acte d'appel med populær transkription.....	151

14.8	Hovedforhandlingen	153
14.8.1	Landsretten	154
14.8.2	Højesteret	154
14.8.3	Cour d'appel	154
14.8.4	Domsafsigelsen	155
14.9	Dommenes affattelse.....	155
14.9.1	Danmark.....	155
14.9.2	Frankrig	155
14.10	Sagsomkostninger	155
14.11	Eksempler	156
14.11.1	En Sø- og Handelsretsdom.....	156
14.11.2	Dom afsagt af Vestre Landsret.....	159
14.11.3	En kendelse, der kæres fra landsret til Højesteret.....	163
14.11.4	En fransk dom ved Cour d'appel.....	164
14.11.5	En fransk appelretsdom, der ændrer en underretsdom.	167
14.11.6	En fransk appelretsdom	169
VI.	KAPITEL VI: LA COUR DE CASSATION	173
15.	Almindelige oplysninger.....	173
15.1	Organisation.....	174
15.1.1	Le siège	174
15.1.2	Afdelinger	175
15.2	Le Parquet*	176
15.3	Advokaterne	176
15.4	Sagens gang.....	177
15.4.1	Kompetence til klage.....	177
15.4.2	Fremgangsmåden ved klage.....	177
15.4.3	Kassationsgrundene	179
15.4.4	Sagens forberedelse.....	179
15.4.5	Hovedforhandlingen	180
15.5	Dommen	181
15.6	Fraseologisk gennemgang af dommen	183
15.6.1	Indledning til dommen.....	183
15.6.2	Sagsfremstillingen	184
15.6.3	Klagegrunde	184
15.6.4	Retlige betragtninger	184
15.6.5	Domskonklusionen.....	185

Stikordsregister	189
Dansk	189
Fransk	192
Bibliografi	195

Forord til 1. udgave

Denne publikation er blevet til på følgende måde:

I efteråret 1976 indleverede Kirsten Drewsen et speciale på EK niveau til Institut for Fransk ved Handelshøjskolen i København. Titlen på specialet var "Dansk og fransk civilproces i første instans". Her behandlede emnet både med beskrivelse af domstolsorganisationen og sagens gang fra stævning til domsafsigelse, og med hensyn til den terminologi, som kunne anvendes ved oversættelsesopgaver inden for området.

Dette speciale har i alt væsentligt dannet grundlaget for afsnit I-IV, idet vi sammen undervejs kun har foretaget forskellige redaktionelle ændringer og tilføjelser og har bortskåret citater, der i opgaven var anvendt som dokumentation for foreslåede oversættelser og løsninger.

Sammen har vi derefter udarbejdet afsnit V om ankesagers behandling og afsnit VI om den særlige behandling ved Cour de cassation. Det sidste afsnit har i øvrigt været genstand for særlig behandling i et speciale, som Ulla Iversen samtidig indleverede på EA niveau, og som indeholder en sammenligning af Højesterets og Cour de cassation's funktioner.

Med denne publikation håber vi at have tilvejebragt:

1. Et nyttigt lærebogsværk, der inden for rimelige rammer giver danske oversættere den nødvendige baggrund for forståelsen af processkrifter og domme.
2. Et ordbogsværk, som i videre omfang end de gængse gør det muligt at finde det "rigtige" ord i en given sammenhæng.

Men på den anden side er det praktiske liv og dets udtryksformer så mangfoldige, at ikke alt kan rummes i et sådant værk, og det er således stadig først og fremmest eksistensen af dygtige oversættere med stilsans, der betinger kvaliteten af resultaterne.

Ordlisterne bag i publikationen tjener naturligvis først og fremmest til hjælp ved opslag, men vi betoner stærkt, at publikationen kun kan anvendes efter sit formål ved grundig læsning af den tilhørende tekst, og at ordene skal slås op på samtlige de angivne steder, for at brugeren kan have rimelig sikkerhed for at anvende det "rigtige" udtryk.

Vi advarer mod brug af værket inden for andre retsplejeområder end civilprocessen, idet terminologien både på dansk og fransk kan variere betydeligt, således at det samme ord skal oversættes helt anderledes end i den civile retspleje.

I skrivende stund er imidlertid andre studerende i gang med specialer inden for områderne tvangsfuldbyrdelse, kriminalretspleje og retsplejen ved de franske forvaltningsdomstole, og der er således et vist håb om, at savnet af lærebogs- og

ordbogsmæssig dækning af disse emner vil kunne blive afhjulpet inden for en overskuelig fremtid.

Inden for arve- og skifteretten findes allerede en særlig publikation, der kan fås ved henvendelse til Niels Krogh-Hansen.

København, april 1977

Forord til 2. udgave

Siden 1977 er der sket forskellige ændringer i reglerne om retsplejen i borgerlige sager. Disse regler er indført her i 2. udgave.

København, november 1992

Niels Krogh-Hansen

Forord til 3. udgave, 2020

Denne publikation er blevet til på baggrund af Dansk og Fransk Civilproces (Hansen, 1992) samt bevillingsbrev af 24. maj 2019 fra Dekansektariatet om bevilling af midler fra AU's EDU-IT pulje og fra ARTS' egne strategiske midler til digitalisering af undervisningsmaterialer i sprogfagene.

I forbindelse med digitalisering af materialet ved studentermedhjælp Réka Winternitz er materialet samtidig revideret og delvist opdateret, og et stikordsregister er genereret, ligeledes ved studentermedhjælp Réka Winternitz og ved studentermedhjælp Mette Hedegaard Skjæveland, begge CLM-studerende (4. semester) under ledelse af Liselotte Kruse Balslev Hansen, videnskabelig assistent, fransk.

Stor tak til Niels Krogh-Hansens familie, særligt hans datter, Lue Krogh-Hansen, samt hendes bror og mor, for deres tilladelse pr. sms af 21.08.2019 til at digitalisere og opdatere deres fars publikation (Krogh-Hansen, 1992) til glæde for studerende og professionelle inden for fransk og dansk civilproces.

Aarhus, januar, december 2020

Liselotte Kruse Balslev Hansen
Réka Winternitz
Mette Hedegaard Skjæveland

Redaktørens note:

Generelt er teksten kun delvist opdateret og ikke verificeret af en fagperson. Hele teksten skal derfor tages med forbehold, indtil dette er sket. Dette gælder særligt afsnittet omhandlende de franske domstole, der kun til dels er opdateret, idet der er sket store ændringer i den franske civilretspleje med reformen pr. 1. januar 2020 – Få her overblik over hovedlinjerne i reformen af domstolsorganisationen:

- www.justice.gouv.fr/le-ministere-de-la-justice-10017/reforme-de-lorganisation-judiciaire-32855.html (24.12.2019)
- www.justice.gouv.fr/organisation-de-la-justice-10031/lordre-judiciaire-10033/tribunal-judiciaire-12034.html 18/02/2020

Øvrige bemærkninger, anvendte forkortelser, farvekoder m.v.:

If = løsningsforslag (i opstillinger)

I tabeller (opstillinger): lille begyndelsesbogstav, undt. egennavne, første ord i sætning.

I tabeller (opstillinger): * (asterix) indsat efter termene henviser til noter i det følgende.

Rød markering: forhold med forbehold, der skal rettes/opdateres.

Gul markering: bemærkninger til forhold med forbehold, der skal rettes/opdateres.

Grøn markering: dele med forbehold, beholdt fra forrige udgave, skal evt. opdateres.

Årstal i eksempler: er aktualiseret, hvor muligt/hensigtsmæssigt. Formaterne '19-' og '20-' bør dog overvejes mhp. fremtidssikring.

Stikord: er fremhævet med *kursiv* i selve teksten.

Stikordregister på fransk og på dansk (- følgende ses i Word med koderne slået til):

- Dansk : - visning af dansk kode.
- Fransk : - visning af fransk kode = tilføjelse af \ff efter dansk kode.

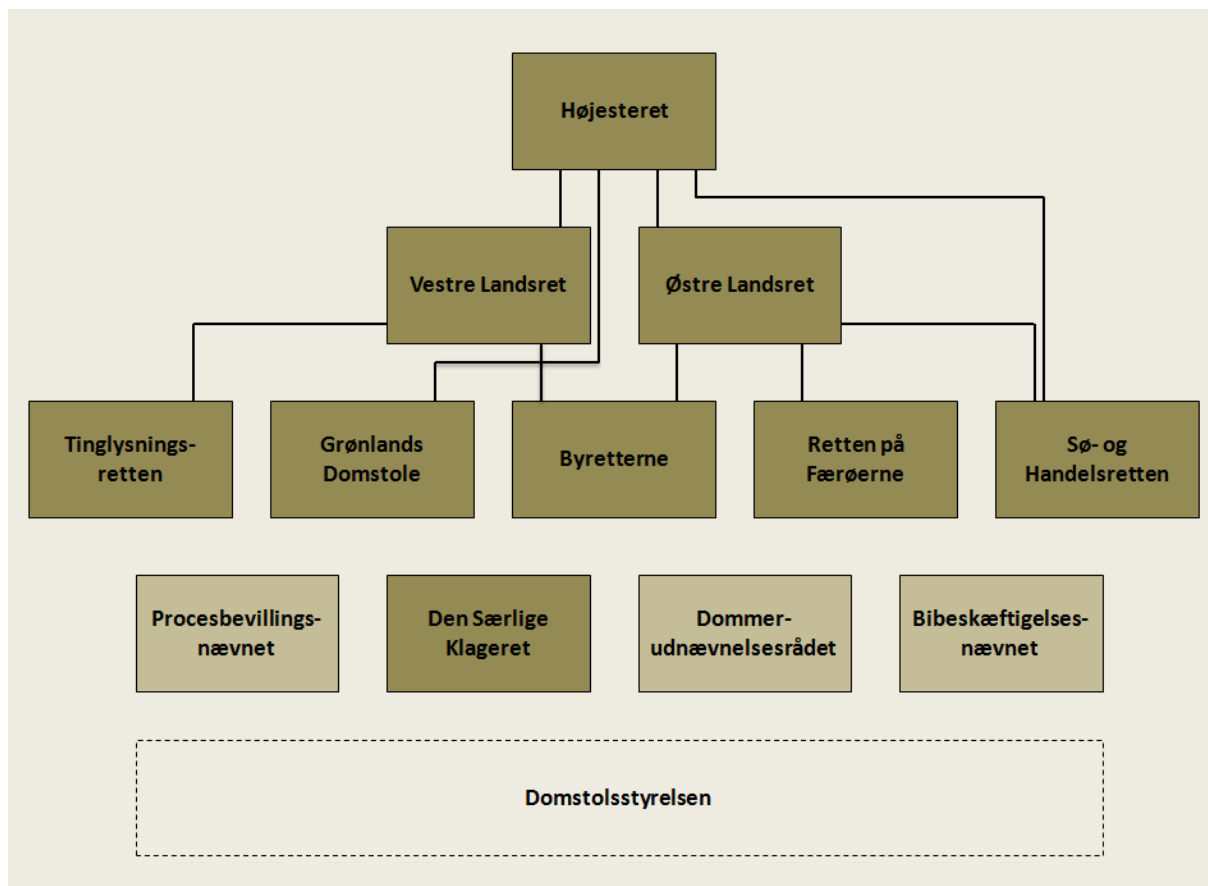
Bemærk, at alle sagspersoner er fiktive.

I. KAPITEL I: OVERSIGT OVER RETSSYSTEMERNE

1. Domstole

(OBS! Ikke ajourført)

1.1 Danske domstole

Organisering af Danmarks domstole, 2020 (Kilde: https://gymnasie.kenddinret.dk/wp-content/uploads/2014/12/domstol_org.png)

Det danske domstolssystem i civile (borgerlige) sager omfatter: Højesteret, landsretterne, byretterne, Tinglysning retten samt Sø- og Handelsretten i København.

Disse kaldes de *almindelige domstole*, mens visse andre, nemlig den særlige klageret, boligretten og arbejdsretten kaldes de *særlige domstole*.

Før 1990 var hovedreglen den, at sager i første instans skulle indbringes for landsretten. Herfra gjaldt dog en række undtagelser, navnlig den væsentlige, at sager med en sagsgenstand på under 200.000 kr. skulle indbringes for byretterne i første instans. Ved en reform i 1990 blev der imidlertid indført den ændring, at sager i første instans som hovedregel skal indbringes for byretterne, se Rpl. § 224.

I kapitel I-IV behandles civile sager i første instans ved følgende domstole: Byretterne i første instans, landsretterne og Sø- og Handelsretten i København.

I kapitel V ff behandles sager ved landsretten som appelinstant og sager ved Højesteret.

1.1.1 Landsretterne

Der er to *landsretter* i Danmark:

- *Vestre Landsret*, med sæde i Viborg, der omfatter Jylland.
- *Østre Landsret*, med sæde i København, der behandler sager fra resten af landet, Færøerne og Grønland.¹

Landsretterne har en dobbelt funktion, idet de dels kan pådømme sager i første instans, dels virker som appelinstant for domme afsagt af byretterne.

Landsretterne er *kollegiale domstole*, hvor der ved sagens behandling og pådømmelse skal medvirke mindst tre dommere, mens retten dog under sagens forberedelse kan beklædes af en enkelt dommer.

1.1.2 Byretterne

Ifølge Rpl. § 9 er Danmark inddelt i 24 *retskredse*, hver med en byret². Byretterne er enkeltmandsdomstole, og behandler som udgangspunkt alle sager i første instans, idet principielle sager dog efter begæring, af *byretten*, kan henvises til landsretten.

Der findes imidlertid flere undtagelser fra denne regel. Disse er omhandlet i Rpl. §§ 224-232. De er ret detaljerede, og vi skal derfor her kun nævne, at sager om krav (en sagsgenstand), der har en økonomisk værdi over 500.000 kr., skal henvises til behandling ved en af landsretterne, såfremt en af parterne begærer det. Endvidere kan sagsøgeren i sådanne sager på eget initiativ anlægge disse ved landsretten. Endvidere kan byretten i en række tilfælde, selv om sagsgenstandens værdi ikke overstiger 500.000 kr., henvise sagen til behandling ved en af landsretterne i første instans, se Rpl. § 226, stk. 1.

Sager, der opstår af ansættelsesforhold mellem arbejdsgivere og deres ansatte, kan henvises til behandling ved *Sø- og Handelsretten* i København.

1.1.3 Sø- og Handelsretten i København

Under Sø- og Handelsretten hører navnlig sø- og handelssager, dvs. sager, hvori fagkundskab til søforhold eller handelsforhold skønnes at være af betydning. Ved

¹ <https://www.domstol.dk/OM/ORGANISATION/Pages/Landsretter.aspx>

² <http://www.domstol.dk/OM/ORGANISATION/Pages/Byretter.aspx>

afgørelsen af, om en sag er en sø- eller handelssag, tages der særlig hensyn til, om parterne ønsker, at retten skal tiltrædes af sagkyndige medlemmer.

I retten er ansat en præsident, to vicepræsidenter, to dommere og et antal sagkyndige medlemmer. Disse medlemmer har særlig kendskab til sø- og handelsforhold.³

1.2 Summarisk fremstilling af sagens gang ved en dansk domstol*

*i første instans

Sagens anlæg – stævningen

Et civilt søgsmål anlægges ved stævning, der indeholder sagsøgerens påstand (demande) (se nærmere under det pågældende afsnit).

Sagsøgeren udtager stævning mod sagsøgte, hvorved forstås, at sagsøger opretter sin sag på minretssag.dk. Herefter får den sagsøgte tilsendt en stævning og en skriftlig vejledning.

Efter at stævningen er forsynet med påtegning om berømmelse af sagens behandling, gives den tilbage til sagsøgeren til forkyndelse for sagsøgte.

Sagens forberedelse i første instans

På den af retten berammede dag (sagens første *tægtedag*) møder parterne for retten, enten personligt eller ved advokat. Her fremlægger sagsøgeren sin stævning og de dokumenter han påberåber sig. Sagsøgtes første processkrift kaldes et *svarskrift*. Sagsøgerens andet processkrift hedder en *replik*, mens sagsøgtes svar kaldes for duplikken.

Retten pålægger sagsøgte at indlevere sit svarskrift til retten med kopi til sagsøger inden en frist på mindst to uger. Ifølge Rpl. § 351 skal et svarskrift blandt andet indholde sagsøgtes påstand, sagsøgtes eventuelle modkrav, sagsøgtes postadresse i Danmark og en beskrivelse af sagen set fra sagsøgtes side, herunder de faktiske og retlige omstændigheder.

Når retten har modtaget svarskriftet, indkalder den parterne til et forberedende retsmøde, jf. Rpl. § 351. Retten kan dog beslutte, at mødet er overflødigt. Mødets dagsorden består typisk af drøftelser om, hvordan parterne forholder sig til sagens faktiske og retlige omstændigheder og om tilrettelæggelsen af sagens yderligere forberedelse, herunder muligheden for afholdelse af syn og skøn.

Retten kan ligeledes indkalde parterne til yderligere forberedende møder samt

³ <http://www.domstol.dk/OM/ORGANISATION/Pages/S%c3%b8-ogHandelsretten.aspx>

pålægge partnerne at afgive yderligere processkrifter.⁴

Bevisførelse

Den del af bevisførelsen, der omfatter *partsforklaringer*, afhøringer af vidner og sagkyndige vidner, foregår som regel under hovedforhandlingen, mens fx syn og skøn naturligvis foretages under forberedelsen.

Hovedforhandling

Hovedforhandlingen foregår efter de samme regler for landsretten og for byretten, men byretsproceduren har dog et noget mindre formalistisk præg.

Under hovedforhandlingen, der i princippet foregår i et *offentligt retsmøde*, fremsætter parterne i "et frit mundtligt foredrag" deres påstande og deres opfattelse af sagen. Herefter vil retten normalt bede først sagsøgeren og derefter sagsøgte om at redegøre for sagens faktum og problemstilling, herunder fremføre, på hvilke punkter parterne er uenige. Herefter begynder bevisførelsen, hvor parterne og eventuelt indkaldte vidner afgiver deres *forklaring* og eventuel afhøring af skønsmanden. Når bevisførelsen er afsluttet, har begge parter mulighed for at redegøre for deres syn på sagen i den afsluttede procedure.

Optagelse til dom – votering – domsafsigelse

Hvis rettens forsøg på at forlige sagen ved enten at foreslå et forslagsforslag eller ved at komme med en tilkendegivelse ikke lykkes, optages sagen til dom.

Retten trækker sig nu tilbage til voteringen, der ved de kollegiale retter består i rådslagninger med eventuel efterfølgende afstemning i tilfælde af dissens. Denne afstemning sker mundtligt, og der gives dom efter stemmeflertallet.

Dommen afsiges herefter i et retsmøde, snarest muligt efter sagens *optagelse til dom*.

Fuldbyrdelse

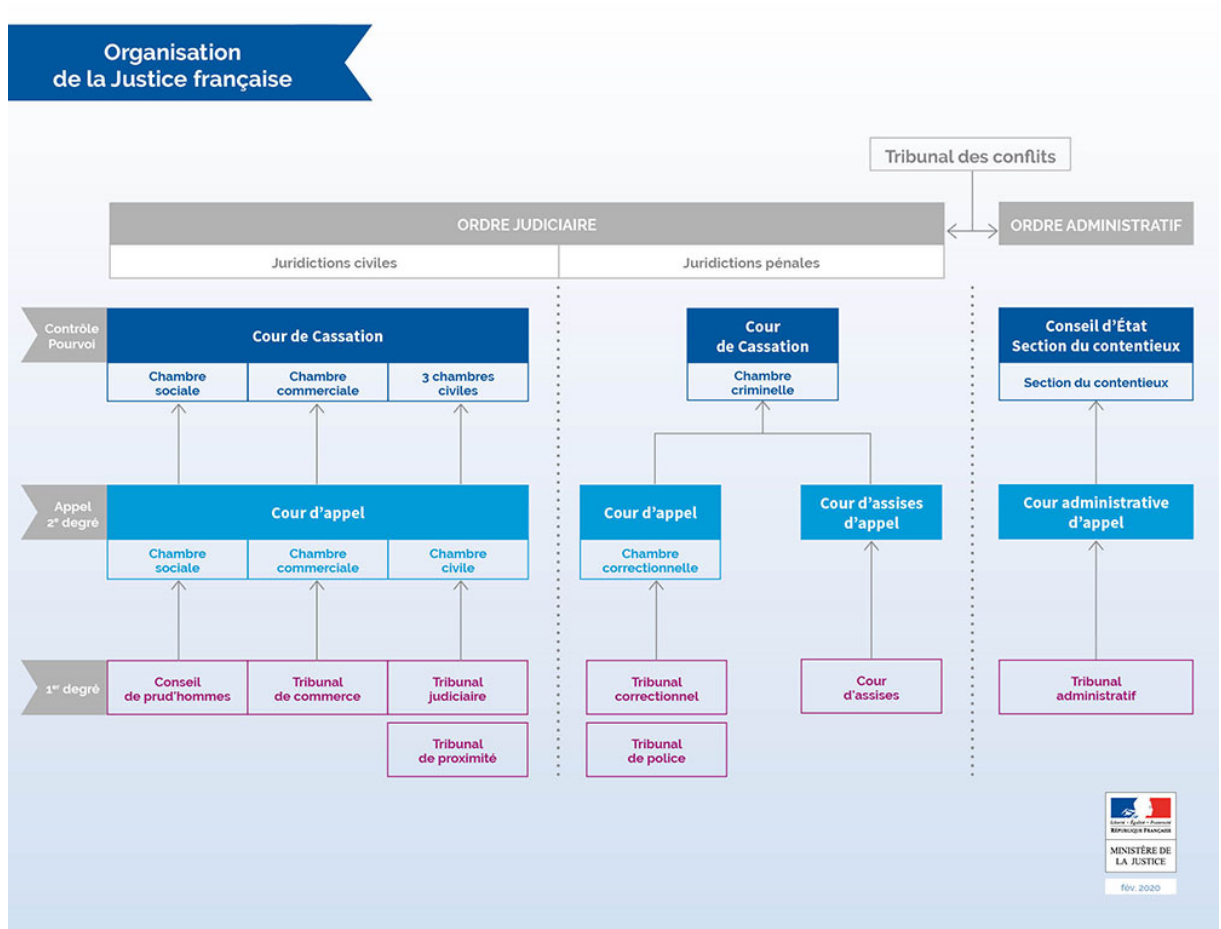
Domme i danske civile sager forkyndes ikke. Parterne må enten overvære domsafsigelsen, eller de kan senere få tilsendt en udskrift af dombogen.

Sagsøgte skal herefter, inden 14 dage efter dommens afsigelse, fuldbyrde dommen. Har han ikke inden eksekutionsfristens udløb opfyldt sin forpligtelse, og har han ikke iværksat lovlig anke af dommen, kan domhaver få dommen tvangsfuldbyrdet ved fogedens hjælp, og der kan gøres udlæg i domfældtes aktiver til dækning af kravet.

4

<http://www.domstol.dk/saadangoerdu/civilesager/hvordanforloberencivilsag/forberedelse/Pages/default.aspx>

1.3 Franske domstole

Organisation de la justice française après la réforme en 2020 (source : <http://www.justice.gouv.fr>)

Inden for det franske retssystem er følgende domstole kompetente i civile sager:

almindelige domstole

le tribunal judiciaire, la cour d'appel

særlige domstole

le tribunal de commerce, le conseil de prud'hommes, le pôle social du tribunal judiciaire⁵ samt le tribunal paritaire des baux ruraux.

Endelig er la Cour de cassation, der ikke kan indregnes under nogen af disse to

⁵ <https://www.editions-tissot.fr/droit-travail/content.aspx?idSGML=1c701909-0431-4e0b-94b3-47b2467796b3&codeCategory=BTP&codeSpace=PSI&chapitre=P01C2&pageNumber=1§ion=P01C2F070&op=1>

grupper, naturligvis også kompetent i civile sager.

I kapitel I - IV behandles udelukkende følgende domstole i første instans:

- le tribunal judiciaire
- le tribunal de commerce

I kapitel V ff behandles la Cour d'appel og la Cour de cassation.

Nedenfor gives en kort oversigt over domstolene i første instans.

1.3.1 Tribunal judiciaire*

*før 2020: tribunal de grande instance

I 2020 fusionerede le *tribunal de grande instance* (herefter TGI) og le *tribunal d'instance* (herefter TI) og blev tilsammen erstattet af en ny instans: le Tribunal judiciaire.⁶ Se også denne artikel: <https://actu.orange.fr/france/fusion-des-tribunaux-d-instance-et-de-grande-instance-une-reforme-decreee-magic-CNT000001mtvxg.html>.

Tribunal judiciaire er kompetent i alle civil- og handelsretlige sager, hvor ingen andre domstole er særligt kompetente. Det er derfor en ret, der er omfattet af de almindelige retsregler på det retlige område.

Domstolen erstatter TGI og TI. Hovedformålet med denne foranstaltning er at fordele de midler, der tildeles disse domstole, med henblik på at opnå besparelser: Lokaler, dommere og anklagere, udstyr osv.

Reformen trådte normalt i kraft den 1. januar 2020. Sager, der verserer på denne dato ved retterne TGI og TI, overføres automatisk til de kompetente retsinstanser.⁷

Kompetencer

Rettens materielle kompetence er den samme som TGI's. Der er imidlertid ikke længere nogen betingelse med hensyn til kravets størrelse (hvilket gjorde det muligt at sondre mellem sager, der henhører under den kompetente ret, og sager, der henhører under anvendelsesområdet for TI's kompetence).⁸

Indtil d. 31 december 2019, var der i alt 173 tribunaux de grande instance i Frankrig, som behandlede de første instanssager, der ikke ved lov var henlagt til en af de særlige domstole.

⁶ <https://droit-finances.commentcamarche.com/contents/1507-tribunal-de-grande-instance--role-et-competences#definition>

⁷ <https://droit-finances.commentcamarche.com/contents/16426-tribunal-judiciaire-definition-et-competences>

⁸ <https://droit-finances.commentcamarche.com/contents/16426-tribunal-judiciaire-definition-et-competences>

Det er en kollegial ret, der som regel sættes med tre dommere, men som også i visse tilfælde kan beklædes af en enkelt dommer.

Tribunal judiciaire (tidligere TGI) pådømmer i første og sidste instans (dvs. uden appelmuligheder) sager, hvor sagsværdien overstiger 10.000 €. ⁹ I sager, der pådømmes i første instans, er der ingen øvre grænse for rettens kompetence.

Det skal her bemærkes, at parterne ikke selv kan føre deres sag for denne ret, men er forpligtet til at møde ved advokat.

1.3.2 Tribunal judiciaire*

*før 2020: tribunal d'instance

1.3.2.1 Chambre de proximité / Tribunal de proximité

En "*chambre de proximité*" (lokal afdeling) eller "*tribunal de proximité*" (lokal domstol) er en afdeling af tribunal judiciaire, hvis rolle er at bedømme de fleste af de "små" retstvister i dagligdagen. Den har således kompetence med hensyn til sager med en sagsværdi, der er lig med eller mindre end 10 000 €¹⁰, og for andre særlige retstvister, der tidligere har været omfattet af TI's kompetence. De lokale afdelinger kan også tildeles yderligere beføjelser på grundlag af lokale behov efter afgørelse truffet af den første appeldomstols præsident og anklagemyndigheden ved den pågældende domstol.

Hovedsæde

Den lokale afdeling er en domstolsinstans, der er beliggende uden for hovedsædet. TGI og TI er blevet slået sammen under reformen af retsvæsenet: I princippet er det derfor tribunal judiciaire, der har TI's kompetence. Hvis den tidligere TGI og TI ikke var beliggende i samme kommune før reformen, bliver de relevante TI til chambre de proximité eller tribunal de proximité.¹¹

De i alt 473 tribunaux d'instance har en begrænset kompetence. De kan pådømme sager med en sagsværdi mellem 4000 og 10.000 €. ¹²

Les tribunaux d'instance er enkeltmandsdomstole, og der er ikke advokattvang for parterne i de sager, der anlægges her.

1.3.3 Tribunal de commerce

De i alt 134 handelsretter oprettes i de byer, hvor der skønnes at være behov for

⁹ <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F2289>

¹⁰ <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F2289>

¹¹ <https://droit-finances.commentcamarche.com/faq/79349-chambre-de-proximite-du-tribunal-judiciaire-definition>

¹² <https://www.jurifiable.com/conseil-juridique/litige/tribunal-dinstance>

en sådan særlig domstol. Antallet af "*tribunaux de commerce*" fastsættes af "le Conseil d'Etat".

Handelsretterne består af en justitssekretær og et antal dommere. Dommerne er alle frivillige. For at kunne blive dommer hos handelsretten skal man være erhvervsdrivende, mindst 30 år og fransk statsborger.¹³

Retten, der sættes med mindst tre dommere, er kompetent til at pådømme handelssager

i første instans, når sagsværdien overstiger 4.000 €

i sidste instans op til en sagsværdi af 4.000 €

Der gælder ingen øvre grænse.

1.4 Summarisk fremstilling af sagens gang ved tribunal judiciaire

Også efter fransk ret indledes en civil sag med en stævning. (1.4 skal verificeres)

Sagsøgeren lader ved en stævningsmand sin stævning forkynde for sagsøgte. Parterne har herefter en frist på 4 måneder til at indlevere stævningen til berammelse på kontoret ved den ret, hvor sagen skal behandles. Det kan være såvel sagsøgeren som sagsøgte, der tager initiativet hertil (se nærmere under det pågældende afsnit).

Her er altså en afgørende forskel i *retsplejen* ved danske og franske domstole (se det pågældende afsnit).

Når stævningen er indleveret på justitskontoret ved den pågældende ret, optages sagen på sagslisten, og sagen oversendes herefter til den afdeling, hvor den skal behandles.

Retsformanden for den pågældende afdeling berammer et første indledende møde i sagen, hvor det konstateres, om sagen straks kan udsættes til hovedforhandling (evt. om der straks kan afsiges dom, fx hvis en af parterne er udeblevet), eller om en egentlig forberedelse er nødvendig.

Kræver sagen forberedelse, henvises den til en af afdelingens dommere, der leder forberedelsen og bistår parterne på forskellig måde under denne fase af sagens gang.

I det første retsmøde under forberedelsen fremlægger sagsøgeren sin stævning, og sagsøgte fremlægger i skriftlig form sine indsigelser og eventuelle modkrav (~ svarskrift). Herefter kan der foretages forskellige skridt til sagens oplysning, hvis dette skønnes påkrævet. Der kan fx udmeldes syn og skøn, der kan indhentes

¹³ <https://www.jurifiable.com/conseil-juridique/litige/tribunal-de-commerce>

udtalelser fra sagkyndige vidner, eller parterne kan tilsiges til personligt at møde for at afgive forklaring.

Herefter har parterne mulighed for at fremkomme med endnu et skriftligt indlæg.

Når forberedelsen er afsluttet, afsiges der kendelse om sagens henvisning til hovedforhandling, og parterne er nu som regel afskåret fra at inddrage nye elementer i sagen eller at ændre deres påstande.

Hovedforhandling

Hovedforhandlingen er mundtlig og foregår i princippet i et offentligt retsmøde. Under forhandlingen fremsætter først sagsøgerens og derefter sagsøgtens advokat de påstande, der er nedlagt under skriftvekslingen, og herefter får hver af advokaterne igen ordet for at svare. Når proceduren er afsluttet, fremsætter anklagemyndighedens repræsentant eventuelt sine bemærkninger, og sagen optages herefter til dom.

Votering – domsafsigelse

Sagen udsættes, og retten foretager sin votering, dvs. rådslagning og eventuelt efterfølgende afstemning. I tilfælde af dissens gives der dom efter *stemmeflertallet*, og dommen afsiges herefter i et offentligt retsmøde.

Forkyndelse og fuldbyrdelse af dommen

Den vindende parts advokat får som regel på rettens kontor udleveret en udskrift af dommen forsynet med en "eksekutionsformular". Denne udskrift overgives til en stævningsmand til *forkyndelse* for den tabende part. Domfældte skal herefter fuldbyrde dommen inden for en vis frist efter forkyndelsen. Undlader han at opfylde sin forpligtelse, kan domhaver, medmindre der lovligt er iværksat et af de mulige retsmidler mod afgørelsen, få dommen tvangsfuldbyrdet ved fogedens hjælp, idet der kan gøres udlæg i domfældtes aktiver til dækning af kravet.

1.5 Terminologi

domstol –en –e

tribunal m

ret –ten –ter

cour f

NB! Tribunal bruges om domstole, der pådømmer sager i første instans, mens cour betegner en højere instans.

Fx: le tribunal judiciaire - la cour d'appel

almindelig domstol

tribunal de droit commun

speciel/særlig domstol

tribunal d'exception/spécial

1.5.1 Oversættelse af danske og franske domstoles navne

Som det fremgår af de ovenstående afsnit svarer de danske og de franske domstole ikke helt til hinanden med hensyn til opbygning og kompetence, hvorfor oversættelse af navnene på de forskellige domstole kan være ret problematisk.

En mulig løsning ville være at bibeholde det danske eller det franske navn, og derefter i en fodnote kort angive, hvor i systemet, den pågældende domstol befinder sig, og hvad den nærmest svarer til inden for modtagersprogets retssystem.

Ønsker man imidlertid at give en oversættelse, må denne nødvendigvis være "konstrueret", og der er derfor nedenfor givet forslag til oversættelse af navnene på de domstole, der behandles i kapitel I-IV.

1.5.1.1 Danske domstole

landsretten (i første instans)	lf.	le tribunal regional le tribunal supérieure (behandler store sager)
Østre Landsret	lf.	le Tribunal de la Region est
Vestre Landsret	lf.	le Tribunal de la Region ouest
landsretten i appelsager		<i>la cour d'appel</i>
Byretten	lf.	le tribunal de première instance le tribunal inférieur
Københavns Byret retten i ... byt	lf.	le Tribunal* de première instance de Copenhague

		Eller blot: le tribunal de ... (bynavn)
Sø- og Handelsretten i København	lf.	le Tribunal maritime et commercial de Copenhague

*Tribunal: stort "t", når der er tale om bestemt domstol/ret, ellers småt.

1.5.1.2 Franske domstole

tribunal judiciaire <i>m</i>		(den franske) byret
fx : Le tribunal judiciaire de Nice		Byretten i Nice
tidligere TGI	lf.	byretten for større sager
fx : Le tribunal de grande instance de Nice		Byretten for større sager i Nice
chambre de proximité	lf.	lokal afdeling
tribunal de proximité	lf.	lokal domstol
tidligere TI	lf.	byretten for mindre sager
le tribunal de commerce	lf.	handelsretten

1.6 Yderligere terminologi vedrørende domstole

Afdeling

Den enkelte byret består af afdelingerne foged- og skifteretterne. Fogedretten hjælper med at gennemtvinge krav, fx i form af krav om betaling efter en dom. Skifteretten behandler derimod dødsboer, hvor den afdødes formue skal overgå til kreditorer eller arvinger.¹⁴

Østre Landsret er opdelt i 23 afdelinger med tre landsdommere i hver afdeling.¹⁵

¹⁴ <http://www.domstol.dk/om/publikationer/HtmlPublikationer/Profil/Profilbrochure%20-%20DK/kap03.html>

¹⁵ <https://www.domstol.dk/oestrelandsret/organisation%20m%20v/Pages/Medarbejdere.aspx>

Vestre Landsret er opdelt i 15 afdelinger, som er organiseret i to retssektioner.¹⁶

afdeling -en -er

chambre f

fx: Københavns Byrets 16.
Afdeling

La seizième Chambre du
Tribunal judiciaire de
Copenhague

sagernes fordeling (til de
forskellige afdelinger)

distribution f des affaires

sagen skal behandles ved/er
henvist til 5. afdeling

l'affaire a été distribuée à la
cinquième Chambre

Kollegiale retter eller enkeltmandsdomstole

kollegial ret

tribunal à forme collégiale

enkeltsmandsdomstol

tribunal (statuant) à juge unique
tribunal composé d'un seul juge

Kompetence

Ikke alle domstole har lige stor kompetence (se pågældende afsnit).

En domstols stedlige *kompetence* begrænses af den retskreds, den er beliggende i, mens dens saglige kompetence, dvs. hvilke typer sager, den kan behandle, er fastsat ved lov.

kompetence -n

compétence f

stedlig kompetence

compétence territorial

compétence racione personae

saglig kompetence

compétence d'attribution

compétence racione materiae

¹⁶ <http://www.domstol.dk/VESTRELANDSRET/OMVESTRELANDSRET/Pages/Organisation.aspx>

den kompetente domstol	le tribunal compétent
retskreds -en -e	<i>ressort</i> (territorial) <i>m</i>
instans -en -er	ressort <i>m</i> <i>instance f</i>

Instans: Le "taux de compétence" en dernier ressort du tribunal judiciaire (tidligere TGI) est supérieur de 10.000 €.

Lf: Tribunal judiciaire (tidligere TGI) er kompetent til i sidste instans at pådømme sager, hvor sagsgenstandens værdi overstiger 10.000 €.

2. Dommere

Nedenfor gives en oversigt over de *dommere*, der er tilknyttet hver af de i kapitel I - IV behandlede domstole samt oversættelsesforslag hertil.

dommer -en -e	<i>juge m</i> <i>magistrat m</i>
---------------	-------------------------------------

Mens der ved betegnelsen "juge" nærmest tænkes på den funktion, dommeren opfylder, tænkes der ved brug af betegnelsen "magistrat" nærmere på dommerens status som offentlig ansat. Under hovedkategorien magistrats hører foruden dommere navnlig også medlemmer af anklagemyndigheden.

2.1 Dommere ved danske domstole

2.1.1 Landsretten

Landsretten består af en *præsident* og et antal landsdommere (Østre Landsret har 59¹⁷ og Vestre Landsret har 38¹⁸).

præsident -en -er	<i>le premier président m</i>
<i>landsdommer</i>	lf. <i>juge au Tribunal régional</i> <i>juge à la Cour régionale</i>

¹⁷ <http://www.domstol.dk/OESTRELANDSRET/ORGANISATION%20M%20V/Pages/default.aspx>

¹⁸ <http://www.domstol.dk/VESTRELANDSRET/OMVESTRELANDSRET/Pages/Organisation.aspx>

(Om begrebet retsformand, se nærmere under det pågældende afsnit).

2.1.2 Byretterne

Byretterne er som nævnt enkeltmandsdomstole, som består af en præsident og en række *dommere*.

dommer	lf.	juge au tribunal de première instance
dommer ved retten i ... (by)	lf.	juge au tribunal de ...

2.1.3 Sø- og Handelsretten i København

I Sø- og Handelsretten er der som førnævnt ansat en præsident, to vicepræsidenter, to dommere og et antal sagkyndige medlemmer.

<i>de juridiske dommere</i>		<i>les juges de profession</i> <i>les juges professionnels</i> <i>les magistrats de profession</i> <i>les magistrats du siège</i>
præsidenten		<i>le président</i>
lægdommere		<i>les juges profanes</i>
<i>vicepræsidenten</i>		<i>le vice-président</i>
anklagemyndigheden		<i>les magistrats debout/du Parquet</i>
<i>fagdommer</i>	lf.	<i>juge consulaire*</i>
<i>søkyndigt/ handelskyndigt medlem</i>	lf.	<i>juge-expert maritime/commercial</i>

*NB: kan betyde juridisk dommer.

2.2 Dommerne ved de franske domstole

2.2.1 Tribunal judiciaire

Antallet af dommere, der er tilknyttet en tribunal judiciaire (tidligere TGI), er variabelt og afhænger af rettens størrelse. Ved hver ret skal der imidlertid være en *président* og mindst to dommere.

le président (du tribunal)

retspræsidenten

le vice-président

vicepræsidenten

(Se endvidere det pågældende afsnit om begrebet retsformand).

2.2.1.1 Dommerne i specielle funktioner

Dommerne ved tribunal judiciaire (tidligere TGI) betegnes forskelligt, alt efter de specielle opgaver, de udfører.

Juge des contentieux de la protection¹⁹

Der er blevet oprettet en ny funktion, dommer ved beskyttelsessager og der er mindst en dommer ved beskyttelsessager i hver tribunal judiciaire. De har de samme kompetence, som dommere ved den tidligere TI.²⁰

Enedommer

Som nævnt kræves der som regel mindst tre dommere ved pådømmelsen af en sag ved tribunal judiciaire (tidligere TGI).

Under visse omstændigheder kan retten dog beklædes af en enkelt dommer.

le juge des contentieux de la protection

lf. **dommer ved beskyttelsessager**

le juge unique

lf. *enedommer*

connaître à juge unique

lf. pådømme en sag som enedommer

¹⁹ <https://www.justice.fr/themes/tribunal-judiciaire>

²⁰ <https://www.dictionnaire-juridique.com/definition/juge-des-contentieux-de-la-protection.php>

attribuer une affaire au juge unique	lf.	henvise en sag til pådømmelse af en enkelt dommer
le tribunal est régulièrement composé d'un juge unique	lf.	retten beklædes af en enkelt dommer

Sagens forberedelse

Se nærmere under det pågældende afsnit om sagens forberedelse. Her skal blot mindes om, at forberedelsen foregår under ledelse af en af rettens dommere, der i denne funktion kaldes:

<i>le juge de la mise en état</i>	lf.	dommeren under sagens forberedelse
-----------------------------------	-----	------------------------------------

Rettens præsident

Se nærmere under de respektive afsnit om "ordonnance sur requête" og "ordonnance de référé".

2.2.1.2 Retsformand og præsident

Når en ret består af flere afdelinger, ledes hver af disse afdelinger af en *retsformand*.

Ved danske domstole (landsretten og Københavns Byret) har præsidenten, den administrativt ansvarlige dommer, ansvaret for de bevillingsmæssige og administrative forhold for embedet.²¹ Præsidenten kan for eksempel bestemme, hvilke sager dommerne skal have ansvaret for, men kan dog ikke afskedige eller have en indflydelse på dommernes valg af afgørelser. Det er kun Den særlige Klageret, der kan afskedige dommere.²²

Ved franske domstole (tribunal judiciaire, tidligere TGI) leder præsidenten en afdeling, mens der for hver af de øvrige afdelinger er beskikket en formand, der har titel af vicepræsident.

retsformand -en -mænd	président (de la chambre) <i>président du tribunal</i>
	vice-président

²¹ <https://www.domstol.dk/oestrelandsret/organisation%20m%20v/Pages/Praesidenten.aspx>

²² <https://ret.systeme.dk/index.php?id=209>

I franske domme, hvori det altid angives, hvilke dommere, der har deltaget i sagens behandling, benævnes retsformanden som regel med sin titel (président eller vice-président). Ved oversættelse fra fransk til dansk må man derfor skelne imellem den pågældendes funktion og hans plads i hierarkiet. I domme må le (vice-) président oversættes med retsformand, mens der i andre sammenhænge måske netop lægges vægt på titlen.

2.2.1.3 Konstituerede dommere

Danske dommere er udnævnt (beskikket) til deres funktion ved en bestemt ret. Har en af de faste dommere ved fx landsretten forfald, kan der midlertidigt konstitueres en anden dommer til at varetage embedet. (Om de nærmere regler for midlertidig *beskikkelse* se Rpl. 44).

Har en dommer måttet vige sit sæde på grund af inhabilitet (Rpl. 60-62), beskikkes en sættedommer i den pågældende sag.

beskikke/udnævne en dommer		nominer un magistrat
<i>konstitueret dommer</i>	lf.	juge nommé par interim
sættedommer	lf.	juge ad hoc

Systemet med konstitution og *sættedommere* synes ikke at findes inden for den franske retspleje. Er en dommer ved en lokal domstol inhabil, kan der her ske henvisning af sagen (renvoi) til en sideordnet domstol. Hvis en part gør denne indsigelse gældende, er der tale om *récusation* (dvs. at dommeren viger sit sæde).

2.2.2 Tribunal judiciaire – Chambre/Tribunal de proximité

Le tribunal judiciaire (tidligere TI) er som nævnt en enkeltmandsdomstol, hvor dommerhvervet varetages af en dommer ved tribunal judiciaire (tidligere TGI).

juge (au tribunal judiciaire de ...)	lf.	dommer ved byretten (for mindre sager) i ...
--------------------------------------	-----	--

2.2.3 Tribunal de commerce

Dommerne ved handelsretterne vælges ved en særlig procedure indirekte blandt de erhvervsdrivende inden for den pågældende retskreds (se nærmere Vincent, 1991, s. 143 ff), og der medvirker ikke juridiske dommere ved disse retter.

Handelsrettens dommere består af 1 præsident, de ordinære medlemmer og et

antal supplerende medlemmer.

président	præsident
juge consulaire	lf. handelskyndigt medlem
a. <i>juge titulaire</i>	lf. ordinært medlem
b. <i>juge suppléant</i>	lf. supplerende medlem

2.3 Le Ministère Public

I visse franske civile sager medvirker en repræsentant for anklagemyndigheden. Ved domstolene i første instans varetages denne opgave af politiadvokaten (le *procureur de la République*).

le <i>Ministère Public</i>	lf. anklagemyndighedens repræsentant
----------------------------	--------------------------------------

Anklagemyndighedens repræsentant kan i visse tilfælde optræde som en egentlig part i sagen ved siden af de oprindelige parter (*partie principale*). Ofte intervenserer han dog som "*partie jointe*", dvs. han er til stede under sagens behandling, uden at være hverken part eller dommer.

Når le *Ministère Public* intervenserer i en civil sag, optræder han på statsmagtens vegne, og det er hans opgave at oplyse retten om, hvilken interesse det offentlige har i den pågældende sag, og på baggrund heraf, hvilken dom der bør afsiges. Han har altså nærmest en konsulentfunktion, og dommerne er da heller ikke bundet af hans indstilling.

I praksis sker le *Ministere Public's* intervention ved, at han, efter at have sat sig ind i sagens akter, affatter en skriftlig indstilling til retten (*les conclusions*).

Han er derefter til stede under hovedforhandlingen, og efter at proceduren er afsluttet, fremsætter han mundtligt sine bemærkninger til sagen (*les conclusions*).

Le *Ministère Public* kan intervenere i enhver civil sag, når han skønner det nødvendigt. I visse sager er hans medvirken endog obligatorisk (*les affaires communicables*). Det drejer sig hovedsageligt om faderskabssager, ægteskabssager, sager vedrørende værgemål og ved konkurs. Endelig kan retten anmode le *Ministère Public* om at intervenere i sager, som den skønner, at det offentlige har en interesse i.

déposer ses conclusions <i>f pl</i>	lf.	indgive skriftlig indstilling
prendre/formuler ses conclusions	lf.	fremsætte sine bemærkninger
<i>intervenir</i>	lf.	intervenere
intervenir comme <i>partie jointe</i>		
être <i>partie principale</i>	lf.	optræde som part i sagen
<i>affaire communicable</i>	lf.	sag, hvor anklagemyndighedens repræsentant ifølge loven skal intervenere

3. Les auxiliaires de la justice

Inden for den franske retpleje omfatter les auxiliaires de la justice en gruppe personer, hvis funktion er at yde retten (dommerne) og parterne assistance ved anlæggelsen og behandlingen af en retssag og ved fuldbyrdelsen af dommen.

les auxiliaires de la justice	rettens medhjælpere
-------------------------------	---------------------

Til rettens medhjælpere hører:

advokater	les avocats
stævningsmænd	les huissiers de justice
fogeder	
retsbetjente	les huissiers-audienciers
justitssekretærer	les secrétaires greffiers

(Angående les avoués, se nærmere under det pågældende afsnit.)

<i>les auxiliaires de la justice</i>	lf.	rettens medhjælpere
--------------------------------------	-----	---------------------

3.1 Advokater

I Danmark er der ikke advokattvang inden for den borgerlige retspleje, og parterne kan således, hvis de ønsker det, føre deres egen sag ved alle domstole. Retten kan dog pålægge en part at tage sig en *advokat*, hvis det ikke er muligt at behandle en sag på en hensigtsmæssig måde, uden at parten har en advokat²³.

I Frankrig er advokatbistand derimod obligatorisk ved tribunal judiciaire (tidligere TGI). Ved tribunal judiciaire (tidligere TI) og tribunal de commerce kan parterne selv føre deres sag, men det er også her almindeligt at lade sig repræsentere af en advokat.

Advokaten fører sagen for den part, han repræsenterer, og varetager dennes interesser. Han tager sig af alle formaliteter ved sagens anlæggelse og forberedelse (stævning, skriftveksling, bevisførelse etc.), og under hovedforhandlingen procederer han sagen.

Mens parterne i en dansk retssag ofte giver møde under hovedforhandlingen for at bistå deres advokater med oplysninger og eventuelt afgive forklaring, procederer advokaterne almindeligvis en fransk sag uden at parterne er til stede, og kun når disse tilsiges til at afgive forklaring, møder de under forhandlingerne.

advokat –en –er

avocat m

møde ved advokat

comparaître par avocat

En dansk advokat har, hvis han opfylder de betingelser, loven stiller (Rpl. § 123), *møderet* for en hvilken som helst dansk domstol.

En fransk advokat er derimod knyttet til en bestemt tribunal judiciaire (tidligere TGI). Han har i princippet kun *møderet* inden for den pågældende retskreds. Dog har den franske advokat 2 hovedfunktioner: 1. forberede en sag (papirarbejde – tidligere udført af *avoué*) – kun inden for den bestemte retskreds han er tilknyttet. 2. *plaidere* – *møderet* for en hvilken som helst domstol fx ved tribunal judiciaire (tidligere TI) og tribunal de commerce), ligesom han kun er berettiget til at føre sager for personer (eller firmaer), der er bosiddende eller har domicil inden for den pågældende retskreds.

(Om advokaterne ved "Cour d'appel", "Cour de cassation" og "Conseil d'Etat", se nærmere under de respektive afsnit).

²³ <http://www.domstol.dk/jfscivil/HtmlPublikationer/Infolink%20214/Infolink%20214%20-%20Hvem%20kan%20repr%C3%A6sentere%20dig%20i%20en%20sag.htm>

møderet for (landsretten)	lf.	autorisation <i>f</i> de procéder devant (le tribunal régional et la cour d'appel)
avocat au barreau de ...	lf.	advokat, der er tilknyttet byretten i ...
avocat établi auprès du Tribunal judiciaire de ...		

3.1.1 Constitution d'avocat

En advokat, der møder for sin klient i retten, skal have en rettergangsfuldmagt. I Danmark kræver dette ingen særlige formaliteter, idet den pågældende part blot mundtligt bemyndiger den advokat, han antager, til at føre sagen for sig.

I Frankrig er der derimod knyttet en særlig procedure til antagelsen af en advokat til at føre en sag. Sagsøgeren angiver i stævningen, hvem der skal repræsentere ham, og stævningen indeholder ligeledes en bestemmelse om, at sagsøgte inden for (normalt) 15 dage skal "constituer avocat". Herved forstås, at han skal antage en advokat til at føre sagen for sig, og at denne advokat inden for de 15 dage skriftligt skal give sagsøgerens advokat meddelelse om sin "constitution", ligesom han til sin tid skal underrette justitskontoret ved den ret, hvor sagen skal behandles, herom. Undlader sagsøgte at "constituer avocat", betragtes han som udeblevet i sagen, og der kan afsiges dom ifølge sagsøgerens påstand (se nærmere i de respektive afsnit).

constituer avocat	lf.	antage advokat
<i>constitution d'avocat</i>		
l'avocat constitué par	lf.	den befuldmægtigede advokat
l'avocat occupant pour		den (af X) valgte advokat
se constituer avocat pour quelqu'un dans/pour une instance	lf.	påtage sig sagen
le délai pour constituer avocat (est de 15 jours)	lf.	sagsøgte skal (inden 15 dage) meddele sagsøgeren, hvilken

advokat der
repræsenterer ham i
sagen.

3.2 Les huissiers de justice

Les huissiers de justice er "officiers ministeriels" (personer med offentlig autorisation), der er tilknyttet retten, og hvis funktioner væsentligst omfatter:

forkyndelse af enhver art	(~ stævningsmand)
tvangsfuldbyrdelse	(~ fogeden)
arbejde inden for selve retten	(~ retsbetjent)
(I denne funktion kaldes de huissiers-audienciers)	

Nedenfor gennemgås hvert af disse områder under det tilsvarende danske institut.

3.3 Stævningsmand

I retsplejeloven hedder det (§ 57):

"I hver retskreds samt ved landsretterne og Sø- og Handelsretten beskikker retspræsidenten et antal stævningsmænd til at foretage stævningsmandsforkyndelser og telefonforkyndelser"

Og videre i § 58:

1. I hver retskreds samt ved landsretterne og Sø- og Handelsretten kan retspræsidenten beskikke ansatte ved retten til at foretage stævningsmandsforkyndelser og telefonforkyndelser. Formanden for Arbejdsretten kan beskikke ansatte ved retten til at foretage telefonforkyndelser.

2. **Stk. 2.**

Polititjenestemænd og sognefogeder kan uden særlig beskikkelse foretage stævningsmandsforkyndelser og telefonforkyndelser.

3. **Stk. 3.**

Politidirektøren kan beskikke ansatte i politikredsen til at foretage stævningsmandsforkyndelser og telefonforkyndelser, jf. dog stk. 2.

Vedkommende statsadvokat kan beskikke ansatte ved statsadvokaten til at foretage telefonforkyndelser.

4. **Stk. 4.**

Direktøren for kriminalforsorgen kan beskikke ansatte i kriminalforsorgen til at foretage stævningsmandsforkyndelser i kriminalforsorgens institutioner.

5. **Stk. 5.**

Restanceinndrivelsesmyndigheden kan beskikke ansatte i restanceinndrivelsesmyndigheden til at foretage telefonforkyndelser i sager omfattet af lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v.

6. **Stk. 6.**

Justitsministeren kan fastsætte regler om, i hvilket omfang retterne, politiet, statsadvokaterne, kriminalforsorgen og restanceinndrivelsesmyndigheden skal foretage og medvirke ved forkyndelser.

Stævningsmændenes funktion svarer altså til en del af *huissier de justice's* kompetenceområde, idet denne jo også har til opgave at forkynde stævninger, tilsigelser og domme. (Der skal her mindes om, at civile domme ikke forkyndes i Danmark).

stævningsmand –en –mænd

lf. *huissier de justice* m

3.3.1 Forkyndelse

Ifølge § 155 sker forkyndelse på følgende måde:

"Forkyndelse sker, ved at den meddelelse, der skal forkyndes, med eventuelle bilag

- 1) sendes eller afleveres til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen på en genpart af dokumentet eller, hvis forkyndelsen foretages ved rettens eller anklagemyndighedens foranstaltning, et særligt modtagelsesbevis (*brevforkyndelse*),
- 2) ved digital kommunikation gøres tilgængelig for den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen (digital forkyndelse),
- 3) gøres tilgængelig for den pågældende i en digital postkasse, der anvendes til sikker digital kommunikation med det offentlige (forenklet digital forkyndelse),
- 4) sendes til den pågældende i brev med afleveringsattest (postforkyndelse),
- 5) afleveres til den pågældende af en stævningsmand eller en anden dertil bemyndiget, jf. §§ 57 og 58, (stævningsmandsforkyndelse) eller

6) telefonisk gives den pågældende, der forinden eller efterfølgende får tilsendt eller overdraget dokumentet og efterfølgende får tilsendt en bekræftelse på forkyndelsen (telefonforkyndelse).”

Også efter fransk ret iværksættes en forkyndelse ved stævningsmand ved aflevering af en genpart af dokumentet til den pågældende personligt på hans bopæl eller domicile (om undtagelserne fra denne hovedregel, se Vincent, 1991, s. 496 ff).

forkyndelse -n -er	<i>notification f</i> (generelt, overbegreb)
forkyndelse ved <u>stævningsmand</u>	<i>signification f</i>
forkyndelse gennem postvæsenet (brevforkyndelse)	<i>notification par voie postale</i>
<i>exploit m</i>	lf. dokument, der er genstand for forkyndelse* (~ generelt alle papirer udfærdiget af stævningsmand)

*Denne oversættelse er sjældent hensigtsmæssig i en konkret sag, og "exploit" må da i hvert enkelt tilfælde oversættes ved det dokument, der her normalt bruges i dansk retspleje.

3.4 Fogeder

Opfylder den tabende part i en sag (domfældte) ikke frivilligt den afsagte dom inden eksekutionsfristens udløb, kan domhaver få dommen tvangsfuldbyrdet.

Som nævnt er dette i Frankrig en af l'huissier de justice's opgaver, hvorimod tvangsfuldbyrdelse i Danmark hører under fogeden, der er en dommer.

<i>foged</i> -en -er	<i>(huissier de justice) m</i>
	lf. le juge- de (à) l'exécution le juge-huissier

Ved oversættelse fra fransk må man i hvert enkelt tilfælde oversætte l'huissier efter den funktion, han udøver i den pågældende sammenhæng.

Ved oversættelse fra dansk bør man nok reservere termen huissier de justice til gengivelse af stævningsmand, og vælge fx juge-huissier til oversættelse af foged, for derved at gøre opmærksom på den betydelige forskel, der her er mellem de to retssystemer.

3.5 Retsbetjente

retsbetjent –en –e

huissier-audiencier m

3.6 Justitssekretærer

Både i Danmark og i Frankrig findes der ved hver domstol et justitskontor (se det pågældende afsnit), der ledes af en justitssekretær, og hvor der i øvrigt findes et antal fuldmægtige.

Justitssekretæren har en række funktioner, hvoraf her blot skal nævnes, at han/hun (eller en af hans/hendes fuldmægtige) er til stede under hovedforhandlingen og senere sørger for affattelsen af dommen.

justitssekretær –en –er

secrétaire-greffier en chef m

fuldmægtig –en –e

secrétaire-greffier (pl.
secrétaires-greffiers)

(ved justitskontor)

Tidligere var les secrétaires-greffiers personer med offentlig autorisation (officiers ministériels), tilknyttet en domstol. I 1967 fandt der imidlertid en reform sted på dette område, og justitssekretærene og fuldmægtigene fik status af tjenestemænd = fonctionnaires. Samtidig skiftede de navn til de ovennævnte betegnelser.

3.6.1 Justitskontor

Til retten hører i Danmark kontorer, som ved Københavns Byret, landsretterne, Sø- og Handelsretten og Højesteret kaldes justitskontorer. Ved de øvrige byretter siges blot *dommerkontoret*.

Under *justitskontoret* hører en række formalia vedrørende sagens anlæggelse, behandling og pådømmelse:

o stævningen indleveres til berømmelse her

- o justitskontoret fordeler sagerne til de forskellige afdelinger af retten
- o sagens akter opbevares under behandlingen her
- o justitskontoret udfærdiger udskrifter af retsbøgerne, fx udskrifter af dombogen.

Justitskontoret ved en fransk ret har stort set de samme arbejdsopgaver som ovenfor skitseret. Dets funktion er dog noget mere omfattende, da en fransk sag er langt mere formalistisk end en dansk, og derfor er der et større antal dokumenter, der skal modtages, arkiveres eller videreekspederes af justitskontoret.

justitskontor

secrétariat-greffe m

dommerkontor

(pl. secrétariats-greffes)

II. KAPITEL II: TVISTEMÅLET

4. Den borgerlige/civile sag

Opstår der mellem to parter i et retsforhold en konflikt (*retstvist, tvistemål*), er en af de mulige løsninger herpå anlæggelsen af en civil sag. Derved forstås, at en af parterne går til retten for ved dom at få en afgørelse af retstvisten. Ved afsigelsen af dommen får den vindende part desuden ofte et *eksekutionsfundament* i hænde, der berettiger ham til ved myndighedernes hjælp at håndhæve sin ret.

civilret -ten*

droit civil m

borgerlig ret

matière civile f

*civilretspleje***

procédure civile f

retstvist -en -er

litige m

tvistemål -et -o

*materielle retsregler, de egentlige retsregler

**forvaltning af loven, fortæller hvad der sker, hvis reglerne ikke overholdes

4.1 Terminologi vedrørende den borgerlige sag

I dette afsnit gives der terminologi og fraseologi vedrørende en civil sag, der ikke naturligt falder ind under de følgende afsnit.

sag -en -er

affaire f

retssag

affaire f

instance f**

procès

action en justice f***

demande en justice f****

cause f

*alm. term.

**Det mest specifikke udtryk for en civil sag.

*** (søgsmålret indleder et procesforløb) **action: ankl.mynd/samfundet har: søgsmål(sret): civile sager ...).

***sagsanlæg, man fremsætter et krav

De anførte termer er ikke synonyme, men de kan dog alle oversættes dækkende ved sag/retssag. Angående de retsfilosofiske forskelle mellem disse begreber, der ikke vil blive behandlet nærmere i denne forbindelse, henvises til fx Vincent (1991).

Til oversættelse af den danske term sag/retssag anbefales i almindelighed affaire, der ikke er noget egentligt juridisk udtryk, og som derfor ikke har nogen bestemt - og måske vildledende - konnotation for den franske læser. Det mest specifikke udtryk for en civil sag er dog l'instance.

anlægge en sag

introduire une instance

anlæggelse af en sag

introduction d'une instance

sagsanlæg

introduire une demande

introduction d'une demande

former une demande en justice

engager une action

porter une affaire devant le tribunal *f*

saisir le tribunal d'une affaire/d'une instance

saisine du tribunal *f*

henvise en sag

renvoyer une affaire

udsætte en sag

henvisning -en -er

renvoi *m*

udsættelse -n -r

udsætte en sag til hovedforhandling	renvoyer l'affaire à l'audience <i>f</i>
<i>pådomme en sag</i>	<i>connaître</i> d'une affaire
<i>dømme en sag</i>	<i>juger</i> une affaire
	<i>statuer</i> sur/dans une affaire
ophævelse af en sag	<i>désistement</i> d'instance
sagens ophævelse	
hæve en sag	se désister d'une instance
retten tager til efterretning, at X hæver sagen	le tribunal <i>donne acte</i> à X de ce qu'il se désiste

Ved *ophævelse af en sag* forstås, at sagsøgeren beslutter ikke at føre sagen videre. Han taber ikke derved automatisk retten til påny at rejse sag med samme genstand, fx hvis han finder nye beviser. Hvis sagsøgte vil være helt sikker på at være fri, må han få sagsøgeren til at frafalde selve kravet.

<i>hæve sagen og <u>frafalde kravet</u>*</i>	se désister de l'action
	désistement de l'action

*Udtrykket må **ikke** forveksles med at (op)hæve sagens omkostninger (se nærmere under det pågældende afsnit).

5. Sagens parter

5.1 Sagsøger og sagsøgte

I en civil sag er der som regel kun to *parter*, nemlig *sagsøgeren* og *sagsøgte*, men under visse omstændigheder kan flere parter under et optræde som sagsøgere mod en enkelt sagsøgt, og på samme måde kan en sagsøger under samme sag sagsøge flere parter. Hovedbetingelsen herfor er naturligvis, at der er en vis forbindelse mellem de krav, som fremsættes, se nærmere Rpl. § 250.

Et praktisk eksempel på optræden af flere sagsøgere mod en og samme sagsøgte foreligger fx, hvor sagsøgte har pådraget sig erstatningsansvar over for

flere parter ved samme begivenhed. Omvendt vil en sagsøger, der har et krav mod flere solidarisk hæftende skyldnere normalt indstævne begge disse som sagsøgte under samme sag.

Endvidere kan hver af parterne under en verserende sag inddrage krav mod tredjemand og således sagsøge ham, naturligvis stadig under forudsætning af, at der er en vis nærmere forbindelse mellem kravene, se Rpl. § 250, stk. 2.

Hvis en sagsøger under en verserende sag således opdager, at han kan holde sig til flere skyldnere, kan han medindstævne denne eller disse under den verserende sag, som så fortsætter, ganske som om den havde været anlagt mod dem begge allerede fra starten. Omvendt kan fx en sælger, der er indstævnt af sin køber i en sag om mangler, være interesseret i at holde sig til den oprindelige sælger og således indstævne ham under en regresssag, der afvikles samtidig med hovedsagen om hans erstatningsansvar over for køberen.

Sidstnævnte situation er forholdsvis ny i dansk ret, men har i mange år været kendt i fransk ret under betegnelsen "appel en garantie".

I samtlige ovennævnte tilfælde har der været tale om, at en af sagens parter har taget initiativet til at medinddrage nye parter, men tredjemand kan også på eget initiativ indtræde i verserende retssager, se nærmere herom i det pågældende afsnit.

Som part i sagen defineres: den af hvem eller mod hvem stævning i sagen udtages, og af hvem eller over for hvem en selvstændig påstand nedlægges.

sagens parter	les <i>parties</i> f en cause
sagsøger -en -e	<i>demandeur</i> m og subs
sagsøgerinde -n -r	<i>demanderesse</i> f og subs
sagsøgte	<i>défendeur</i> m og subs
(sagsøgte, de sagsøgte) (subst og adj)	<i>défenderesse</i> f og subs

Eksempel: I første instans kaldes parterne sagsøgeren og sagsøgte.

I fransk domssprog er det almindeligt at sætte (le) sieur/(la) dame foran parternes navne.

I danske domme anvender man oftest kun parternes navne i indledningen, og man nøjes herefter med at kalde dem henholdsvis sagsøgeren og sagsøgte. Hvor

parternes navne nævnes inde i selve teksten, undlader man at skrive hr./fru, men skriver undertiden blot: "... sagsøgte Petersen, der...".

(la) *dame*

(fru, frøken)

(le) *sieur*

(hr.)

Er der i en sag flere sagsøgere eller sagsøgte, anføres der ofte i dommen kun et navn, efterfulgt, på dansk af *med flere*, på fransk "af et autre(s)" eller "et *consorts*" (forkortet til et *cons.*). Ordet betyder egentlig procesfæller, der ikke bruges i praktisk domssprog.

Jensen m.fl.

Dupont et *autre(s)*

Dupont et cons.

5.1.1 Proceshabilitet

For at en person kan optræde i en sag som part/råde over en sag, skal han have *proceshabilitet*, dvs. at han ikke må være umyndig eller umyndiggjort.

proceshabilitet –en

capacité d'ester en justice f*

manglende proceshabilitet

défaut de capacité

d'ester en justice

partshabilitet**

capacité *f* de jouissance de la famille d'ester en justice

retsevne***

capacité de jouissance

handleevne****

capacité d'exercice

*egnt. overbegreb for både parts- og proceshabilitet, men bruges dog specielt for proceshabilitet

**alle har partskab dvs. kan optræde som part i en sag

***alle har den hele livet igennem

****ikke alle har denne

5.1.2 Retlig interesse

Sagsøgeren (og intervenienter) skal have en *retlig interesse* i gennemførelsen af sagen. Derved forstås, at han skal have enten en subjektiv ret over sagsgenstanden eller dog en rimelig interesse i sagen, og interessen skal være retsbeskyttet. Har han en sådan interesse, siges han at have *søgsmålskompetence* (at være søgsmålskompetent), og at være rette sagsøger.

retlig interesse -n

intérêt légitime m

søgsmålskompetence -n

qualité f

have søgsmålskompetence (til)

avoir qualité (pour)

5.2 Tredjemands indtræden i sagen

I dette afsnit gives en oversigt over de danske og franske regler for intervention og adcitation.

Da der ikke på dette område er kongruens mellem de to retssystemer, gennemgås først de danske regler, hvorefter der sammenlignes med de franske, og i forbindelse hermed redegøres for terminologi og fraseologi.

5.2.1 Intervention

5.2.1.1 Danske regler

Ved *intervention* forstås efter dansk ret, at en tredjemand, *intervenienten*, indtræder i en verserende sag, som han har en retlig interesse i, dog uden at være hverken sagsøger eller sagsøgt.

Der skelnes mellem hoved- og biintervention.

5.2.1.2 Hovedintervention

Ved *hovedintervention* indtræder tredjemand, hovedintervenienten, i en verserende sag og nedlægger påstand om, at sagsgenstanden i virkeligheden tilkommer ham. Han bringer således et nyt proceskrav ind i sagen, og betragtes derfor som egentlig part i den pågældende sag.

Ofte vil han stå som modpart til både sagsøgeren og sagsøgte.

En *hovedintervenient* har adgang til at anke den afsagte dom.

5.2.1.3 Biintervention

Ved *biintervention* forstås, at en tredjemand - uden at nedlægge selvstændig påstand - indtræder i en sag for at støtte en af parterne i dennes påstand. Betingelsen for, at biintervention kan finde sted, er, at intervenienten har en retlig interesse i, at den pågældende part vinder sagen, og finder derfor i praksis ofte sted, når det kan forventes, at den part, tredjemand støtter, senere vil anlægge regressøgsmål, hvis den afsagte dom går ham imod.

Biintervenienten, der ikke bringer noget nyt krav ind i sagen, betragtes ikke som part, og den afsagte dom har derfor ikke retskraft for ham.

Intervention kan ske ved, at en tredjemand selv fremsætter begæring om at indtræde i sagen, eller ved at en af sagens parter opfordrer ham dertil (*procestilvarsling*).

5.2.1.4 Procestilvarsling*

**procesunderretning*, *litis denuntiatio*, *litis denuntiation*

Ofte sker biintervention ved, at en af sagens parter, denuntianten, ved en skriftlig tilvarsling, der forkyndes for tredjemand, denuntiaten, opfordrer denne til at indtræde, denuntierer lis for ham.

Det er i dag som oftest sagsøgeren, der opfordrer en tredjemand til at intervenere for sig på denne måde. Vedkommende tredjemand kan fx sidde inde med oplysninger, som sagsøgeren kan bruge som bevis under sagen mod sagsøgte, eller han kan selv være interesseret i sagens udfald.

Procestilvarsling benyttes stadig, men formentlig mindre hyppigt, tillige af sagsøgte i en sag. Under den tidligere procesordning (dvs. før vi fik indført reglen om "appel en garantie", se nærmere ovf.) var sagsøgtes eneste mulighed for at få bistand fra tredjemand at procestilvarsle denne. Hvis han så undlod at give møde, risikerede han under et senere regreskrav at fortabe indsigelser, som kunne have været gjort gældende over for den oprindelige sagsøger. I dag, hvor regressagen mod vedkommende tredjemand kan anlægges af sagsøgte under samme sag, har procestilvarsling i denne forbindelse formentlig mindre betydning.

5.2.1.5 Franske regler for intervention

Efter fransk ret skelnes der ikke skarpt mellem hoved- og biintervention, da en part altid bliver egentlig part i den sag, han indtræder i. Heraf følger, at den afsagte dom er bindende for såvel de oprindelige parter som for intervenienten.

En tredjemand, der har retlig interesse i en sag, kan indtræde, dels for at nedlægge påstand om, at sagens genstand tilkommer ham (= hovedintervention), dels for at støtte en af de oprindelige parter i dennes påstand (= biintervention).

Som hovedintervenient nedlægger tredjemand en selvstændig, ny påstand, hvorefter han kommer til at stå som en tredje part i sagen.

Som biintervenient derimod, optræder tredjemand som enten medsagsøger eller medsagsøgt i sagen. Han nedlægger samme påstand som den part, han intervenerer til fordel for, og han kan derefter med nye anbringender støtte det pågældende krav. Det følger deraf, at den afsagte dom har *retskraft* over for biintervenienten, og at han har adgang til at appellere afgørelsen.

intervention -en -er	<i>intervention volontaire f</i>
intervenient -en -er	<i>intervenant m</i>
hovedintervenient	
biintervenient	intervenant à titre conservatoire*

*Denne oversættelse bør nok anvendes med forsigtighed, da der er en vis forskel med hensyn til retsvirkningerne af intervention i dansk og fransk ret. Det må tilrådes i en fodnote at gøre opmærksom på denne forskel, der kan være af vigtighed med hensyn til ankeadgang og sagsomkostninger (se nærmere i det pågældende afsnit).

Fransk ret kender ikke begrebet procestilvarsling, men følgende forslag skulle være brugelige:

procestilvarsling	dénonciation de litige
procesunderretning	
<i>litis denuntiation</i>	
<i>litis denuntiatio</i>	
<i>denuntiant</i> -en -er	<i>dénonciateur m -trice f</i>
<i>denuntiat</i> -en -er	<i>dénonciataire m</i>

procestilvarsele

dénoncer un litige à q.un

denuntiare lis for

5.2.2 Adcitation

5.2.2.1 Danske regler

Ved *adcitation* forstås tredjemands indtræden i en verserende sag som medsagsøgt ved siden af de oprindelige parter. Til forskel fra intervention sker *adcitation* på initiativ af en af sagens parter, der udtager stævning mod tredjemand for at få dom over ham alternativt eller sammen med den oprindelige sagsøgte.

5.2.2.2 Franske regler

Efter fransk ret, som nævnt ovenfor, har både sagsøgeren og sagsøgte altid haft ret til at foretage *adcitation*, og retten kan endvidere ex officio pålægge en part at tilstævne tredjemand.

Sagsøgerens *adcitation* vil - som i dansk ret - oftest skyldes ønsket om at foretage kumulation, hvis det under sagen viser sig, at tredjemand kunne have været indstævnet sammen med den (de) oprindelige sagsøgte.

Adcitation fra sagsøgtes side forekommer som i dansk ret typisk, hvor denne har adgang til, hvis han taber den verserende sag, at anlægge regressøgsmaal mod tredjemand.

Adcitation –en –er

intervention forcée f

1. *mise en cause f*
2. *appel en garantie f*
3. *action en déclaration de jugement commun f*

La mise en cause

Til det danske begreb adcitation svarer bedst *la mise en cause*:

La mise en cause fait venir à l'instance une personne qui n'était pas partie, dans le but d'obtenir à son encontre une condamnation.

adcitation

mise en cause f

adcitere	mettre en cause
adcitant	lf. <i>demandeur</i> (qui met en cause)
adcitatus	lf. le tiers mis en cause
den/de adciterede (den indstævnedede tredjemand)	
NB : <i>mise hors de cause</i>	lf. frifindelse (i adcitations sag)
mettre hors de cause	lf. frifinde (i adcitations sag)

NB:

1. Om sagsøgte, der nedlægger påstand om, at en intervenant volontaire, der overtager sagsøgtes ansvar (fx et forsikrings selskab), skal indtræde i sagsøgtes sted, og at dommen således skal afsiges direkte over intervenienten.
2. Om en adciteret tredjemand, der mener, at adcitationen er uberettiget.

Appel en garantie

Appel en garantie betegner sagsøgtes tilstævning under en verserende sag af en tredjemand, mod hvem han kan gøre regres gældende.

Efter fransk ret kan en sagsøgt, der har regres mod tredjemand, vælge mellem:

1. La garantie principale, hvor han anlægger regressøgs mål mod tredjemand, efter at der er afsagt dom i den oprindelige sag, og
2. La garantie incidente, hvorved forstås, at han indstævner tredjemand under den oprindelige sag. I denne situation kommer *adcitanten* til at stå dels som sagsøgt over for den oprindelige sagsøger, dels som sagsøger over for *adcitatus*.

<i>appel en garantie</i>	lf. adcitation
	lf. sagsøgtes indstævning af tredjemand

action en garantie principale		regressøgsmål
action en garantie incidente	lf.	sagsøgtes adcitation af tredjemand
<i>garantie* f</i>	lf.	regres/regresret
former une <i>demande en garantie</i>	lf.	gøre regres gældende
<i>garant m</i>	lf.	1. adcitatus (2. tredjemand, mod hvem der kan gøres regres gældende)
<i>garanti m</i>	lf.	1. adcitant (2. den, der har regresret mod tredjemand)
<i>relever et garantir</i> fx: le défendeur demande que (son garant) le relève et garantisse de toute condamnation	lf.	sagsøgte har adciteret ... med påstand om, at denne skal indtræde i sagen i hans sted.

*Regresret - garantie er samme begreb set fra to forskellige synsvinkler. Der findes ikke på dansk et ord, der svarer til garantie i denne betydning.

Action (assignation) en déclaration de jugement (arrêt) commun

Denne form for adcitation forekommer især i appelininstansen for at afskære tredjemand fra at gøre sin "tierce opposition" gældende.

6. Påstande

Når en konflikt mellem to parter fører til anlæggelse af et civilt søgsmål med det formål ved domstolenes hjælp at få fastslået karakteren af det retsforhold, der eksisterer mellem dem, må begge parter i deres *påstande* tilkendegive, hvilken dom, der efter deres mening bør afsiges til afgørelse af tvistemålet.

Sagsøgerens påstand indeholder det krav, han ved retssagen ønsker at få gennemført, og som kaldes *proceskravet*.

Sagsøgte påstand går som regel ud på, at der ikke kan afsiges dom efter sagsøgerens påstand, enten fordi dennes proceskrav er uberettiget (*frifindelse*), fordi sagen på grund af en alvorlig formalitetsmangel ikke kan tages op til prøvelse (afvisning), eller fordi sagsøgte har et tilgodehavende hos sagsøgeren, der opvejer proceskravet (*modkrav*).

Ordet påstand bruges også i en noget løsere betydning, nærmest svarende til anbringende (det der gøres til støtte for påstanden) = grunde (se nærmere under det pågældende afsnit).

<i>krav*</i> -et -o (er i mange tilfælde det samme som påstand)	<i>demande f</i> <i>conclusions</i>
proceskrav** (er i mange tilfælde det samme som påstand)	objet de la demande <i>m</i> <i>prétention</i>
(når der er flere poster)	<i>les chefs de la demande</i>
<i>sagsgenstandens værdi</i>	<i>le montant de la demande</i> <i>la valeur en litige</i>
det <i>påstævnedes beløb</i>	la demande <i>la somme demandée</i> le montant demandé

*er i mange tilfælde det samme som påstand

**er i mange tilfælde det samme som påstand

6.1 Nedlæggelse af påstande

Sagsøgerens påstand skal være indeholdt i stævningen.

Sagsøgte fremlægger på sagens første tægtedag sine påstande i form af et svarskrift (*conclusions*).

(I danske byretssager fremsætter sagsøgte dog blot mundtligt sine påstande). (Dog under 20.000-30.000 kroner kræves skriftligt svarskrift) *Jf. ændring kan byretten til enhver tid kræve svarskrift).

Parterne har mulighed for under sagen at ændre deres påstande eller eventuelt at fremsætte nye krav. Efter dansk ret kan sådanne nye påstande tillades endog under hovedforhandlingen, mens det efter fransk ret gælder, at afsigelsen af "l'ordonnance de clôture" som regel afskærer parterne fra enhver form for nova (se nærmere under det pågældende afsnit).

påstande –en –e	<i>conclusions f pl</i> (fra sagsøgte = svarskrift)
	demande <i>f</i> (fra sagsøger)
nedlægge påstande på/om	<i>conclure à demander</i>

Conclusions har en dobbelt betydning, idet det dels betegner påstand, dels parternes skriftlige indlæg i sagen (som jo indeholder påstandene) (se nærmere under de respektive afsnit).

6.2 Principale og subsidiære påstande

Både sagsøgeren og sagsøgte har mulighed for, foruden sin hovedpåstand, den principale påstand, at nedlægge en eller flere subsidiære påstande, der er mindre vidtgående, men som dog giver den pågældende en vis tilfredsstillelse af kravet. En subsidiær påstand nedlægges for det tilfælde, at retten ikke finder fuldt ud at kunne give parten medhold i den principale påstand.

<i>principal påstand</i>	<i>demande principale* f</i>
<i>subsidiær påstand</i>	<i>demande subsidiaire f</i>
påstå principalt	demander principalement
principalt nedlægge påstand om	conclure principalement à
påstå subsidiært	demander subsidiairement
subsidiært nedlægge påstand om	conclure subsidiairement à
mere subsidiært	plus subsidiairement

mest subsidært

le plus subsidiairement

...subsidært et mindre beløb
efter rettens skøn

lf. ...à titre subsidiaire un
montant moins élevé, à
fixer discrétionnairement
par le tribunal

*1) sagsøgerens principale påstand over for sagsøgerens subsidære påstand.

2) påstanden i hovedsagen over for sagsøgtes modkrav (sagsøgerens proceskrav).

l'audience a été ouverte

retten er sat

l'audience a été levée

retten er hævet

(Se nærmere under det pågældende afsnit).

6.3 Sagsøgerens påstande

Som allerede nævnt, indeholder sagsøgerens påstande det proceskrav, han ønsker gennemført under sagen.

1. Sagsøgerens påstand kan gå ud på at få dom for, at sagsøgte skal foretage eller undlade visse handlinger, typisk at sagsøgte skal betale et beløb, han skylder sagsøgeren.
2. Sagsøgeren kan også i sin påstand kræve, at sagsøgte skal erkende, at et krav eller en rettighed består. Som eksempel kan nævnes, at sagsøgte påstås tilpligtet at anerkende, at sagsøgeren har et tilgodehavende hos ham, skønt dette endnu ikke er forfaldent, og altså ikke kan inddrives ved tvangsfuldbyrdelse, eller at sagsøgeren ønsker at få dom for, at han har færdselsret ad en bestemt vej over sagsøgtes grund.

Ad 1: Har sagsøgeren anlagt et fuldbyrdelsessøgsmål, kan hans påstand fx lyde:

sagsøgeren påstår sagsøgte dømt
til at betale kr...

le demandeur demande la
condamnation du défendeur à
lui payer la somme de ...

sagsøgeren påstår sagsøgte
tilpligtet at betale kr...

le demandeur demande que
le défendeur soit condamné à
lui payer la somme de ...

le demandeur conclut à la
condamnation du défendeur à
lui payer le montant de ...

Ad 2: Har sagsøgeren anlagt et anerkendelsessøgsmål, fremsætter han følgende påstand:

sagsøgeren påstår sagsøgte
tilpligtet at anerkende, at ...

lf. le demandeur demande
la condamnation du
défendeur à reconnaître
que ...

le demandeur conclut à
ce que le défendeur
reconnaisse que ...

le demandeur demande
que le défendeur
réconnaisse que ...

6.4 Sagsøgtes påstand

Når sagsøgte ved stævningen bliver bekendt med sagsøgerens påstand, må han tage stilling til, om han ønsker at rejse indsigelse mod sagsøgerens krav.

Har han ingen indsigelser herimod – dvs. at han fuldt ud anerkender kravet – møder han på sagens første tægtedag og tager bekræftende til *genmæle*.

Mener han derimod, at sagsøgerens påstand er uberettiget, må han nedlægge påstand om frifindelse, eventuelt om afvisning, eller han kan gøre et modkrav gældende.

tage bekræftende til genmæle

acquiescer

acquiescement *m*

On peut acquiescer à la demande ou au jugement :

- acquiescement*:
1. tage bekræftende til genmæle, ikke fremsætte indsigelse mod kravet
 2. *ankeafkald* (se nærmere ndf. under anke)

6.4.1 Frifindelse

Mener sagsøgte, at sagsøgerens krav er uberettiget, fx fordi fordringen aldrig har bestået, eller sagsøgte har betalt det pågældende beløb, må han nedlægge påstand om frifindelse.

Frifindelse er en realitetsindsigelse (går på selve kravets indhold), (jf. formalitetsindsigelser, se nærmere under det pågældende afsnit). Den medfører, at retten tager sagen op til prøvelse, for derefter at fastslå, om det rejste krav består. Falder afgørelsen ud til sagsøgtes fordel, afsiges der frifindelsesdom i sagen.

realitetsindsigelse

défense au fond *f*

påstå frifindelse

conclure au débouté (de l'adversaire)

nedlægge *frifindelse*

Dansk og fransk ret ser her begrebet fra to forskellige synsvinkler. Hvor man på dansk taler om at "frifinde sagsøgte", "débouterer" man på fransk sagsøgeren i gennemførelsen af proceskravet. Sagsøgte nedlægger påstand om, at kravet skubbes tilbage (kommer af repousser: skubbe tilbage). I Frankrig anskues sagen fra sagsøgerens side, i Danmark fra sagsøgtes egen side. Dette skal ses i modsætning til at afvise sagen (se nærmere under det pågældende afsnit).

En fransk frifindelse kan, foruden som ovenfor angivet, have mange forskellige udformninger. Her skal blot nævnes følgende eksempler:

conclure au mal fondé de la demande

lf. påstå frifindelse under anbringende af, at sagsøgerens krav er uberettiget

conclure au rejet de la demande comme non fondée

conclure que la demande doit être déclarée mal fondée

solliciter le rejet de la demande comme non fondée

conclure au débouté (de l'adversaire)

påstå frifindelse;
nedlægge
frifindelse

6.4.2 Modkrav

Har sagsøgte et tilgodehavende hos sagsøgeren, kan han rejse modkrav mod sagsøgerens proceskrav, og der kan foretages en modregning. Det er ikke en betingelse, at det drejer sig om konnekskrav, og de fremsatte modkrav kan således stamme fra et helt andet retsforhold end sagsøgerens krav.

modkrav –et –o	<i>demande reconventionnelle</i>
rejse modkrav	se porter demandeur
gøre modkrav gældende	<i>reconventionnel</i> <u>en</u> se porter reconventionnellement demandeur <u>en</u>

Når der under en sag gøres modkrav gældende, kaldes påstanden i *hovedsagen* (proceskravet som starter sagen) for la demande principale.

Vendingen *demande reconventionnelle* bruges også i ægteskabssager, men kan her ikke gengives ved modkrav på dansk. Der må benyttes en omskrivning til fx "sagsøgtes selvstændige påstand" eller "den af sagsøgte selvstændigt nedlagte påstand".

6.4.3 Afvisning

Er de krav, som de processuelle regler stiller til sagsbehandlingen, ikke opfyldt, foreligger der en formalitetsmangel, og dette kan føre til sagens afvisning, enten på sagsøgtes begæring eller af retten ex officio.

Tages sagsøgtes påstand om afvisning til følge, resulterer dette i en afvisningsdom. En sådan dom har den retsvirkning, at en ny sag som regel kan anlægges i samme spørgsmål, hvis mangelen bliver afhjulpet – og hvis ikke de processuelle frister er overskredet. (Dette skal ses i modsætning til en frifindelsesdom, hvor der afsiges en endelig afgørelse, og en ny sag derfor ikke kan anlægges (se nærmere under det pågældende afsnit).

Inden for den danske retspleje undersøger retten i mange tilfælde ex officio, om der foreligger en formalitetsmangel, og det er ofte muligt at afhjælpe en eventuel mangel, således at sagen alligevel kan komme til prøvelse.

En dansk sag kan afvises, fx hvis den pågældende domstol er inkompetent. I praksis sker der dog ofte henvisning til en kompetent domstol, i tilfælde af, at en sag er anlagt ved en forkert ret.

I fransk ret skelnes der skarpere mellem formalitetsmangler, der kan afhjælpes (les exceptions) og mangler, der fører til sagens afvisning (les fins de non-recevoir).

Fremsætter sagsøgte en indsigelse om, at der foreligger en formalitetsmangel, der dog ikke automatisk fører til sagens afvisning (exception) – fx at sagen er anlagt ved en forkert ret, eller stævningen ikke opfylder formkravene, udsættes sagen, og der gøres forsøg på at afhjælpe den pågældende mangel.

Mener sagsøgte, at der foreligger en formalitetsmangel, der er så alvorlig, at sagen ikke kan tages op til prøvelse - en *afvisningsmangel* - påstår han sagen afvist. Som eksempel på afvisningsmangler kan nævnes, at sagsøgeren er umyndig, at han ikke har retlig interesse i sagen, eller at de processuelle frister er overskredet.

exception f

formalitetsindsigelse -n -r

exception de procédure

lf. indsigelse om, at der foreligger en formalitetsmangel

fin de non-recevoir *f*

lf. påstand om sagens afvisning på grund af afvisningsmangel (afvisningsdom)

fin de non-valoir *f*

påstå afvisning

conclure à l'irrecevabilité

nedlægge påstand om afvisning

påstå sagen afvist

demander au tribunal de déclarer irrecevable la demande en ...

demander au tribunal de déclarer le demandeur irrecevable (en sa demande)

recevable (adj)

lf. som kan tages under påkendelse

recevabilité f

irrecevable (adj)

lf. som afvises

irrecevabilité *f*

som ikke kan tages under påkendelse

afvisning (pga. formalitetsmangler)

6.4.4 Indsigelser

Som det fremgår af ovenstående, har sagsøgte en række muligheder til sin rådighed, hvis han ønsker at forsvare sig mod den påstand, sagsøgeren fremsætter. Disse kaldes under et for sagsøgtes *indsigelser*.

indsigelse -n -r

défense *f*

moyen de *défense* *m*

Man må dog være opmærksom på, at dansk skelner mellem krav - indsigelser - modkrav, mens modkrav (*demande reconventionnelle*) i fransk ret betragtes som en indsigelse.

III. KAPITEL III: BEHANDLINGEN AF EN CIVIL SAG

7. Sagens anlæggelse og behandling

For at en retstvist kan tages under behandling af den domstol, den indbringes for, kræves det, at en række formkrav er opfyldt. Sagen skal således anlægges på rette måde og ved den rette (kompetente) domstol, og parterne skal som nævnt være berettiget til at føre den pågældende sag (se nærmere under de respektive afsnit).

Er alle formkrav opfyldt, tages sagen under påkendelse efter en nøje fastlagt procedure.

I dette kapitel gives først en oversigt over reglerne for sagens anlæggelse og derefter en redegørelse for sagens gang ved en domstol i første instans.

7.1 Værneting

Ovenfor er omtalt de behandlende domstoles saglige kompetence. Det er imidlertid reglerne for stedlig kompetence (værnetingsreglerne), der afgør, ved hvilken sagligt kompetent domstol en sag skal anlægges. Reglerne er deklatoriske.

Efter dansk ret er hovedreglen, at en sag skal anlægges ved sagsøgtes personlige værneting (*hjemtinget*), dvs. ved retten i den kreds, hvor sagsøgte har sin bopæl. Herudover gælder det efter reglerne om undtagelsesværneting, at en sag i en række tilfælde kan anlægges ved en anden ret end sagsøgtes hjemting. Kun i sager angående fast ejendom er det obligatorisk for sagsøgeren at anlægge sag ved den ret, hvor ejendommen er beliggende. I alle andre tilfælde kan han vælge sagsøgtes hjemting. (Se nærmere i Retsplejeloven §§ 235-248).

Parterne har imidlertid mulighed for ved overenskomst at fravige lovreglerne om *værneting*, idet de ved en værnetingsaftale kan beslutte at indbringe den pågældende sag for en anden sagligt kompetent ret, fx af praktiske hensyn, eller fordi de ønsker at benytte sig af en domstols særlige sagkundskab.

Efter fransk ret er hovedreglen, at en sag skal anlægges ved retten i den kreds, hvor sagsøgte har domicil (domicile²⁴). (-> ikke bopæl! Domicil = bopæl i mange tilfælde).

Der skal i den forbindelse mindes om, at domicilet kan - men langt fra altid behøver at - være sagsøgtes bopæl. (Er sagsøgte fx næringsdrivende, vil hans domicil i sager, der angår hans forretning, være forretningsadressen og ikke

²⁴ 1. bopæl 2. forretning = den juridiske adresse; oversættes evt. blot med: adresse.

bopælsadressen).

Også efter fransk ret gælder en række regler om undtagelsesværneting - således også, at sager angående fast ejendom skal anlægges i den retskreds, hvor ejendommen er beliggende.

Som allerede nævnt skal parterne i en sag ved tribunal judiciaire (tidligere TGI) møde ved advokat, ligesom de er forpligtet til at "vælge domicil" inden for den pågældende retskreds. Når sagsøgeren udtager stævning mod sagsøgte til dennes hjemting, skal han samtidig antage en advokat, der er tilknyttet den pågældende ret, og som derfor har kontor i retskredsen. Advokatens kontoradresse bliver nu sagsøgerens domicil for så vidt angår den pågældende sag. Den praktiske betydning heraf er, at forkyndelser lovligt kan iværksættes på det valgte domicil, ligesom alle dokumenter osv. i sagen kan fremsendes hertil.

Vedtager parterne ved en *værnetingsaftale* at anlægge sagen ved en anden ret end sagsøgtes hjemting, taler man på fransk om "élection de domicile", idet begge parter må antage en advokat, der er tilknyttet den valgte ret. Sagsøgte får således "domicile élu" (valgt domicil) inden for den pågældende retskreds, og retten er kompetent.

Se i øvrigt nærmere i det pågældende afsnit om "consitution d'avocat".

værneting -et -0	tribunal compétent <i>m</i> -aux
hjemting (værneting, hvor man har éns bopæl)	tribunal du domicile réel
personligt værneting	
værnetingsaftale -n -r /klausul	lf. convention d'attribution de compétence (exclusive) à un tribunal
værnetingsklausul	clause attributive de compétence
vedtage... som værneting	lf. attribuer compétence exclusive au tribunal de...
domicil -et -er (bopæl, adresse)	lf. <i>domicile</i> (réel) <i>m</i>

valgt domicil

lf. domicile élu

valg af domicil

lf. élection de domicile

7.2 Kumulation

Undertiden er det muligt, under en retssag, at forene flere krav, der hver især kunne give anledning til sagsanlæg. Kumulation bevirker, at der kun skal føres en proces, og at de pågældende krav afgøres ved en dom, hvilket vil være en både økonomisk og tidsmæssig fordel for parterne. *Kumulation* kan ske på parternes eget initiativ eller fra rettens side ex officio.

Der skelnes mellem subjektiv og objektiv kumulation.

Ved objektiv kumulation gør sagsøgeren flere krav gældende over for sagsøgte under samme sag. Mens det i dansk ret ikke kræves, at kravene skal være konnekse, synes dette at være en betingelse for objektiv kumulation i fransk ret.

Ved subjektiv kumulation forstås, at en eller flere personer retter flere krav mod en eller flere sagsøgte. I dette tilfælde kræver også dansk ret, at kravene skal være konnekse.

Kumulation kan foretages ved sagens anlæg (oprindelig kumulation), men der er også under visse omstændigheder mulighed for at kumulere under sagens gang (efterfølgende kumulation).

Efter dansk ret omfatter efterfølgende kumulation bl.a. hovedintervention, adcitation og modkrav (se nærmere under de respektive afsnit).

Når kumulation foretages på parternes eget initiativ, er retten ikke bundet heraf, men kan ex officio beslutte, at sagerne skal adskilles, og at kravene skal pådømmes hver for sig.

kumulation -en -er

jonction d'instance *f*

adskillelse -n -r

disjonction d'instance *f*

opdeling -en -er

kumulere
forene

joindre

adskille
opdele

disjoindre

konneksitet –en

connexité f

konneks

connexe (adj)

Konneksitet lader sig ikke definere præcist, hverken i dansk eller fransk ret, men betyder blot en vis nærmere sammenhæng mellem kravene:

Fælles oprindelse eller konneksitet ... foreligger i hvert fald, når kravene har fælles materielt retsgrundlag, fx er stiftet ved samme kontrakt eller pådraget ved et eller mod flere begåede retsbrud.

La connexité ... suppose que deux questions de droit, n'ayant ni la même cause, ni le même objet, sont unies par des liens si étroits que la solution donnée sur l'une d'elles exerce une répercussion sur la solution de l'autre.

8. Sagens anlæggelse

8.1 Stævning

Både i Danmark og i Frankrig indleder sagsøgeren retssagen ved en formel tilsigelse, *stævningen*, der opfordrer sagsøgte til at møde i retten for at forsvare sig mod sagsøgerens krav. Det er af stor betydning, fx vedrørende spørgsmålet om forældelse, at tidsfæste sagens anlæggelse, idet afbrydelse af frister, henholdsvis begyndelse af frister regnes fra dette tidspunkt.

8.1.1 Dansk stævning

Som nævnt anlægges en dansk sag ved, at sagsøgeren indleverer sin stævning digitalt på minretssag.dk.

Når stævningen er forsynet med berammelsespåtegning, skal den - efter hovedreglen - gives tilbage til sagsøgeren til forkyndelse for sagsøgte ved stævningsmand. I sager, hvor begge parter møder ved advokat, er fremgangsmåden i praksis dog som oftest den, at sagsøgerens advokat, i stedet for at lade stævningen forkynde for sagsøgte, blot fremsender den til sagsøgtes advokat, der så sørger for, at sagsøgte bliver underrettet om sagsanlægget. Herefter returneres stævningen til sagsøgerens advokat med påtegning om frafald af kald og varsel. På sagens første tægtedag fremlægger sagsøgeren stævningen med påtegning af sagsøgtes advokat som bevis på, at sagsøgte er blevet lovligt underrettet.

påtegning	lf.	<i>mention f de renonciation à la signification</i>
påtegning om <i>frafald af kald og varsel</i>		
berammelse	lf.	fixation des jours et heures

8.1.2 Fransk stævning

Se nærmere i det pågældende afsnit angående fremgangsmåden ved forkyndelse af en fransk stævning. Forskellen mellem dansk og fransk retspleje er på dette punkt, at stævningen i en fransk sag forkyndes for sagsøgte, før den er forsynet med berammelsespåtegning. Afbrydelsen af frister, henholdsvis fristers begyndelse regnes fra forkyndelsen.

Herefter har parterne en frist på 4 måneder til at indlevere stævningen til berammelse ved den ret, hvor sagen skal behandles. Det kan således være sagsøgeren såvel som sagsøgte, der tager skridt til at få sagen taget under påkendelse.

8.1.3 Assignation à jour fixe og assignation à bref délai

En sag, der er anlagt på den normale måde, vil kunne trække i langdrag, og der er derfor åbnet mulighed for en særlig behandling af sager, der kræver en hurtig afgørelse.

Mener en sagsøger, at det er nødvendigt at indstævne sagsøgte med kort varsel, indgiver han en begæring (*requête*) til rettens præsident, der afsiger en kendelse (*ordonnance sur requête*), hvor han giver sagsøgeren tilladelse til at udtage stævning mod sagsøgte, og hvor han samtidig berammer det første retsmøde i den pågældende sag. Sammen med selve stævningen overgives en genpart af sagsøgerens begæring og retspræsidentens kendelse til sagsøgte ved forkyndelsen.

(Se nærmere under det pågældende afsnit).

stævning -en -er	<i>assignation f</i>
	<i>acte introductif d'instance m</i>
	citation (særligt ved tribunal judiciaire, tidligere TI)

(exploit, se nærmere under det pågældende afsnit)

Ved oversættelse fra dansk bør fortrinsvis benyttes assignation.

stævne	<i>assigner</i> qn à/devant
<i>indstævne</i>	faire assigner qn
udtage stævning mod	donner assignation à qn
sagsøgeren har under denne ved stævning af... anlagte sag påstået...	par acte introductif d'instance en date du X a assigné Y <i>aux fins de</i> ... X a fait assigner Y <u>en</u> ...
<i>assignation à jour fixe</i>	lf. stævning med berammet foretagelse
<i>assignation à bref délai</i>	lf. stævning med kort varsel

Om vidnestævninger, se nærmere i det pågældende afsnit.

8.1.4 Stævningens affattelse og indhold

8.1.4.1 En dansk stævning

- Parternes navn og adresse, herunder angivelse af en postadresse i Danmark, herunder sagsøgers postadresse i Danmark
- Angivelse af den ret, hvor sagen skal behandles
- Sagsøgers krav, sagstype, sagens værdi og sagsøgers personnummer eller evt. cvr-nummer
- En beskrivelse af hvad sagen drejer sig om, herunder de faktiske og retlige omstændigheder, som påstanden bygges på
- En liste over de dokumenter og andre beviser sagsøger ønsker at fremføre under sagen
- Sagsøgers forslag til sagens behandling, herunder forslag til temaer til drøftelse på det forberedende møde.

8.1.4.2 En fransk stævning

En fransk stævning skal affattes af "l'huissier de justice" (stævningsmand), og skal indeholde følgende:

- Parternes navn og adresse
- Angivelse af den ret, sagen skal anlægges ved
- Sagsøgerens navn og valgte domicil i den pågældende sag (advokatens kontoradresse, se nærmere under det pågældende afsnit)
- Sagsøgerens påstand
- En fuldstændig fremstilling af de anbringender, sagsøgeren støtter sin påstand på
- Angivelse af de påberåbte dokumenter
- Angivelse af den frist, sagsøgte har til at antage advokat og give sagsøgeren meddelelse herom (normalt 15 dage)
- Påmindelse om, at der kan afsiges udeblivelsesdom i sagen, hvis denne frist ikke overholdes.

Det kræves altså, at sagsøgeren skal redegøre så fyldigt som muligt for sine anbringender, hvorimod en dansk stævning blot skal indeholde en summarisk fremstilling af anbringenderne.

De påberåbte dokumenter, der skal være nævnt i stævningen, skal inden det første retsmøde i sagen fremsendes til sagsøgtes advokat, ligesom denne sørger for, at sagsøgeren får stillet de dokumenter til rådighed, som sagsøgte eventuelt påberåber sig.

Assignment à jour fixe (assignment à bref délai)

En "assignment à jour fixe" skal foruden de ovenfor nævnte oplysninger angive, hvornår det første møde i sagen er berammet, og hvor det holdes. Endvidere pålægges det her sagsøgte at antage en advokat og at give sagsøgeren meddelelse herom inden det første retsmøde.

De dokumenter, sagsøgeren påberåber sig, skal indleveres til det pågældende retskontor sammen med en kopi af l'ordonnance sur requête, og de fremlægges her til eftersyn for sagsøgte. Sagsøgte har pligt til at fremsende eventuelle påberåbte dokumenter til sagsøgerens advokat inden det første retsmøde.

8.1.4.3 **Om oversættelse af stævninger**

(Se bilag på de følgende sider med oversættelsesforslag).

Oversættelsen af en fransk stævning til dansk er forbundet med en hel del problemer af både terminologisk og strukturel karakter.

De terminologiske problemer er her - som i andre lignende kontekster - at finde et nogenlunde kort og alligevel dækkende oversættelsesforslag til et begreb, der ikke eksisterer på dansk. De vigtigste af disse problemer skulle være taget op andetsteds i dette værk.

Som det ofte ses i franske retsdokumenter, er stævningen struktureret på en ejendommelig måde, idet den fremtræder som en eneste lang periode. Dette kan man vanskeligt gengive på dansk, og det er derfor nødvendigt på passende steder at bryde teksten op.

De enkelte sætninger inden for denne periode er ofte opbygget meget ulogisk, og de er samtidig ofte ufuldstændige. (Fx "A ce que le susnommé n'en ignore et à même requête demeure élection de domicile et constitution d'avocat que ci-dessus, j'ai huissier susdit et soussigné donné assignation à... " eller "lequel se constitue et continuera d'occuper pour le requérant sur la présente assignation et ses suites"). Det er her nødvendigt at ændre radikalt på den originale tekst for at kunne give en nogenlunde forståelig oversættelse.

Endelig er der i den franske stævningsformular visse elementer, der er fuldstændig uoversættelige (fx "en tête des présentes"). Her må man nok nøjes med at give en oversættelse, der svarer til den betydning, der sandsynligvis ligger bag de pågældende vendinger.

8.1.4.4 Oversættelsesforslag til dansk Stævning

Assignment

L'avocat soussigné, occupant pour

Demeurant (personer)

Domicilié à (firmaer)

A comparâître en tant que défendeur devant

Retten i .. (le Tribunal de ...)

séant à

à l'audience fixée pour cette affaire,

aux jour et heure indiqués ci-après.

Lors de cette audience le défendeur devra déposer ses conclusions en réponse ainsi que les pièces sur lesquelles il entend fonder sa défense aux conclusions suivantes du demandeur :

Le demandeur demande la condamnation du défendeur

à lui payer la somme de ...

Exposé des moyens :

.....

.....

Pièces :

.....

Fait à Copenhague, le
(signature)

8.1.4.5 Oversættelsesforslag til fransk "Assignment"

Stævning

År, den

På begæring af

der møder ved advokat, og som har valgt domicil på advokatens kontoradresse,

Har jeg

ovennævnte og undertegnede stævningsmand, forkyndt denne stævning for:

1., boende på dennes domicil, hvor jeg indfandt mig og antraf:
2. Selskabet, der er et aktieselskab med en aktiekapital på....., og hvis hjemsted er ved dets administrerende direktør, der har domicil på det nævnte hjemsted, hvor jeg indfandt mig og antraf:

Jeg har pålagt de sagsøgte, inden 15 dage fra denne stævningsdato, at antage en advokat, der er tilknyttet retten i til at møde på deres vegne i denne sag for den nævnte ret, der holdes, alle hverdage kl. 9.00.

Jeg har endvidere meddelt de sagsøgte, at der ifølge **§ 27 i anordning af 9. september 1971** kan afsiges udeblivelsesdom, hvis de undlader, inden udløbet af ovennævnte frist, at give sagsøgeren meddelelse om, hvilken advokat der repræsenterer dem i denne sag.

Sagsfremstilling:

.....

.....

Af disse grunde

Og af eventuelle yderligere grunde

Nedlægges følgende påstande:

Der afsiges dom i overensstemmelse med sagsøgerens påstand, hvis sagsøgte undlader, inden for den ovenfor nævnte frist, at give meddelelse om, hvilken advokat der repræsenterer ham i denne sag.

Sagsøgte tilpligtes at

Det tages (eventuelt) til efterretning, ats sygesikringsnummer er

Dommen gøres eksigibel, uden at begæring om genoptagelse, anke eller andre retsmidler mod afgørelsen har opsættende virkning, og uden sikkerhedsstillelse, under hensyn til denne sags uopsættelighed og den risiko, den frembyder.

De sagsøgte tilpligtes solidarisk at betale sagens omkostninger, der tillægges advokat ifølge dennes opgørelse.

Med alle forbehold.

sagsfremstilling

lf. moyens

Assignation

L'an, le

A la requête de: M (état civil complet : nom, prénoms, profession, domicile, nationalité, date et lieu de naissance) – s'il s'agit d'une personne morale, préciser sa forme, sa dénomination, son siège social et l'organe qui la représente légalement (**art. 24 du décr. 9 sept. 1971 ; art. 13 et 188, décr. Du 28 août 1972**), (préciser pour une personne physique, le cas échéant le numéro d'immatriculation à la caisse d'assurance maladie).

Pour qui domicile est élu en l'étude de Maître
Avocat demeurant à (adresse) lequel se constitue et continuera d'occuper pour le requérant sur la présente assignation et ses suites.

J'ai

Huissier susdit et soussigné, donné assignation à: M (nom, prénoms, adresse) demeurant (adresse) en son domicile où étant et parlant à :

2° la société anonyme (dénomination) au capital de dont le siège social est prise en la personne de son Président Directeur Général pour ce domicilié audit siège, où étant et parlant à :

A comparaitre et se faire représenter à quinzaine, délai de la loi (+ prorogation éventuelle des délais prévue **par les articles 7 et 8 du décret du 28 août 1972**, savoir notamment augmentation de 1 mois pour les personnes qui demeurent dans un département ou un territoire d'outre-mer et de 2 mois pour celles qui demeurent à l'étranger) *par ministère d'avocat constitué près ledit Tribunal obligatoirement inscrit au Barreau de à l'audience et par-devant Messieurs les Président et Juges composant le Tribunal de Grande Instance de sis en cette ville, au Palais de Justice (adresse), sur l'instance dont s'agit, tous les jours de la semaine, neuf heures du matin, leur déclarant en outre que conformément à **l'article 27 du décret du 9 septembre 1971**, faute par eux de constituer régulièrement avocat dans ledit délai un jugement par défaut pourra être pris contre eux, pour :*

Attendu que (exposé des motifs – Il est nécessaire que l'objet et l'exposé des moyens soient très détaillés contrairement aux règles précédentes, car l'assignation vaut maintenant conclusions. – Il y a lieu d'indiquer dans l'assignation les mentions relatives à la désignation des immeubles exigées pour la publication au fichier immobilier. – Il faut d'autre part viser dans l'assignation

les différentes pièces dont le demandeur entend faire état et indiquer en outre le fondement juridique de l'action en visant notamment les articles du code).

PAR CES MOTIFS

Et tous autres à suppléer si besoin est.

Donner défaut contre les défendeurs, faute par eux de constituer régulièrement avocat dans le délai imparti.

(Reprendre les différents chefs de demandes).

Donner acte (le cas échéant) à Monsieur de ce qu'il est assuré social à la caisse primaire d'assurance maladie de sous le n°

Voir ordonner l'exécution provisoire du jugement à intervenir de ces différents chefs, vu l'urgence et le péril, nonobstant opposition, appel, toutes voies de recours et sans caution.

Condamner conjointement et solidairement les défendeurs en tous les dépens de l'instance dont distraction au profit de Maître Avocat aux offres de droit.

– SOUS TOUTES RÉSERVES –

faire état de qc		påberåbe sig noget
forskellige punkter i kravet	lf.	différents chefs de demandes
tage til efterretning		donner acte
le cas échéant	lf.	eventuelt
ordonner l'exécution provisoire du jugement	lf.	opfordring til at dommen gøres eksigibel

8.1.4.6 Oversættelsesforslag til fransk "Assignment à jour fixe"

Stævning

År, den

På begæring af

der møder ved advokat, og som har valgt domicil på advokatens kontoradresse,

Har jeg

ovennævnte og undertegnede stævningsmand, forkyndt denne stævning for, boende på dennes domicil, hvor jeg indfandt mig og antraf:

Ved forkyndelsen har jeg overgivet genpart af begæring af, med dertil knyttet kendelse afsagt af præsidenten for Tribunal de grande instance (byretten for større sager) i, den, der giver sagsøgeren tilladelse til at udtage nærværende stævning.

For at bringe dette til sagsøgte kundskab. På grundlag af samme begæring og for samme sagsøger, der har bopæl, valgt domicil og advokat som ovenfor anført, har jeg, overnævnte og undertegnede stævningsmand, tilsagt sagsøgte til den, kl. at møde for retten i, der holdes ved en advokat, der er tilknyttet denne ret.

Jeg har meddelt sagsøgte, at der, hvis han undlader inden det berammede retsmøde at give sagsøgeren meddelelse om, ved hvilken advokat, han agter at møde, kan afsiges udeblivelsesdom i sagen.

Jeg har endvidere meddelt sagsøgte, at i henhold til § 5 i anordning af 9. september 1971, er de dokumenter, sagsøgeren påberåber sig i begæringen, fremlagt til eftersyn på justitskontoret ved den nævnte ret, og jeg har opfordret ham til inden det berammede retsmøde at tilstille sagsøgeren de dokumenter, han agter at påberåbe sig.

Af de ovenfor anførte grunde

Of af eventuelle yderligere grunde

Nedlægges følgende påstande:

Der afsiges dom i overensstemmelse med sagsøgerens påstand, hvis sagsøgte undlader inden for den ovenfor angivne frist at give meddelelse om, hvilken advokat der repræsenterer ham i denne sag.

Sagsøgte tilpligtes at

Dommen gøres eksegibel, uden at begæring om genoptagelse, anke eller andre retsmidler mod afgørelsen har opsættende virkning, og uden sikkerhedsstillelse, under hensyn til denne sags uopsættelighed og den risiko, den frembyder.

Sagsøgtetilpligtes at betale alle sagens omkostninger, der tillægges advokat, ifølge dennes opgørelse.

Med alle forbehold

Assignation à jour fixe

L'an, le

A la requête de: M (état civil complet : nom, prénoms, profession, domicile, nationalité, date et lieu de naissance) – s'il s'agit d'une personne morale, préciser sa forme, sa dénomination, son siège social et l'organe qui la représente légalement (art. 24 du décret 9 septembre 1971 ; art. 13 et 188 du décret du 28 août 1972) – préciser pour une personne physique, le cas échéant le numéro d'immatriculation à la caisse d'assurance maladie.

Pour qui domicile est élu en l'étude de Maître
Avocat demeurant à (adresse) lequel se constitue et continuera d'occuper pour le requérant sur la présente assignation et ses suites.

J'ai

Huissier susdit et soussigné, donné assignation à: M (nom, prénoms, adresse) demeurant - en son domicile où étant et parlant à :

Et en tête des présentes, laissé copie d'une requête en date du à laquelle fait suite une ordonnance rendue par Monsieur le Président du Tribunal de grande instance de en date du la dite ordonnance autorisant le requérant aux fins dont s'agit.

A ce que le sousnommé n'en ignore et à même requête demeure élection de domicile et constitution d'avocat que ci-dessus, j'ai huissier susdit et soussigné, donné assignation au requis à comparaître et se faire représenter le (date et heure) par ministère d'avocat constitué avant cette date, obligatoirement inscrit au Barreau de Tribunal de grande instance de sis en cette ville, au Palais de Justice (adresse) sur l'instance dont s'agit. Lui rappelant que faute par lui de constituer régulièrement avocat avant la date d'audience un jugement par défaut pourra être pris contre lui.

Et je lui ai, dit et rappelé en outre que conformément à l'art. 55 du décret du 9 septembre 1972, il peut prendre connaissance au secrétariat-greffe du dit Tribunal des pièces visées dans la requête et lui ai fait sommation d'avoir à

communiquer à mon demandeur avant la date d'audience celles dont il entend faire état, pour :

POUR LES MOTIFS ÉNONCÉS EN TÊTE DES PRÉSENTES

Et tous autres à suppléer si besoin est.

Donner défaut contre le défendeur, faute par lui de constituer régulièrement avocat dans le délai imparti.

(reprendre les différents chefs de demandes).

Voir ordonner l'exécution provisoire du jugement à intervenir nonobstant opposition, appel, toutes voies de recours et sans caution, vu l'urgence et le péril.

Condamner le défendeur en tous les dépens de l'instance dont distraction au profit de Maître C..... avocat aux offres de droit.

– Sous toutes réserves –

REQUETE AFIN D'ASSIGNER A JOUR FIXE ABREGEANT EN OUTRE LE DELAI DE
COMPARUTION

L'avocat soussigné sollicite de Monsieur le Président du Tribunal de Commerce l'autorisation de délivrer à jour fixe, en raison de l'urgence, l'assignation ci-après retranscrite.

Paris, le 13 février 1976

ORDONNANCE

Nous, Président du Tribunal de Commerce de Paris,

Vu la requête qui précède,

Vu l'urgence,

Vu les articles 643 et 646 et 858 du Code de Procédure Civile,

Autorisations à assigner pour le 10 mars 1976 à 13 heures 45 devant la deuxième Chambre du Tribunal de Commerce de Paris.

Fait à Paris, le 14 février 1976

Le Président du Tribunal de Commerce de Paris

(signé)

POUR COPIE CONFORME

(signé)

ASSIGNATION A BREF DELAI DEVANT LE TRIBUNAL DE COMMERCE

L'AN MIL NEUF CENT SOIXANTE SEIZE ET LE VINGT FEVRIER

A la requête de Monsieur Paul Dubon, né le 6 juin 1942 à Paris, exerçant la profession d'Agent Commercial et Représentant de Commerce, tant à Paris 9ème, 41 rue de Dublin, qu'à KHARTOUM, 20 Main street, République Démocratique de Soudan, sous la dénomination IMO (International Marketing Organization),

Ayant pour Avocat Mr Pierre DUBONNET, Avocat à la Cour d'Appel de Paris, demeurant 32 Avenue Marceau, Paris 8ème, élisant domicile en son Cabinet,

J'ai Claude MARTIN, Huissier-Audiencier au Tribunal de Commerce de Paris, y séant, y résidant, soussigné,

SIGNIFIE et en tête de celles des présentes laissé copie à :

- 1) La Société Perret et Cie, Société Anonyme au capital de 100.000 frs, dont le siège social est à Paris 8ème, 122 Avenue Friedland, prise en la personne de ses représentants légaux domiciliés audit siège, où étant et parlant à :
- 2) La Société Carnot et Fils, Société Anonyme au capital de 85 millions de France, établie 124, Avenue des Champs Elysées, Paris 8ème, inscrite au Registre de Commerce de Paris sous le N 100 000 001, prise en la personne de ses représentants légaux domiciliés en cette qualité audit siège, où étant et parlant à :
- 3) La Société Smith & Jones Limited, 82 Market Street, KHARTOUM, Soudan, au Parquet étranger de Monsieur le Procureur de la République près le Tribunal de Grande Instance de Paris, séant au Palais de Justice à Paris, où étant et parlant à l'un des Messieurs les Substituts requérant visa, d'une ordonnance rendue par Monsieur le Président de TRIBUNAL DE COMMERCE DE Paris, le 14 février 1976, sur requête à lui présentée, et de la dite requête.

A ce qu'ils n'en ignorent.

Et de suite par les mêmes présentes, à mêmes requête, demeure et élection de domicile que dessus, étant et parlant comme il est dit, j'ai Huissier sus-dit et soussigné donné assignation à :

- 1) La Société Perret et Cie, dont le siège est à Paris 8ème, 122 Avenue Friedland
- 2) La Société Carnot et Fils, Société Anonyme, dont le siège est à Paris 8ème, 124 Avenue des Champs Elysées
- 3) La Société Smith & Jones Limited, 82 Market Street, Khartoum, Soudan

A comparaître le DIX MARS MIL NEUF CENT SOIXANTE SEIZE à TREIZE HEURES QUARANTE CINQ, à l'audience par devant Messieurs les Présidents et Juges composant le Tribunal de Commerce de Paris, séant à Paris, au Palais du dit Tribunal, à Paris 4ème, 1. bld. du Palais

Faute par le défendeur de comparaître il s'expose à ce qu'un jugement soit rendu contre lui sur les seuls éléments fournis par son adversaire.

Les parties se défendent elles-mêmes.

Elles ont la faculté de se faire assister ou représenter par toute personne de leur choix.

Le représentant s'il n'est pas avocat doit justifier d'un pouvoir spécial.

POUR :

Par les motifs énoncés en la requête dont s'agit en voir adjuger les conclusions au requérant en conséquence :

ATTENDU que

.....

.....

PAR CES MOTIFS

Constater en tant que de besoin prononcer la résiliation de mandat d'intérêt commun intervenu entre IMO et les Sociétés Perret et Cie et Carnos et Fils, aux torts et griefs exclusifs des dites Sociétés, et constatant qu'aucune faute n'a été commise par IMO, dire qu'elle a droit à une indemnité compensatrice du préjudice subi.

En conséquence

Condamner solidairement, in solidum, ou l'une à défaut de l'autre les Société Perret et Cie, Société Carnot et Fils, Société Smith & Jones Limited à payer à IMO une somme de DEUX MILLIONS CINQ CENT MILLE FRANCS (2.500.000 F) à titre provisionnel ;

Voir désigner tel mandataire de justice à l'effet de fournir au Tribunal tous éléments de nature à fixer le préjudice exactement subi par IMO ;

Voir ordonner l'exécution provisoire du jugement à intervenir, nonobstant toutes voies de recours et sans constitution de garantie ;

Condamner les défenderesses en tous les dépens ;

SOUS TOUTES RESERVES

Et j'ai laissé copie par clerc assermenté dont les mentions seront visées par moi sur l'original, le tout conformément à la loi.

Coût : SOIXANTE QUINZE FRANCS SEPT CENTIMES.

Employé pour la copie 25 Feuilles de papier du format du timbre.

Coût :

Forfait	30,00
Transport	8,07
Enregist	25,00
Rôles	12,00
	75,07
Dressé	30,00
	105,07

8.2 Optagelse på hovedsagslisten

Som allerede nævnt, anses en dansk retssag for anlagt, når sagsøgeren har indleveret sin stævning på minretssag.dk.

Her optages sagen på hovedsagslisten og går derefter videre til den afdeling af retten, hvor den skal behandles.

Inden for den franske retspleje anses sagen også for anlagt, når en af parterne efter forkyndelsen har indleveret en genpart af stævningen til justitskontoret ved den pågældende ret. Her optages sagen på *hovedsagslisten* (le repertoire général) og sendes derefter videre til en afdeling af retten.

Angående afbrydelse af frister mv. se de respektive afsnit.

mise au rôle f

lf. optagelse på
hovedsagslisten

enrôlement m

hovedsagslisten -n -r

répertoire général m

retsbog-en -bøger

procès-verbal m

retsliste

feuille d'audience f

8.3 Berømmelse

Berømmelse af en sag vil sige fastsættelse af den dato og det klokkeslæt, hvor det første retsmøde i sagen skal afholdes.

Når stævningen i en fransk sag er indleveret til justitskontoret, er det rettens præsident, der bestemmer, i hvilken afdeling, den pågældende sag skal behandles, og derefter berammer han sagen til foretagelse.

berømmelse -n -r

fixation des jours et heures de
l'appel de l'affaire *f*

fixation de l'affaire *f*

9. Sagens behandling

9.1 Offentlige retsmøder

En sags behandling ved domstolene foregår i et eller - som oftest - flere *retsmøder*, hvori deltager dommerne (dommeren), parterne - enten personligt eller ved deres advokater - og i visse tilfælde også en tredjemand, der ikke er part i sagen (fx et vidne). Et af hovedprincipperne i både dansk og fransk retspleje er, at retsmøder er offentlige. Det indebærer, at enhver kan overvære et retsmøde, og at der frit kan bringes referater heraf, fx i dagspressen.

(Se dog nedenfor).

retsmøde -t -r

audience f

offentligt retsmøde

audience publique

9.1.1 Lukkede døre

Der er imidlertid både efter dansk og fransk ret visse lovfæstede undtagelser fra hovedreglen om offentlighed.

Således behandles fx faderskabssager for *lukkede døre*, ligesom det kan bestemmes, at dørene lukkes, når hensynet til parternes interesser eller privatlivets fred kræver det. Endelig kan det nævnes, at dommernes votering altid foregår bag lukkede døre.

for lukkede døre

en chambre de conseil f à *huis clos m**

afsige kendelse om *dørlukning*

ordonner le huis-clos

rendre ordonnance du huis-clos

*sager uden for tvistemål

NB:

Til oversættelse fra dansk må anbefales "à huis clos", der er det generelle begreb. "Chambre du conseil" er en bestemt sal i retten. Her behandles fortrinsvis sager, der falder ind under rettens extrajudicielle funktion (*matière gracieuse*), og i visse tilfælde kan behandlingen af andre sager henlægges hertil, enten på parternes eller på rettens initiativ.

9.2 Audience d'appel des causes

Første fase i en sags behandling ved tribunal judiciaire (tidligere TGI) er et indledende retsmøde, der ledes af retspræsidenten (eller formanden for den pågældende afdeling af retten).

I dette møde behandles som regel ikke sagens realitet, hvorimod eventuelle procedurespørgsmål kan tages op. Hensigten med mødet er at give retten lejlighed til at konstatere, om sagen straks kan berammes til hovedforhandling (eventuelt straks kan optages til dom), eller om der kræves en egentlig forberedelse.

Skønner retten efter samråd med parternes advokater, at forberedelse er nødvendig, henvises sagen til le juge de la mise en état (se ndf.).

audience f d'appel des causes lf. indledende retsmøde -t-r
audience de fixation

Om de danske begreber "første tægtedag" og "inkamination", se nærmere under det pågældende afsnit.

9.3 Sagens forberedelse

9.3.1 Forberedelse af en dansk sag

Sagen forberedes direkte for den by- eller landsret, der skal påkende den. Fremgangsmåden er stort set den samme, hvad enten *forberedelsen* sker ved landsret eller byret, og fremstillingen gives derfor under ét.

Forberedelsen, der ledes af byretsdommeren eller en landsdommer omfatter *skriftveksling* og eventuelt bevisførelse.

Det er som regel helt overladt til parterne (deres advokater) at bestemme, i hvilket omfang bevisførelse skal finde sted. Se derimod de respektive afsnit angående de enkelte bevismidler om dommerens beføjelser efter fransk ret.

9.3.2 Forberedelsen af en sag for tribunal judiciaire*

*tidligere TGI

Skønnes det i det indledende retsmøde²⁵ (*audience d'appel des causes*), at sagen ikke er klar til at udsættes til hovedforhandling, henvises den til forberedelse for "le juge de la mise en état", der er en dommer ved den pågældende afdeling af retten.

²⁵ Fransk: 1. det indledende retsmøde, 2. det første retsmøde

Forberedelsen omfatter skriftveksling, eventuelt bevisførelse eller enhver anden foranstaltning på dommerens initiativ, der kan tjene til sagens oplysning.

Under sagens forberedelse spiller dommeren en meget aktiv rolle i sagens belysning. Han tager initiativet til berømmelse af det første retsmøde og kontrollerer, at de påberåbte dokumenter bliver udvekslet mellem parterne, og at skriftvekslingen sker på rette måde. Eventuelle formalitetsindsigelser fra en af parterne skal fremsættes før realitetsbehandlingen begynder, og det er således le juge de la mise en état, der skal tage stilling hertil.

juge de la mise en état	lf.	dommeren under sagens forberedelse
forberedelse -n		<i>mise en état f</i>
forberedelse ved byretten	lf.	mise en état de l'affaire devant le tribunal de première instance
forberedelse ved landsretten	lf.	mise en état de l'affaire devant le tribunal régional

Se endvidere det pågældende afsnit om "instruction".

9.3.3 Første tægtedag

Det første retsmøde i en dansk sag kaldes sagens første tægtedag. I dette møde fremlægger sagsøgeren sin stævning og sagsøgte sit svarskrift (i byretssager nedlægger sagsøgte dog blot mundtligt (men også evt. skriftligt) sin påstand og fremsætter de indsigelser, han har mod sagsøgerens krav).

Som nævnt er det første retsmøde i en fransk sag af rent indledende karakter (l'audience d'appel des causes).

Først når sagen er henvist til forberedelse, berammer le juge de la mise en état et møde, hvor den egentlige behandling af sagen begynder.

første tægtedag sagens første tægtedag	lf.	audience de liaison de l'instance f
---	-----	-------------------------------------

sagens inkamination
sagens anhängiggørelse

liaison de l'instance f

Ved sagens *inkamination* (anhængiggørelse) forstås sagsøgerens fremlæggelse af stævningen i retten på sagens første tægtedag og i forbindelse hermed sagsøgte fremstilling af sagen under henvisning til behørig stævning og hans fremsættelse af sin påstand.

9.3.4 Skriftvekslingen

Skriftvekslingen indledes både i dansk og fransk ret med, at sagsøgeren på sagens første tægtedag fremlægger stævningen og sagsøgte sit svarskrift.

Derefter kan sagen eventuelt udsættes til bevisførelse, og parterne kan, hvis de ønsker det, fremkomme med endnu et skriftligt indlæg på baggrund af første del af skriftvekslingen og bevisførelsen. Sagsøgeren fremlægger da en replik og sagsøgte en duplik.

skriftveksling –en –er	échange des conclusions <i>m</i>
<i>skriftlige indlæg</i>	conclusions <i>f pl</i> les écritures <i>f pl</i>
les premières conclusions	lf. stævning og svarskrift
stævning –en –er	assignation <i>f</i>
svarskrift –et –er	les premières conclusions du défendeur conclusions en réponse
les conclusions définitives*	lf. replik og duplik
replik –ken –ker	<i>réplique f</i>
<i>duplik</i> –ken –ker	<i>duplique f</i>

endelig påstand

lf. les conclusions**
définitives

NOTE:

*"Les conclusions définitives" er parternes sidste skriftlige indlæg, og svarer altså til replik og duplik. Som allerede omtalt (se det pågældende afsnit), afskærer l'ordonnance de clôture som regel parterne fra at bringe nye elementer ind i sagen, mens det efter dansk ret er muligt at fremsætte nye påstande, også efter at skriftvekslingen er afsluttet. Har en part ændret sin påstand under hovedforhandlingen, angives det som regel således i dommen: "Sagsøgeren har efter sin endelige påstand påstået sagsøgte tilpligtet at...".

Da der ikke synes at findes nogen tilsvarende fransk vending, kommer man nok meningen nærmest ved at sige fx: "Par ses conclusions définitives le demandeur à demandé la condamnation du défendeur à ...",

eller: "Par ses conclusions à l'audience, le défendeur a demandé...". Vendingen bruges direkte på fransk.

**Conclusions har en dobbelt betydning, idet det dels betegner påstand, dels parternes skriftlige indlæg i sagen (som jo indeholder påstandene). Se det pågældende afsnit.

9.4 Ordonnance de clôture

Når skriftvekslingen, udvekslingen af de dokumenter, parterne påberåber sig, og den eventuelle bevisførelse er afsluttet, er sagen klar til hovedforhandling, og le juge de la mise en état afsiger kendelsen om sagens henvisning til hovedforhandling.

Denne kendelse afslutter definitivt forberedelsen, og parterne er i reglen afskåret fra at fremkomme med nogen form for nova.

ordonnance de clôture

lf. kendelse om sagens
henvisning til
hovedforhandling

NB : renvoyer

henvise

l'affaire est en état (d'être
jugée)

lf. sagen er klar til
hovedforhandling

9.5 Bevisførelse

Som nævnt skal parterne anføre de faktiske omstændigheder, de bygger deres påstande på, sagsøgeren i stævningen, sagsøgte i sit svarskrift. Opstår der uenighed om rigtigheden af en faktisk omstændighed, kan den part, der ønsker at påberåbe sig den, på forskellige måder føre *bevis* herfor.

Både efter dansk og fransk ret står denne mulighed til parternes disposition, men mens *bevisførelse* i en dansk sag kun kan ske på parternes begæring, kan en fransk domstol også ex officio tage skridt til visse foranstaltninger til sagens oplysning.

bevis -et -er	<i>preuve f</i>
bevise	prouver
bevisførelse -n -r	administration des preuves <i>f</i>
<i>mesure d'instruction</i>	lf. foranstaltning til sagens oplysning
(<i>instruction f</i>	forberedelse)

"L'instruction du procès" (en term fra ordningen før 1972) anvendes ofte lig med "la mise en état", om sagens forberedelse, skønt "instruction" (forundersøgelse) egentlig er en term, der hører hjemme inden for strafferetten.

Som "mesure d'instruction" betegnes enhver foranstaltning til sagens oplysning, både den bevisførelse, der foregår på parternes eget initiativ og den del af sagens oplysning, der beordres af retten ex officio (fx rettens adgang til at kræve udleveret dokumenter i parternes eller tredjemands besiddelse).

Både i danske og franske sager foregår bevisførelsen under hovedforhandlingen. Af praktiske grunde gives dog her en samlet fremstilling af de forskellige former for bevis.

Anticiperet bevisførelse

Under visse omstændigheder er der mulighed for anticiperet (isoleret) bevisoptagelse. Herved forstås bevisførelse (vidneafhøring, syn og skøn), der foretages ved rettens hjælp, uden at der er anlagt sag. Dette kan være af vigtighed i tilfælde, hvor det kan forudses, at der senere vil blive anlagt en sag, og hvor den pågældende part frygter til den tid ikke mere at kunne bevise sin påstand. (Fx kan der udmeldes syn og skøn uden for en retssag i tilfælde af ulykke,

som man jo normalt hurtigt vil fjerne sporene af).

anticiperet bevisførelse

instruction in futurum f

instruction à futur f

9.5.1 Partsafhøring

I en dansk landsretssag foregår afhøringen af parterne under hovedforhandlingen.

Partsforklaringen kommer i stand ved, at parten enten frivilligt fremsætter begæring om at afgive forklaring, eller at han møder til *afhøring* på modpartens opfordring - eller eventuelt efter *indkaldelse*.

Afhøringen foretages af parterne selv eller deres advokater, men retten kan under visse omstændigheder overtage afhøringen, og har altid adgang til at stille supplerende spørgsmål.

Retten har ikke noget sanktionsmiddel mod en part, der ikke efterkommer en opfordring til at møde personligt for at afgive forklaring, men det kan medføre en processuel skadevirkning for den pågældende at udeblive.

I praksis giver parterne ofte møde under hovedforhandlingen for at bistå deres advokater.

I en fransk sag, hvor parterne er repræsenteret af en advokat, møder de som regel ikke personligt for retten. Dog kan en eller begge parter indkaldes til afhøring, enten på modpartens begæring eller på rettens eget initiativ.

Partsafhøringen foretages under forberedelsen. Afhøringen foretages af dommeren (dommerne) enten under et offentligt retsmøde eller for lukkede døre (en *chambre du conseil*). Parterne møder enkeltvis eller sammen og afgiver mundtligt deres forklaring. De kan ikke afhøre hindanden, men meddeler retten, hvilke spørgsmål, de ønsker stillet.

comparution personnelle f

lf. møde personligt (for at afgive partsforklaring)

comparaître personnellement

tilsige

citer à comparaître

indkalde

sommer de comparaître

le tribunal fait comparaître ...

<i>tilsigelse</i> -n -r	<i>citation</i> f
indkaldelse -n -r	<i>sommation</i> f
afhøre	<i>questionner</i> interroger entendre qn en ses explications.
afhøring -en -er	<i>interrogatoire*</i> m <i>audition**</i> f
forklare	expliquer <i>exposer</i> <i>déclarer</i>
forklaring -en -er	<i>explication</i> f déclaration f dire m (oftest i pl)
Der er under hovedforhandlingen afgivet partsforklaring af X.	lf. X qui a comparu personnellement à l'audience a été entendu en ses explications.
X (sagsøgte) har under hovedforhandlingen forklaret at ...	lf. X qui a comparu personnellement à l'audience a expliqué que ...

*interrogatoire m (forhør)-tiltalte (man er ikke 100 % konsekvent)

**audition f (afhøring)

9.5.2 Vidner

Ved vidneførsel forstås, at en tredjemand under en retssag giver møde og aflægger forklaring om et eller flere punkter i forbindelse med et pågældende tvistemål, som han personligt har kendskab til.

<i>vidne</i> -t -r	<i>témoin</i> m
<i>vidneforklaring</i> -en -er	<i>déposition</i> f
afgive vidneforklaring	<i>déposer</i> (<u>intransitivt</u>) le témoin a déposé
<i>vidneudsagn</i> -et -o	<i>témoignage</i> m
<i>vidnesbyrd</i> -et -o	(<i>témoigner</i> *, se dog ndf.)
<i>vidnebevis</i>	preuve testimoniale f

*Mere general glose end deposer.

Efter dansk retspleje kan der kun føres vidner på begæring af en part i sagen. Vidnet tilsiges af den pågældende part eller indkaldes til at give møde for retten.

Afhøringen foretages af parterne (advokaterne), således at først den part, der har begæret vidnet indkaldt, og derefter modparten udspørger vidnet. Retten har dog i alle tilfælde adgang til at stille supplerende spørgsmål, og kan under visse omstændigheder helt overtage afhøringen.

Vidneafhøringen foregår som regel ved den ret, hvor sagen forberedes, men kan under visse omstændigheder foretages ved vidnets hjemting.

Vidnet har normalt krav på en uges varsel, men retten kan fastsætte en anden frist eller bestemme, at vidnet skal indkaldes straks.

Hovedreglen er, at enhver er pligtig til at efterkomme en opfordring til at møde som vidne i en sag (om vidnefritagelse og -udelukkelse henvises til retsplejeloven §§ 168- 179), og til sandfærdigt at besvare de spørgsmål, der stilles. Udeblivelse eller falsk forklaring for retten kan medføre straf.

Efter fransk retspleje kan vidner indkaldes på parternes begæring eller af retten ex officio.

Mens der i Danmark udelukkende er mulighed for at afgive mundtlig forklaring, kan det pålægges et vidne i en fransk sag enten at afgive et skriftligt vidnesbyrd eller at aflægge mundtlig forklaring.

Vidneafhøringen, der finder sted under sagens forberedelse, foregår under

edsansvar. Vidnet udspørges af dommeren. Parterne er som regel til stede, men har ikke ret til at deltage i afhøringen.

Vidnets forklaring optages i en "procès-verbal" (politirapport), der fremlægges i sagen.

I princippet er enhver pligtig til at afgive vidneerklæring, men ligesom i dansk ret er der visse undtagelser fra denne hovedregel. Et vidne, der udebliver eller nægter at aflægge ed, kan idømmes en bøde.

Vidner indkaldes normalt med en frist på mindst 15 dage, men retten har mulighed for uden varsel at afhøre vidner, når dette skønnes af vigtighed for sagens oplysning. En sådan afhøring kan finde sted i skranken eller under foretagelse af "une mesure d'instruction". Se det pågældende afsnit.

tilsige	convoquer
indkalde	
tilsigelse -n -r	<i>convocation f</i>
indkaldelse -n -r	
<i>vidnestævning</i> -en -er	citation <i>f</i>
afhøre (et vidne)	<i>interroger</i> <i>entendre</i>
afhøring -en -er	interrogatoire <i>m</i> audition <i>f</i>
<i>subsidiær vidneafhøring</i>	lf. enquête selon commission rogatoire
<i>enquête f</i>	lf. samlet vidneførsel på <u>sagsøgerens</u> side
<i>contre-enquête f</i>	lf. samlet vidneførsel på <u>sagsøgte</u> s side
enquête ordinaire <i>f</i>	lf. ordinær vidneafhøring

enquête sur le champ <i>f</i>	lf.	vidneafhøring uden varsel vidneafhøring på stedet
procès-verbal d'enquête <i>m</i>	lf.	tilførsel til retsbogen, vidneprotokolat
<i>udskrift</i> af retsbogen	lf.	extrait <i>m</i> du procès-verbal
verser (déposer) au <i>dossier</i> de l'affaire	lf.	fremlægge under sagen vedlægge sagens akter

9.5.3 Dokumentbevis

Ved et bevisdokument i processuel forstand forstås ethvert skriftstykke, der benyttes som bevis i sagen.

En part, der ønsker at påberåbe sig et dokument, har pligt til at fremlægge dette i retten. Er dokumentet i modpartens - eller tredjemands - besiddelse, er hovedreglen, efter både dansk og fransk ret, at ihæندهaveren har *editionspligt*.

<i>dokumentbevis</i> -et -er		preuve littérale <i>f</i>
editionspligt -en	lf.	devoir de produire le juge peut <u>enjoindre</u> à l'autre partie ou à un tiers la production d'un élément de preuve.
pålægge, beordre		<i>enjoindre</i>
<i>påbud</i> -et -o		<i>injonction f</i>

9.5.4 Partsed

Partsed er afskaffet inden for dansk retspleje.

I en fransk sag kan en part begære, at modparten aflægger *ed* til bekræftelse af et anbringende, der er opstået uenighed om, og det pågældende stridsspørgsmål anses ved edsafklæggelsen for endelig afgjort (serment décisoire).

Endvidere kan retten pålægge en part at bekræfte et anbringende ved *edsaflæggelse*, når der ikke skønnes at findes tilstrækkeligt bevis, men retten er dog ikke bundet af edsaflæggelsen (*serment supplétoire*).

ed -en -er	<i>serment m</i>
aflægge ed	prêter serment
edsaflæggelse -n -r	prestation de serment <i>f</i>
serment décisoire <i>m</i>	lf. partsed til endelig afgørelse af et spørgsmål
serment supplétoire <i>m</i>	lf. partsed som led i bevisførelsen
déférer le serment à qn	lf. begære edsaflæggelse af modparten

Før edsaflæggelse blev afskaffet i Danmark i 1965, hed det i retsplejeloven § 306:

"Retten kan efter sit skøn enten tillade den part, hvem bevisbyrden påhviler, at bekræfte faktiske anbringender med ed, eller pålægge modparten edeligt at benægte mod ham anførte kendsgerninger."

Man talte her om sigtelsesed, henholdsvis benægtelsesed. Disse udtryk må under **ingen** omstændigheder anvendes som oversættelse for ovennævnte franske begreber.

9.5.5 Sagkyndig bistand

Der kan undertiden under behandlingen af en sag opstå behov for bistand fra særligt sagkyndige på det pågældende område.

Retten kan i så fald anmode en *sagkyndig* om at afgive en skriftlig erklæring eller om at møde under hovedforhandlingen for at lade sig afhøre som vidne.

Efter fransk ret skelnes der mellem to former for sagkyndig bistand: "la constatation", der som regel er en skriftlig erklæring, og "la *consultation*",¹ der oftest blot har form af en mundtlig udtalelse. I begge tilfælde drejer det sig om redegørelser af teknisk art, som den sagkyndige giver på grundlag af sin særlige kompetence på det pågældende område, og uden at der er foretaget nogen dyberegående undersøgelse af sagsgenstanden.

Se endvidere ndf. om syn og skøn.

sagkyndig –e –e	<i>technicien m</i>
sagkyndigt vidne –t –r	
sagkyndig bistand	<i>recours m à un technicien</i>
udpege en sagkyndig	commettre un technicien <i>désigner un technicien</i>
<i>constatation f</i>	lf. (skriftlig) sagkyndig erklæring –n –r

9.5.6 Syn og skøn

En særlig form for sagkyndig bistand under en retssag er *syn og skøn*. Herved forstås, at en eller flere uvildige sagkyndige, der er udpeget af retten, får til opgave at besigtige sagsgenstanden og derefter at foretage en bedømmelse, der tager sit udgangspunkt i de spørgsmål, de får forelagt til besvarelse (*skønstemaet*).

I dansk ret foretages syn og skøn på parternes initiativ (eventuelt efter at retten har opfordret parterne til at begære udmelding af syn og skøn).

Syns- og skønsmænd udpeges af retten, ofte i overensstemmelse med parternes henstilling. De udmeldes ved et særligt dekret, og får herefter forelagt skønstemaet, der udarbejdes af parterne (deres advokater). Efter at syns- og skønforretningen er foretaget, affatter skønsmændene en skriftlig rapport (*syns- og skønserklæringen*), og de kan tilsiges til at møde til *afhjemling* under hovedforhandlingen, hvor de under afhøring bekræfter og eventuelt supplerer de oplysninger, der er givet i *skønserklæringen*.

Under en fransk retssag kan syn og skøn foretages enten på parternes eller på rettens initiativ. Skønstemaet indeholdes i den kendelse (ordonnance), hvorved skønsmændene udmeldes.

Når syns- og skønsmændene har udført sin opgave i overensstemmelse med skønstemaet, afgiver han en skriftlig erklæring, der afleveres til den pågældende ret. Skønnes det nødvendigt, kan skønsmændene tilsiges til at møde for retten for mundtligt at redegøre for sin undersøgelse.

En fransk syns- og skønsmænds opgaver går normalt noget videre. Han opfordres fx ofte i udmeldelsen til at søge at opnå forlig mellem parterne.

syn og skøn	<i>expertise f</i>
<i>syns- og skønsforretning</i> –en –er	
<i>syns- og skønsmand</i> –en – mænd	<i>expert m</i>
<i>skønsmand</i>	
udmelde	<i>commettre</i> <i>nommer</i> commettre qn en qualité d'expert
den udmeldte skønsmand	l'expert commis
<i>udmeldelsesdekret</i> –et –er	lf. ordonnance <i>f</i>
udpege	désigner (qn comme expert)
optage	faire une expertise
foretage	
afholde syn og skøn	
foranledige syn og skøn	demander une expertise
foranstalte syn og skøn	recourir à une expertise mettre en œuvre une expertise faire expertiser
begæring om syn og skøn –en – er	lf. requête <i>f</i>
begære	solliciter
skønstema –et –er	lf. les faits soumis aux investigations de l'expert

syns- og skønsertilklæring –en –er	<i>rapport m</i>
skønsertilklæring	
afhjæmning –en –er	lf. exposé oral à l'audience
X har begæret afhjæmning	lf. X a demandé exposé oral de l'avis de l'expert
entériner le rapport	lf. stadfæste syns- og skønsertilklæringen
homologuer le rapport	
<i>entérinement m</i>	lf. <i>stadfæstelse</i>
<i>homologation f</i>	

9.5.7 Besigtigelse

I en fransk sag kan dommeren (dommerne), når det skønnes nødvendigt, personligt tage ud for at besigtige sagsgenstanden. Besigtigelse kan træde i stedet for eller kombineres med syn og skøn.

I en dansk ret kendes begrebet hovedsageligt fra strafferetsplejen. Det kan dog nævnes, at i sager, der behandles ved boligretten, kan de to lægdommere (eventuelt sammen med retsformanden) foretage *besigtigelse*.

besigtigelse –n –r	<i>vérification f</i> personnelle du juge
<i>åstedsforretning –en –er</i>	<i>descente sur les lieux f</i>
besigtige	lf. visiter

9.6 Hovedforhandling

(Se nærmere i de respektive afsnit).

Når forberedelsen er afsluttet, henvises sagen til hovedforhandling.

Hovedforhandlingen finder sted i et eller flere retsmøder, hvori deltager samtlige de dommere, der skal pådømme sagens realitet.

Under sagens forberedelse tages der udelukkende stilling til eventuelle

formalitetsspørgsmål (se nærmere under det pågældende afsnit om formalitetsindsigelser).

Under hovedforhandlingen foregår behandlingen af sagens realitet, dvs. prøvelse af parternes påstande (se nærmere under det pågældende afsnit).

<i>realitet*</i> -en	<i>fond m</i>
	le fond du droit
	le fond de l'affaire
formalitet** -en	forme <i>f</i>
	procédure <i>f</i> (se ndf.)
<i>realitetsindsigelse</i> -n -r	défense au fond <i>f</i>
formalitetsindsigelse*** -n -r	exception <i>f</i>
	<i>fin de non-recevoir f</i>
	<i>fin de non-valoir**** f</i>
les juges du fond	lf. de dommere, der pådømmer sagens realitet

*Rent faktiske ting, der indgår i sagen.

**Måden, sagen behandles på.

***Mangler, der kan udbedres.

****Afvisningsmangler, de alvorligste.

I dansk retspleje er hovedforhandlingen i princippet delt i 2 à 3 stadier, nemlig:

1. forelæggelse af sagen
2. partsafhøring og vidneførsel
3. proceduren

Under 1. nedlægger parterne deres påstande (oplyser retten og modparten om, hvad deres krav er). Herefter vil retten normalt bede sagsøgeren om kort at redegøre for sagens faktum samt problemstilling, herunder redegøre for på hvilke

punkter parterne er uenige. Oplæsning af sagens dokumenter sker kun i det omfang, som der er anledning til.

Under 2. finder bevisførelsen sted, hvor sagens parter og eventuelt indkaldte vidner afgiver deres forklaring. Hvis der har været afholdt syn og skøn under sagens forberedelse, kan skønsmanden også blive indkaldt til at afgive forklaring.

Under 3. har sagens parter mulighed for at redegøre for deres syn på sagen.

Meget ofte taler man dog på dansk om proceduren, lig med hovedforhandlingen under *ét*.

I fransk retspleje synes der ikke at findes et så skarpt skel mellem stadierne. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at man her allerede i processkrifterne skal nævne sine "moyens" af juridisk art, og at sagsfremstillingen i vidt omfang er skriftlig, og desuden har hele bevisførelsen jo allerede fundet sted (se de respektive afsnit).

hovedforhandling –en –er

débats m pl

plaidoiries f pl

audience f des plaidoiries (selve retsmødet)

sagsfremstilling –en –er

lf. *exposé des faits m*

exposé des faits et de la procédure m

*procedure** –n –r

plaidoiries f (oftest pl)

procedere

plaider

les *plaideurs*

lf. parterne

procédure f

retspleje –n –r

(rettergangsmåden)

*Egnt. sidste del af hovedforhandling = procedure

Det franske "procédure" er altså betydeligt videre i sin betydning end det danske homonym.

prononcer la *clôture des débats* lf. sagen optages til dom
sagen er optaget

9.7 Votering og domsafsigelse

Efter den afsluttende procedure har fundet sted, vil retten, i Danmark, tit søge at forlige sagen, enten ved at foreslå et forligsforslag eller ved at komme med en tilkendegivelse. Hvis sagens parter ikke kan forlige sagen, optager retten sagen til dom, og der votes i sagen. Voteringen, der foregår for lukkede døre, omfatter rettens rådslagninger og eventuelt afstemning.

Dommen afsiges herefter i et offentligt retsmøde.

<i>votering</i> -en -er	<i>délibéré(s)</i> <i>m</i>
<i>afstemning</i> -en -er	<i>vote</i> <i>m</i>
<i>domsafsigelse</i> -n -r	prononcé <i>m</i> du jugement prononciation <i>f</i> de jugement
<i>afsigelse dom</i>	prononcer un jugement
<i>give dom</i>	rendre un jugement
<i>dom</i> -men -me (i første instans)	<i>jugement</i> <i>m</i>

IV. KAPITEL IV: RETSAFGØRELSEN

10. Dom eller kendelse

Når behandlingen af en retssag er afsluttet i den pågældende instans, giver retten sin afgørelse i form af en dom, der er den endelige løsning på tvistemålet. Afgørelser, der træffes af retten under sagens gang, har form af kendelser (eller beslutninger). En *kendelse* kan afgøre et problem, der er opstået under forberedelsen eller hovedforhandlingen, men tager ikke på nogen måde stilling til sagens hovedspørgsmål.

Se nærmere i de respektive afsnit angående dommen og kendelser.

Retsafgørelse		décision judiciaire*
før hovedforhandlingen	Kendelse + retskraft: gælder mellem parterne kan ikke ændres ved samme instans	ordonnance (enk. dommer) (forberedelse, hastesag) ÷ retskraft
under hovedforhandlingen	Kendelse - Deldom - Mellemdom + retskraft deldom/delafgørelse: retsvirkning som endelig dom (særskilt anke + fuldb.) (flere sager egnt.) mellemdom/mellemafgørelse: må vente på resten af dommen, før den kan fuldbyrdes/appelleres (flere sagsmålgrunde egnt.)	jugement (bred betydning)/ arrêt d'avant dire/faire cour droit a) Jugement/arrêt provisoire b) Jugement/arrêt relatif à l'instruction (bruges kun hvis specificering ønskes) a. Préparatoire

		b. Interlocutaire (préjuge le fond)
efter hovedforhandlingen	dom + retskraft	Jugement/arrêt (définitif) + retskraft

*Bred betydning.

10.1 Kontradiktorisk dom

Som allerede omtalt træffer retten sin afgørelse på grundlag af de påstande, anbringender, indsigelser og eventuelle modkrav, der fremsættes af begge parter.

Det er et af hovedprincipperne i både dansk og fransk retspleje, at civile sager skal behandles *kontradiktorisk*. Herved forstås, at begge parter møder for retten, hvor de har lejlighed til at tage til genmæle mod, hvad der anføres af den anden part.

kontradiktion –en

contradiction f

det kontradiktoriske princip –pet
–per

le principe de contradictoire

kontradiktorisk

contradictoire (adj)

contradictoirement (adv.)

jugement contradictoire m

lf. *kontradiktorisk dom*

dom i sag, hvor begge parter er mødt

10.2 Udeblivelse

Udebliver en af sagens parter, hindrer dette imidlertid ikke, at der kan afsiges dom i den pågældende sag. Princippet om, at begge parter skal høres, kan naturligvis ikke overholdes, og der kan derfor afsiges udeblivelsesdom (se nærmere nedenfor).

Begrebet *udeblivelse* vil i videste forstand sige, at en part - sagsøgeren eller

sagsøgte - ikke efterkommer sin pligt til at møde for retten for at nedlægge sin påstand.

I dansk ret betragtes en part som udeblevet, hvis han ikke møder på sagens første tægtedag. Udelader sagsøgeren at møde, afviser retten sagen ved en beslutning, som meddeles parterne.

Er det derimod sagsøgte, der udebliver (eller han møder uden at fremlægge svarskrift), afsiges der *udeblivelsesdom* i overensstemmelse med sagsøgerens påstand (med mindre retten finder denne åbenbart urimelig).

I en fransk sag kan der udmærket afsiges dom om sagens realitet, selv om sagsøgeren udebliver fra det første retsmøde. Dette sker på sagsøgtes begæring, og skal ses på baggrund af, at det kan være sagsøgte såvel som sagsøgeren, der har sørget for stævningens indlevering til berammelse, og som altså har en interesse i, at der træffes en afgørelse.

I fransk ret forstås ved begrebet comparaître (give møde) først og fremmest, at en part skal constituer avocat (antage en advokat og give modparten meddelelse herom).

Ved sagsøgtes udebliven forstås enten, at han undlader inden for den frist, der er angivet i stævningen, at give sagsøgeren meddelelse om sit valg af advokat, eller at han (i praksis advokaten) udebliver fra det første retsmøde. Konsekvensen heraf er - som i dansk ret - at der afsiges dom efter sagsøgerens påstand, hvis denne ikke forekommer urimelig.

møde i en sag	comparaître
møde for retten	
give møde	
udeblivelse -n -r	<i>défaut m</i>
den udeblevne part	<i>défaillant</i>
udeblive	ne pas comparaître faire défaut

Verbet *défaillir* findes ganske vist, men det synes, som om man i praksis foretrækker en af de to andre formuleringer.

I en fransk sag skelnes der mellem udeblivelsesdom som følge af sagsøgerens, henholdsvis sagsøgtes udeblivelse:

udeblivelsesdom	<i>jugement par défaut m</i>
afsigelse udeblivelsesdom	donner défaut contre une partie
<i>jugement dit contradictoire</i>	lf. udeblivelsesdom som følge af <u>sagsøgerens</u> udeblivelse
jugement réputé contradictoire	lf. udeblivelsesdom som følge af <u>sagsøgtes</u> udeblivelse
jugement contradictoire	(alm.) kontradiktorisk dom
jugement (dit) contradictoire	udeblivelsesdom (sagsøger udebliver)
<i>jugement réputé contradictoire</i>	udeblivelsesdom (sagsøgte udebliver)*
jugement par défaut	udeblivelsesdom (sagsøgte udebliver)**

*sagen kan appelleres = susceptible d'appel + cité en personne

**sagsøgte er ikke cité à personne: ikke indstævnet personligt – sagen kan ikke appelleres/non susceptible à l'appel

De nærmere regler for afsigelse af jugement par défaut, réputé contradictoire og dit contradictoire findes i **Décret 28.8.1972, §§ 41-52**

10.3 Retskraft

At en afgørelse har retskraft, vil sige, at den er en definitiv løsning på det tvistemål, der er forelagt retten.

Retskraften har to aspekter, idet den dels er materiel, dels formel. Ved materiel retskraft forstås, at afgørelsen er bindende for parterne, således at en ny sag ikke kan anlægges i det samme spørgsmål (man kan ikke komme videre ved samme instans). Når fristen for iværksættelse af retsmidler mod afgørelsen er udløbet, siges den tillige at have formel retskraft, og der er ikke længere mulighed for at få den pågældende afgørelse ændret (sagen kan ikke appelleres).

Reglerne om retskraft er i det væsentlige ens i dansk og fransk ret.

Det gælder således, at alle domme har retskraft.

Kendelser har, i de tilfælde, hvor de bringer en afgørelse på et bestemt punkt under en sag (fx afgørelsen af et formalitetsspørgsmål), retskraft for det pågældende spørgsmål. I andre tilfælde, hvor en kendelse (og i dansk ret en beslutning) blot er af procesledende karakter, anses den ikke for retskraftig.

materiel retskraft –en

autorité f de la chose jugée

formel retskraft –en

force de chose jugée

Fransk ret har endvidere begrebet "*irrévocable*", der bruges, når alle retsmidler, ikke blot appel, er udelukket. Der tænkes her på ekstraordinære retsmidler: tierce opposition, recours en révision og pourvoi en cassation (se nærmere under det pågældende afsnit).

10.4 Appelmulighed

I dansk ret er der altid mulighed, inden for en vis frist, at indbringe en dom i første instans til fornyet prøvelse for en højere instans.

Hovedreglen er inden for fransk ret ligeledes, at en dom i første instans kan ankes, men der er visse undtagelser herfra. Som allerede nævnt, er der en grænse for, hvor små sager, der kan ankes. Ligger sagsværdien under det fastsatte beløb, afsiger den pågældende domstol sin afgørelse i første og sidste instans.

statuer en premier ressort

afsige en dom i første instans
(med appelmulighed)

rendre un jugement en premier
ressort

statuer en premier et dernier
ressort

lf. afsige en dom i første og
sidste instans

rendre un jugement en premier
et dernier ressort

afsige en dom uden
appelmulighed

en *inappellabel retsafgørelse* –n
–r

une décision non susceptible de
recours

Se i øvrigt nærmere om appel i det pågældende afsnit.

10.5 Sagsomkostninger

Sagsomkostninger er de udgifter, en part har ved at føre en retssag, og som der både efter dansk og fransk ret er mulighed for, at den vindende part helt eller delvis kan få godtgjort af den tabende part.

I Danmark omfatter sagsomkostningerne både advokatsalær og andre udgifter under sagen. Omkostningerne bæres af parterne, men retten træffer i dommen afgørelse om, hvorvidt en af parterne kan få *godtgørelse* herfor af modparten.

Hovedreglen er, at den tabende part skal betale den vindende parts udgifter, dog således, at han dømmes til at betale en rund sum efter rettens skøn. Det kan ligeledes bestemmes, at domfældte kun skal godtgøre domhaver en del af dennes udgifter, eller at hver part skal bære sine omkostninger (omkostningerne hæves). Dette vil især være aktuelt, hvis retten finder, at begge parter bærer en del af ansvaret for, at det pågældende tvistemål er opstået.

For hovedintervenienter gælder de samme regler som for sagens oprindelige parter, mens biintervenienter som regel hverken kan få tillagt eller kan idømmes sagsomkostninger.

I fransk ret omfatter sagsomkostningerne forskellige gebyrer og afgifter til statskassen (faldt bort i 1977), men derimod ikke salær til advokaterne for at procedere sagen. Dette bæres traditionelt af parterne selv, men de franske retter har mulighed for at tilkende den vindende part en vis godtgørelse "indemnité", bl.a. til dækning af advokatudgifter. Reglen, der blev indført i 1976, bruges ganske ofte.

Hovedreglen er - ligesom i dansk ret - at den tabende part skal godtgøre den vindende parts omkostninger, og retten kan ligeledes beslutte, at sagens omkostninger skal hæves, eller at domfældte kun skal betale en del af domhavers udgifter. I sidstnævnte tilfælde vil man i praksis "faire masse des dépens" (= slå delene sammen) og derefter bestemme, at hver af parterne skal bære en bestemt brøkdel (typisk halvdelen) af de samlede omkostninger.

For intervenienter gælder det, at en "intervenant en vertu d'un droit propre" betaler eller tillægges sagsomkostninger efter samme regler som sagens oprindelige parter, mens en "intervenant à titre conservatoire" selv bærer sine udgifter (se nærmere i det pågældende afsnit).

Endelig skal nævnes la distraction des dépens, der giver den vindende parts advokat adgang til at kræve dækning for sine udlæg under sagen direkte hos den tabende part (hvor advokaten normalt betales af sin klient, der så får disse udgifter helt eller delvis godtgjort hos den tabende part). (hvad der falder ind under sagsomkostninger).

sagsomkostninger <i>pl</i>	<i>dépens m pl*</i>
sagens omkostninger	les <i>frais de justice m**</i>
<i>hæve sagens omkostninger</i>	partager les dépens
<i>ophævelse af sagens omkostninger</i>	partage des dépens <i>m</i>
bestemme, at parterne hver skal bære halvdelen af de samlede omkostninger	faire masse des dépens, dont chacune des parties supportera la moitié
pålægge sagsøgte at betale sagsomkostninger	<i>condamner</i> le défendeur aux dépens
liquidation des dépens	lf. opgørelse af sagens omkostninger
distraktion des dépens	lf. betaling af sagens omkostninger direkte til den vindende parts advokat
distraindre les dépens au profit de l'avocat (du demandeur)	lf. sagens omkostninger tillægges (sagsøgerens) advokat
les dépens exposés (à ce jour)	lf. sagens omkostninger de påløbne omkostninger
condamner X aux dépens dont distraktion au profit de l'avocat Y	lf. X betaler sagens omkostninger, der tillægges advokat Y
i sagsomkostninger betaler sagsøgte inden 15 dage efter	lf. le défendeur est condamné à payer au demandeur la somme de ... à titre de dépens, dont

denne doms afsigelse kr. ... til
sagsøgeren

le versement aura lieu
dans les 15 jours qui
suivent le prononcé de ce
jugement

*De udgifter, dommerne dømmer parterne til at betale, men det, der indgår herunder er forskellig fra Frankrig og Danmark, idet advokatsalær ikke indgår i de franske. Parterne skal hver betale for sin advokat.

Les dépens er desuden et snævert defineret begreb, der kun kan bruges om de omkostninger, der tilkendes en part ved dommen.

**Les frais de justice er et videre og mere løst begreb for alle omkostninger i forbindelse med sagers behandling ved domstolene.

10.6 Fri proces

Fri proces kan meddeles den, der skønner at have rimelig grund til at føre proces, dersom hans økonomiske forhold er således, at han ikke uden at savne det nødvendige til sit underhold kan afholde udgifterne til førelsen af sagen.

En part, der har *fri proces* under en sag, fritages for at betale retsafgifter mv., og får som oftest beskikket en advokat til at føre sagen for sig. Reglerne for fri proces er i hovedtrækkene ens i dansk og fransk retsplejelovgivning.

fri proces	<i>aide judiciaire f</i>
søge fri proces	demander l'aide judiciaire
bevilge fri proces meddele fri proces	accorder l'aide judiciaire
meddelelse af fri proces	admission à l'aide judiciaire octroi de l'aide judiciaire
have fri proces	bénéficier de l'aide judiciaire

10.7 Eksekution

En dansk dom, der som nævnt ovf. (se det pågældende afsnit) ikke skal forkyndes for domfældte, er eksegibel ved eksekutionsfristens udløb.

Tvangsfuldbyrdelse af en fransk dom (eller ordonnance) kan normalt kun ske efter, at den pågældende retsafgørelse er forkyndt for domfældte.

Domhaver skal fra justitskontoret have udleveret en originaludskrift af dommen, der er forsynet med eksekutionspåtegning. Denne udskrift overgives til stævningsmanden til forkyndelse.

Opfylder domfældte ikke frivilligt sin forpligtelse, er originaludskriften af dommen et eksekutionsfundament, der giver den vindende part adgang til ved fogedens hjælp at foretage tvangsfuldbyrdelse.

<i>udskrift</i> –en –er	<i>expédition</i> <i>f</i>
expédition revêtue de la formule exécutoire	lf. originaludskrift
<i>copie exécutoire</i> <i>f</i> (tidligere og stadig af og til kaldet "grosse")	udskrift forsynet med eksekutionspåtegning –en –er
<i>formule exécutoire</i> <i>f</i>	lf. eksekutionspåtegning eksekutionsformular
få en udskrift af dommen	<i>lever le jugement</i>
<i>eksekution</i> –en –er	<i>exécution forcée</i> <i>f</i>
<i>tvangsfuldbyrdelse</i> –n –r	
eksekvere	exécuter
tvangsfuldbyrde	mettre à l'exécution

10.7.1 Exécution sur minute

I visse tilfælde kan en fransk retsafgørelse dog gøres *eksegibel* ved en noget mindre kompliceret procedure, idet det kan bestemmes, at den skal kunne eksekveres på grundlag af la minute (originaldokumentet), uden at der er udleveret la copie exécutoire, eller at denne er forkyndt for domfældte.

Det er især ordonnances sur requête og ordonnances de référé se nærmere i det pågældende afsnit), der er exécutoires sur minute.

<i>exécution sur minute</i>	lf. eksekution uden forkyndelse –n –r
-----------------------------	---------------------------------------

<i>exécuter sur minute</i>	lf.	tvangsfuldbyrde uden forkyndelse
<i>exécutoire sur minute</i>	lf.	eksegibel uden forudgående forkyndelse
<i>minute f</i>	lf.	originaldokument –et –er (selve dommen)

10.7.2 Exécution provisoire

Appelleres en retsafgørelse til en højere instans inden eksekutionsfristens udløb, bevirker dette både efter dansk og fransk ret normalt, at eksekutionskraften suspenderes, således at retsafgørelsen ikke kan eksekveres, før sagen har været taget op til fornyet prøvelse.

Der er imidlertid mulighed for, at retten i visse tilfælde kan bestemme, at eventuel appel af afgørelsen ikke skal have suspensiv virkning, selv om den iværksættes inden for eksekutionsfristen.

Denne mulighed benyttes i udstrakt grad i fransk ret, idet les ordonnances sur requête og les ordonnances de référé pr. définition er eksegible, uden at eventuel appel har opsættende virkning.

Parterne kan begære, at den afsagte dom skal være eksegibel uanset anke, og dette bevilges efter rettens skøn, eventuelt mod sikkerhedsstillelse fra den vindende parts side, der skal beskytte modparten mod det tab, en yderligere prøvelse af sagen eventuelt kunne påføre ham, og som kan udbetales til ham, hvis appelinstansens afgørelse falder ud til hans fordel.

<i>exécution provisoire f</i>	lf.	tvangsfuldbyrdelse (eksekution) uanset appel
décision exécutoire par provision	lf.	retsafgørelse hvor appel ikke har suspensiv virkning
sikkerhedsstillelse –n –r		constitution d'une garantie <i>f</i>
<i>suspensiv virkning</i>		<i>effet suspensif m</i>
<i>opsættende virkning</i>		

10.7.3 Exécution sur minute par provision

Det kan endvidere bestemmes, at en retsafgørelse skal være eksegibel uden forudgående forkyndelse, og uden at eventuel appel har suspensiv virkning.

exécutoire sur minute par
provision

lf. eksegibel uden
forkyndelse og uden at
anke har suspensiv
virkning

11. Kendelser

(Se det ovenstående afsnit).

11.1 Danske kendelser og beslutninger

Efter dansk ret kan en afgørelse under sagens gang træffes enten i form af en kendelse eller en beslutning (se nærmere i Retsplejeloven § 217).

Kendelser

Der skelnes mellem "kendelser af procesledende karakter", der nærmest kan sidestilles med beslutninger, (se ndf.), og andre kendelser.

Kendelser vil normalt vedrøre formelle spørgsmål angående sagens behandling (være procesledende), men de kan også - specielt inden for **tinglysnings- og skiftevesenet** - angå sagens realitet. I så fald bør kendelse oversættes til fransk jugement, hvis der er tale om en kendelse i første instans.

Kendelser skal - ligesom domme - være begrundet. Som nævnt har de retskraft, hvilket medfører, dels at en afsagt kendelse ikke kan ændres af retten i den pågældende instans, dels at et spørgsmål, der er afgjort ved kendelse, ikke af parterne kan begæres genoptaget under samme sag.

Beslutninger

Beslutninger er derimod afgørelser af mindre formel art, som ikke skal begrundes. De har ikke retskraft, og de kan således ændres af retten, hvis der fremkommer nye oplysninger.

11.2 Franske kendelser

Inden for fransk retspleje skelnes der mellem:

- jugements d'avant dire droit og
- ordonnances.

11.2.1 Jugement d'avant dire droit

En "*jugement d'avant dire droit*" er en kendelse, der afsiges under sagens behandling af den eller de dommere, der pådømmer sagens realitet. En sådan kendelse kan være en:

- "jugement provisoire", der er en afgørelse af foreløbig karakter. Ved en sådan kendelse, der ikke egentlig indgår i behandlingen af sagens realitet, kan der træffes bestemmelse om at yde en part beskyttelse mod den skadevirkning, det måtte have for ham, at sagen trækker i langdrag,
- "jugement relatif à l'instruction", der er en kendelse om iværksættelse af de forskellige foranstaltninger til sagens oplysning (fx udmeldelse af syn og skøn) (se det pågældende afsnit).

Den domstol, der afsiger vedkommende afgørelse, vil kun betegne den som "jugement". De øvrige betegnelser bruges ved henvisninger hertil i senere dokumenter (særligt den endelige dom i sagen).

kendelse -n -r	jugement d'avant dire droit <i>m</i> jugement avant dire droit jugemen d'avant faire droit
kendelse (om sagens realitet)	lf. jugement
afsigelse kendelse	rendre un jugement d'avant dire droit
jugement d'avant dire droit provisoire <i>jugement provisoire</i>	lf. foreløbig kendelse
jugement d'avant dire droit relatif à l'instruction <i>jugement relatif à l'instruction</i>	lf. kendelse
jugement d'avant dire droit (om realiteten i sagen)	<i>mellemafgørelse</i>
<i>beslutning</i> -en -er	lf. <i>décision f</i>

11.3 Ordonnance

Som ordonnance betegnes i fransk ret en kendelse, der afsiges af:

- le juge de la mise en état (se det pågældende afsnit)
- le président du tribunal judiciaire (tidligere TGI), særligt i dennes egenskab af juge des référés (se det pågældende afsnit).

kendelse -n -r	ordonnance <i>f</i>
afsige kendelse	rendre une ordonnance
afsige kendelse om	ordonner

11.3.1 Ordonnances afsagt af le juge de la mise en état

Under sagens forberedelse kan dommeren afsige kendelse om iværksættelse af forskellige former for "mesures d'instruction" (se det pågældende afsnit). Det skal dog i den forbindelse nævnes, at det afhænger af dommerens skøn, om en beslutning om bevisførelse skal træffes ved kendelse eller blot ved en tilførsel til retsbogen.

Når forberedelsen er afsluttet, afsiger le juge de la mise en état en kendelse om sagens henvisning til hovedforhandling (se nærmere i det pågældende afsnit).

ordonnance de clôture <i>f</i>	lf.	kendelse om sagens henvisning til hovedforhandling
mention au procès-verbal	lf.	tilførsel til retsbogen

11.3.2 Kendelser afsagt af rettens præsident

Le président du tribunal judiciaire (tidligere TGI) er kompetent til som enedommer at afsige

- ordonnance sur requête (hastesager evt. under en sag midt i forløbet) (afsagt efter begæring fra den ene part, den anden er uvidende).
- ordonnance de référé (modparten indstævnes).

Betingelsen for, at et spørgsmål kan indbringes for retspræsidenten, er først og fremmest, at det anses for vigtigt at få en hurtig afgørelse.

Den afsagte kendelse er som regel af foreløbig karakter, således at den efterfølges af en egentlig retssag. Retspræsidenten behandler ikke realiteten i det tvistemål, der ligger til grund for det indbragte spørgsmål, men begrænser sig til at tage stilling til det specifikke problem, der forelægges for ham.

Kendelsen har ikke retskraft, således at forstå, at retten ikke ved pådømmelsen af en efterfølgende retssag er bundet af en afgørelse, der er truffet ved kendelse.

11.3.2.1 Ordonnance sur requête

En "*ordonnance sur requête*" afsiges på grundlag af en ensidig begæring fra rekvirenten. En sådan kendelse afsiges ofte i hastesager, hvor det er af afgørende betydning, at modparten er uvidende om rekvirentens henvendelse til retten. Et typisk eksempel herpå er en begæring om tilladelse til at foretage arrest hos en debitor, der jo er en ensidig begæring om iværksættelse af et foreløbigt retsmiddel, som skal efterfølges af en justificationssag.

Ordonnances sur requête kan imidlertid afsiges i mange andre tilfælde. Som eksempel kan nævnes kendelse om tilladelse til at udtage assignation à jour fixe (se det pågældende afsnit), kendelse om udlevering af et dødsbo til arvingerne eller kendelse om foretagelse af anticiperet bevistførelse (se det pågældende afsnit).

<i>ordonnance sur requête</i>	lf.	kendelse -n -r kendelse afsagt på rekvirentens begæring
statuer sur requête	lf.	afsige kendelse afsige kendelse på rekvirentens begæring
ordonner sur requête	lf.	afsige kendelse om... afsige kendelse på rekvirentens begæring
<i>requête f</i>		begæring -en -er
<i>requérant m</i>		<i>rekvirent</i> -en -er

saisir le président d'une requête	lf.	indgive begæring til rettens præsident
le président est saisi par requête		

11.3.2.2 Ordonnance de référé

Mens der ikke synes at være noget skarpt skel mellem de tilfælde, hvor der kan afsiges "ordonnance sur requête" og - de *référé*, er der en grundlæggende forskel med hensyn til proceduren.

En ordonnance sur requête afsiges pr. definition uden modpartens vidende. Ved en ordonnance de référé kræves det derimod, at modparten indstævnes, og at begge parter giver møde for retspræsidenten. I reglen afsiges kendelsen straks efter en kort procedure i sagen.

Et spørgsmål kan afgøres ved ordonnance de référé både under en verserende sag og uden, at der er anlagt sag.

Hovedreglen er, at retspræsidenten er kompetent til at afsige ordonnance de référé i alle spørgsmål, hvor en hurtig afgørelse er nødvendig. (Vincent (1991) nævner som eksempel herpå, at en konflikt, der var opstået mellem en teaterdirektør og forfatteren til et stykke dagen før premieren på det pågældende stykke, blev indbragt for retspræsidenten. I et sådant tilfælde træffer denne en foreløbig afgørelse i spørgsmålet, og der kan så senere anlægges en egentlig retssag, hvor dommerne som allerede nævnt ikke er bundet af den afgørelse, der er truffet ved l'ordonnance de référé). Dansk ret taler her om "fogedforbud".

Som yderligere eksempler på l'ordonnance de référé's anvendelsesområde kan nævnes, at præsidenten kan afsige kendelse om anticiperet bevisførelse, og at der i tilfælde af, at der opstår vanskeligheder i forbindelse med en tvangsfuldbyrdelse, kan afsiges en kendelse, der bemyndiger til at gøre udlæg i bestemte effekter i debtors besiddelse.

ordonnance de référé	lf.	kendelse kendelse afsagt af retspræsidenten i hastesager
statuer en référé	lf.	afsige kendelse i hastesag
ordonner en référé	lf.	afsige kendelse i hastesag om...

<i>juge des référés m</i>	lf.	dommeren i hastesager retspræsidenten som dommer i hastesager
<i>référé m (ofte i pl)</i>	lf.	hastesag hastesagsprocedure
<i>introduire un référé</i>	lf.	anlægge en hastesag
<i>saisir le président du tribunal en référé</i>	lf.	indbringe en hastesag for...

Denne særlige "hastesagsprocedure" er ikke begrænset til le président du tribunal judiciaire (tidligere TGI). Også le président du tribunal de commerce og le président du tribunal paritaire des baux ruraux kan statuere en référé.

12. Retsafgørelsens indhold og affattelse

12.1 Dommens indhold

Både en dansk og en fransk dom skal indeholde følgende:

- Indledning
 - Parternes, eventuelle advokaters og eventuelle intervenienters navne
 - Dommernes (dommerens) navne
- Sagsfremstilling
 - Fremstilling af sagens faktiske omstændigheder
 - Parternes påstande og anbringender
- Bevisførelse (ikke altid med)
 - Gengivelse af bevismaterialet
- Præmisserne (faktiske omstændigheder, retlige/juridiske betragtninger)
- Bestemmelse om sagsomkostninger
- Den afsagte dom/konklusion (Thi kendes for ret (indledning))

En fransk dom skal desuden indeholde en række formelle oplysninger (se nærmere **Decret 20.7.1972 § 100 ff.**, samt nedenfor i dette afsnit.

12.2 Om affattelsen af en fransk dom

Det er karakteristisk for franske domme (og andre juridiske dokumenter), at de stilistisk set er affattet på en meget ejendommelig måde (se nærmere i det pågældende afsnit).

Traditionelt er en fransk dom opbygget på en eneste lang periode, hvor subjektet "le tribunal" indleder teksten, og hovedverbet "condamné, *débouté*" først kommer i dommens konklusion. Hele den mellemliggende tekst er formet som indskudte årsagsbetingelser, indledt med "attendu que".

12.3 Om oversættelse af domme

Som følge af en fransk doms meget specielle opbygning møder her oversætteren et stort problem ved oversættelse til dansk, hvor en sådan formulering er helt ukendt - og hvor en dom jo nærmest affattes i, hvad der må betegnes som normal sagprosastil.

Ved oversættelsen er det derfor nødvendigt at omstrukturere teksten, således at den brydes op i almindelige perioder, og at "les attendus" fjernes. Herved går en stor del af den oprindelige teksts særpræg ganske vist tabt, og dette kunne måske betragtes som at gøre vold på forlægget; men på den anden side ville en oversættelse, hvor den franske doms opbygning var bevaret (og hvor man eventuelt kunne gengive "les attendus" med "i betragtning af" eller lignende), virke meget fremmedartet og oftest temmelig uoverskuelig for den danske læser.

Omvendt melder spørgsmålet sig, om det ved oversættelse af en dansk dom til fransk er tilrådeligt at efterligne den franske stil ved at indlede alle perioder med "attendu que". Der er meget, der taler imod dette. For det første betragtes "les attendus" ifølge **Linden** (**Ørstal?**) også af franske jurister som et levn fra fortiden, og for det andet synes det som om, der blandt franske domsforfattere er en tendens til lidt efter lidt at gå over til en mere ligefrem formulering. Det forekommer, at en fransk dom er affattet i normale perioder, og i almindelig fremsættende stil, og det ses ikke så sjældent, at man foretrækker at skrive i hvert fald sagsfremstillingen uden anvendelse af "les attendus".

Da det således ikke er utænkeligt - selv i en ægte fransk domstekst - at anvende en mere nutidig formulering, må det nok anbefales ved oversættelse af danske domme ikke at ændre den oprindelige sætningsstruktur.

12.4 Affattelse af kendelser

Både danske og franske kendelser skrives stort set i samme form som domme.

I denne forbindelse skal blot nævnes, at hvor en fransk dom indledes med "le Tribunal" som subjekt, indledes en "ordonnance sur requête" eller "de référé"

med "Nous Président", og periodens hovedverbal, fx "ordonnons" er også her anbragt i konklusionen.

12.5 Fraseologisk gennemgang af dommen

Efter at der i det foregående er givet en teoretisk og terminologisk gennemgang af civilprocessen og retsafgørelsen, tages i dette afsnit fraseologien omkring dommen op.

Gennemgangen følger den danske doms disposition, således at der for hvert af de hovedafsnit, der som regel findes i en dansk dom, gives en kort introduktion til indholdet og i tilknytning hertil de typiske formuleringer, man finder i de pågældende afsnit, og oversættelsesforslag dertil, både for dansk og fransk.

12.6 Dommens "hoved"

Domsdokumentet er ofte påtrykt følgende formular:

Udskrift af dombogen for
(Københavns Byrets 16. afdeling)

Extrait des minutes du greffe du
Tribunal judiciaire (tidligere TGI) ...

eller:

Tribunal judiciaire (tidligere TGI) de
(Nice) Secrétariat-greffe Minute
(Décision civile)

12.7 Indledningen til dommen

12.7.1 Dansk dom

Den danske dom indledes ofte med følgende formular:

År den Blev der af retten i sag nr. (sagsøger) mod (sagsøgte) afsagt sålydende dom

eller

År den afsagdes i sag nr. sålydende dom.

Oversættelsesforslag:

L'an et le

le tribunal a rendu le jugement ci-après (eller suivant) dans l'affaire No
(demandeur) contre (défendeur)

eller

L'an, et le

le tribunal a rendu, dans l'affaire No

le jugement dont la teneur suit, dans la cause :

..... contre

12.7.2 Fransk dom

Indledningen til en fransk dom indeholder en række oplysninger, hvoraf nogle er af rent praktisk betydning, mens andre tjener til at godtgøre, at de formelle krav, der i loven stilles til en sags behandling og pådømmelse, er overholdt.

(Se Décret 20.07.1972 § 100 ff).

1. Navnet på den ret (og eventuelt den afdeling), der har afsagt dommen:

La cinquième Chambre de Tribunal judiciaire (tidligere TGI) de Paris, séant au Palais de Justice, Bd. du Palais à Paris.

Oversættelsesforslag:

Femte afdeling af Tribunal judiciaire (tidligere TGI) (byretten for større sager) i Paris, der holdes i Palais de Justice, Boulevard du Palais, Paris.

2. Datoen for domsafsigelsen

(Se ovenfor).

3. Oplysninger vedrørende sagens parter

Navn, adresse, domicil, nationalitet, fødselsdato og -år, stilling.

Oversættelsesforslag

Monsieur Jean Tornatore né le 18.5.1986. à Vintimille, de nationalité française, barman, demeurant et domicilié à Monte Carlo, 27 Bd de Belgique

Jean Tornatore

.....

der har adresse og domicil

DEMANDEUR

(se nærmere i det pågældende afsnit)

4. Parternes advokater

Oversættelsesforslag

Le sieur Jean Dupont

Jean Dupont, der møder ved advokat Leclerc

- comparant par Me Leclerc

- ayant Me Leclerc pour avocat
- comparant et plaidant par Me Leclerc

avocat postulant m

lf. advokat, der forbereder sagen

avocat plaidant m

lf. advokat, der procederer sagen

Efter at "l'avoué" i 1971 blev afskaffet ved les tribunaux, er det ikke mere nødvendigt, at der medvirker to advokater, og disse udtryk vil derfor kun sjældent blive anvendt i forbindelse med byretssager (se ovenfor i det pågældende afsnit).

5. Navnene på dommerne og justitssekretæren kombineret med
6. Oplysninger, der godtgør, at de formelle krav til sagens behandling og dommens afsigelse er opfyldt
 - a. at hovedforhandlingen er foregået i et offentligt retsmøde
 - b. at parterne har haft lejlighed til at procedere sagen, og at begge parter er blevet hørt,
 - c. at det er de samme dommere, der har overværet hovedforhandlingen, voteret i sagen og afsagt dommen,
 - d. at parterne har fået oplyst tidspunktet for domsafsigelsen.

Oversættelsesforslag

Ad a.

Après que la cause a été débattue en audience publique...

Efter hovedforhandling i offentligt retsmøde

Ad b.

Les avocats des parties ayant été entendus en leurs conclusions et plaidoiries

Efter at parterne (parternes advokater) har nedlagt deres påstande og procederet sagen

... Les parties ont comparu et ont été entendus en leurs dires.

explications et conclusions

que les avocats des parties en
leurs conclusions et plaidoiries

... Les jugement contradictoire
ci-après..

... devant ... (les juges)

Assistés de ... secrétaire-greffier

... for følgende dommere

... og justitssekretær...

Ad c.

...Et qu'il en a été délibéré par
les magistrats ayant assisté
aux débats

... dommen er afsagt af de
dommere, der har overværet
hovedforhandlingen

Ad d.

... Les avocats de la cause
ayant été avisés à la clôture
des débats que le jugement
serait prononcé à l'audience
de ce jour.

parternes advokater har ved
hovedforhandlingens slutning
fået meddelelse om, at
domsafsigelsen ville finde sted
(under retsmødet) i dag.

7. Vedrørende domsafsigelsen

Oversættelsesforslag

Le Tribunal, siégeant en
audience publique, a rendu le
jugement contradictoire ci-
après

Efter kontradiktorisk
behandling af sagen er der i
offentligt retsmøde afsagt
sålydende dom

Retten har i offentligt retsmøde
– efter at begge sagens parter
er hørt – afsagt sålydende dom

La cause fut mise en délibéré
pour le jugement être rendu à

Ved sagens optagelse til dom
blev datoen for

l'audience de ... domsafsigelsen fastsat til den ...

Sur quoi, le Tribunal vidant le délibéré Der er afsagt sålydende dom ...

8. Vedrørende appelmulighed

Oversættelsesforslag

Le Tribunal a rendu en premier ressort le jugement ci-après ... Retten har afsagt sålydende dom i første instans ...

Le tribunal, statuant en premier et dernier ressort ... Retten har afsagt følgende dom i første og sidste instans ...

Sur quoi, le Tribunal vidant le délibéré Der er afsagt sålydende dom ...

12.7.2.1 Forslag til oversættelse af indledningen til en fransk dom

Oversættelsesforslag

Extrait des minutes
du Secrétariat-greffe du
Tribunal judiciaire de Paris

Udskrift af dombogen
for Tribunal judiciaire i Paris

République française

Republikken Frankrig

au nom du peuple français

i det franske folks navn

L'an deux mille vingt et le dix mars.

Le 18ème Chambre du Tribunal judiciaire de Paris, séant au Palais de Justice, Bd du Palais, à Paris.

År 2020, den 10. marts, blev der af Attende Afdeling af Tribunal judiciaire i Paris, der holdes i Palais de Justice, Boulevard du Palais, Paris.

à rendu en audience publique,
le Jugement dont la teneur
suit, dans la cause :

Sieur Philippe Baulieu

contre

Dame Nicole Beaulieu

i offentligt retsmøde i sagen

Philippe Beaulieu

mod

Nicole Beaulieu

afsagt sålydende

DOM

I.

Oversættelsesforslag

Tribunal judiciaire de Nice

Secrétariat-greffe

Minute

(décision civile)

Udskrift af dombogen for
Tribunal judiciaire i Nice

(civil dom)

Jugement

Tornatore c/ Bayon – et autre
Dom i sagen du 27 janvier
2020

Dom i sagen

Tornatore mod Bayon m.fl.
afsagt den 27.1.2020.

Jugement prononcé en
audience publique de la
troisième chambre le vingt
sept janvier deux mille vingt

Dom afsagt i offentligt
retsmøde den 27. januar 2020
af Tredje Afdeling af Tribunal
judiciaire i Nice i sagen

Tribunal judiciaire de Nice
dans l'affaire opposant ...

Tribunal judiciaire i Nice i
sagen mod ...

Monsieur Jean Tornatore né le
18.5.1986. à Vintimille, de
nationalité française, barman,

Jean Tornatore, født den 18.
maj 1986 med bopæl og
domicil Boulevard de Belgique

démeurant et domicilié à Monte Carlo 27, Bd de Belgique	27, Monte Carlo ...
demandeur, comparant et plaidant par Maître Calvy et Monsieur Bayron, né le etc.	som <u>sagsøger</u> , der møder ved advokat Calvy mod Bayron ...
défendeur, comparant et plaidant par Maître Michel	som <u>sagsøgt</u> , der møder ved advokat Michel
La Caisse de Compensation des services publics de la Principauté de Monaco, dont le siège est à Monaco	La Caisse de Compensation ... hvis hjemsted er Monaco
intervenante volontaire comparant par Maître Massa	som biintervenient, der møder ved advokat Massa
Vu l'ordonnance de clôture en date du 4 août 2020	Sagen blev henvist til hovedforhandling ved kendelse afsagt den 4.8.2020.
Après que la cause a été débatue en audience publique le 13 janvier 2020 les avocats des parties en cause ayant été entendus en leurs conclusions et plaidoiries devant Monsieur HUGUES, vice président, Monsieur ALBERTINI, premier juge, Madame, BARRETH, juge, assistés de mademoiselle MASSEGLIA, secrétaire greffier, et qu'il en a été délibéré par	Hovedforhandlingen fandt sted i offentligt retsmøde den 13.1.2020, hvor parternes advokater nedlagde deres påstande og procederede sagen for følgende dommere: Hugues (retsformand), Albertini (første dommer) Barreth (dommer) samt justitssekretær Maseglia Efter at ovennævnte dommere havde voteret i sagen, blev der afsagt sålydende dom:

les magistrats ayant assisté aux débats, a rendu le jugement suivant, les avocats de la cause ayant été avisés à la clôture des débats qu'il serait prononcé à l'audience de ce jour.

Parternes advokater fik ved hovedforhandlingernes slutning meddelelse om tidspunktet for domsafsigelsen.

12.8 Sagsfremstillingen

En dansk dom har som regel som første punkt en fremstilling af sagens faktiske omstændigheder, således som de er fremgået af den del af parternes forklaringer, der stemmer overens, og som retten derfor uden videre kan lægge til grund. Sagsfremstillingen beskriver den begivenhed eller det forhold, der har ført til tvistemålets opståen, og den skal indeholde alle de oplysninger, der er af betydning for sagens afgørelse.

Også en fransk dom skal indeholde en sagsfremstilling. Undertiden gives denne - som på dansk - i et særskilt afsnit, eventuelt under overskriften "exposé des faits". I mange tilfælde er sagsfremstilling og præmisser imidlertid kædet sammen, og endelig kan det forekomme, at den er kombineret med parternes påstande, således at der gives et resume af hver parts opfattelse af sagen, hvorefter der i præmisserne tages stilling til, hvad der må anses for fakta.

Rent terminologisk/fraseologisk er det svært at give generelle retningslinier, da sagsfremstillingen jo nødvendigvis er det mest individuelle element i enhver dom. Der er dog nogle få vendinger, der går igen i de franske domme, og som derfor gives nedenfor.

sagsfremstilling -en

exposé des faits *m*

NB :

Attendu que les faits sont les suivants ...

il est *constant* que

lf. det er et faktum, at

il est incontesté que ...

det må lægges til grund som ubestridt, at ...

il n'est pas contesté que ...

12.9 Påstande

Se nærmere angående behandlingen af påstande og en stor del af den relevante terminologi i det pågældende afsnit. Her skal blot gives nogle eksempler på typiske formuleringer, som de forekommer i dommen.

1. Sagsøgerens påstand

Sagsøgeren har under denne ved stævning af ... anlagte sag påstået sagsøgte dømt til at betale ...

Par (acte d') assignation du ... le demandeur conclut à la condamnation du défendeur à lui payer la somme de ...

... påstået sagsøgte tilpligtet at betale...

Au cour de cette instance dont le tribunal a été saisie par assignation du ..., le demandeur conclut à la condamnation du défendeur à lui payer la somme de ...

Le demandeur a fait assigner le défendeur pour voir ce dernier condamner à lui payer ...

Sagsøgeren har stævnet sagsøgte med påstand om dom for ... (til betaling af ...)

Le demandeur a assigné le défendeur pour voir ce dernier condamner à lui payer ...

Sagsøgeren har ved stævning påstået sagsøgte tilpligtet at ...

Le demandeur a assigné le défendeur en (paiement de ...)

Sagsøgeren har stævnet sagsøgte med påstand om betaling af/dom til betaling af ...

Par conclusions du ... le demandeur a demandé au tribunal de condamner le défendeur à lui payer ...

Ved påstand(e) af ... har sagsøgeren påstået sagsøgte dømt til betaling af ...

2. Sagsøgtes påstand

le défendeur conclut au débouté du demandeur	sagsøgte påstår frifindelse
par conclusions du ... le défendeur demande au tribunal de <i>débouter</i> le demandeur de sa demande	ved påstand(e) af ... har sagsøgte påstået frifindelse
le défendeur conclut au mal fondé de la demande le défendeur demande le rejet de la demande comme non fondée	sagsøgte påstår frifindelse under anbringende af, at sagsøgerens krav er uberettiget
le défendeur conclut à l'irrecevabilité de la demande (du demandeur)	sagsøgte påstår sagen afvist

12.10 Anbringender

Som allerede nævnt skal parterne i deres skriftlige indlæg anføre deres anbringender, dvs. angive de faktiske omstændigheder eller de retsregler, de begrundes deres påstande med.

Anbringender refereres i både danske og franske domme som regel i forbindelse med, eller umiddelbart efter, parternes påstande.

anbringende -t -r	<i>moyen m</i>
sagsøgtes anbringender	les moyens de défense (du défendeur)

På fransk sondres i teoretisk sprog – men sjældent i praksis – mellem:

moyens de fait	anbringender om fakta
moyens de droit	anbringender af juridisk karakter anbringender af retlig art

Moyens de droit kan igen inddeles i:

moyens de fond

materielle anbringender

moyens de procédure

formelle anbringender

Gengivelsen af anbringender indledes fx således:

sagsøgte *har gjort gældende*,
at...

le défendeur fait valoir que ...

sagsøgte har anført, at...

le défendeur *maintient* que ...

le défendeur soutient que ...

sagsøgte påberåber sig ...

le défendeur invoque/fonde
son action sur (l'art 1384 du
Code Civil)

På dansk ses endvidere en formulering som:

sagsøgeren har under
anbringende af, at... påstået...

en faisant valoir que le
demandeur conclut à ...

le demandeur qui a fait valoir
que ... demande ...

til støtte for sin påstand har
sagsøgeren gjort gældende,
at... /anført, at...

le demandeur fonde sa
demande sur les faits suivants
...

12.11 Tilførsel til retsbogen

Gør en part under hovedforhandlingen krav på, at en udtalelse eller forklaring fra hans eller modpartens side skal protokolleres, angives det således i dommen:

sagsøgte begærede *tilført*
retsbogen, at...

le défendeur a demandé qu'il
soit donné acte de .../de ce
que ...

12.12 Bevismaterialet

Det tredje hovedafsnit i en dansk dom indeholder som regel en gengivelse af det bevismateriale, der er tilvejebragt i sagen. Både en dansk og en fransk dom skal oplyse, hvilke former for bevisførelse, der har været anvendt, ligesom den skal give et referat heraf (vidneudsagn, skønserklæringer etc.).

Der henvises til det pågældende afsnit, hvor såvel terminologi som fraseologi vedrørende bevisførelsen er behandlet.

12.13 Præmisserne

I *præmisserne* til dommen giver retten sin begrundelse for den afgørelse, der er truffet i sagen. Her oplyses det, hvilke faktiske omstændigheder, der er lagt til grund for bedømmelsen samt hvilke retlige betragtninger, der har ført til den pågældende dom.

De faktiske omstændigheder, som parterne er enige om, kan retten uden videre lægge til grund for sin afgørelse. På de punkter, hvor parterne har været uenige, og derfor har måttet føre bevis for deres påstande, foretager retten en bedømmelse af det tilvejebragte bevismateriale, og det angives i præmisserne, hvilke af de omstridte punkter, retten lægger til grund for sin bedømmelse.

I de retlige betragtninger anføres de følgeslutninger, retten har draget af sagens fakta, samt de love og bestemmelser, der har været anvendt ved afgørelsen af tvistemålet.

præmisses *pl*

motifs m pl

(sing præmis -sen)

Præmisserne til en dansk dom indeholder tillige domsresultatet, dvs. den afgørelse, som retten kommer frem til efter at have overvejet sagen med henblik på de faktiske omstændigheder og de relevante retsregler. Endelig tages der her stilling til spørgsmålet om sagsomkostninger.

En fransk dom angiver undertiden i præmisserne domsresultatet, men som regel henlægges dette til konklusionen.

Sagsomkostninger omtales kun sjældent i præmisserne.

Præmisserne til en dansk dom indledes undertiden med:

retten skal bemærke

lf.

le tribunal déclare

retten skal udtale

lf. le tribunal :

Bevisdømmelsen kan fx indledes med:

det fremgår af det i sagen
oplyste, at ...

lf. il résulte de ce qu'exposé
que ...

lf.

il résulte des pièces versées
aux débats et les preuves
administrées/produites que
...

det må lægges til grund, at
...

lf. il échet de retenir ...

il est constant que ...

il est incontesté que ...

det må lægges til grund
som *ubestridt*, at ...

det må efter bevisførelsen
lægges til grund, at ...

lf. d'après les preuves
administrées/produites il
échet de retenir que ...

det må anses for godtgjort,
at ...

lf. il convient de considérer
comme prouvé que ...

lf.

le Tribunal estime que le
demandeur (le défendeur)
a prouvé que ...

De retlige betragtninger kan fx formuleres på en af følgende måder:

retten finder at måtte give
sagsøgeren medhold i
dennes påstand/i at ...

lf. il échet de déclarer le
demandeur bien fondé
en sa demande

lf.

il convient d'accueillir la
demande du demandeur

lf.

il convient de *faire droit* à
la demande

sagsøgte findes at være ansvarlig for ...

lf. il convient de déclarer le défendeur responsable de .../pour ...

retten finder ikke med føje at kunne antage, at ...

lf. il n'y a pas lieu de ...

der findes ikke at være grundlag for .../for at ...

herefter findes der ikke grundlag for ...

Domsresultatet:

der vil være at give dom efter sagsøgerens påstand

lf. il échet de faire droit à la demande du demandeur

herefter vil sagsøgerens påstand være at tage til følge

lf. il échet d'accueillir la demande du demandeur

herefter vil sagsøgte være at frifinde

lf. il convient de débouter le demandeur (de sa demande)

herefter vil sagsøgte frifindelsespåstand være at tage til følge

herefter af disse grunde thi kendes for ret

par ces motifs
donc
en conséquence

Sagsomkostninger:

Sagsøgte bør betale sagens omkostninger med 7500 kr.

lf. Il convient de condamner le défendeur à payer EUR 1000 à titre de dépens.

Sagsøgte findes at burde betale 7500 kr. i sagsomkostninger.

Ingen af parterne findes at burde betale sagsomkostninger til den anden part.	lf.	Les dépens sont partagés.
Hver part findes at burde bære sine omkostninger.		

Dissens:

Er der ikke enighed blandt dommerne om den dom, der bør afsiges i sagen, angives dette i præmisserne til en dansk dom.

I en fransk dom anføres det ikke, om der har foreligget *dissens*.

dissens –en –er	lf.	<i>dissidence f</i>
<i>dissentierende dommer</i>	lf.	juge dissident

Dissens angives i danske domme således:

en dommer udtaler: ...	lf.	un juge déclare
to dommere udtaler: ...		
Dommer X udtaler: ...	lf.	Monsieur X, juge, déclare

Domsresultatet lyder da :

der vil være at give dom efter stemmeflertallet	lf.	il échet de statuer conformément à la majorité des voix
	lf.	le jugement sera rendu conformément à la majorité des voix

Præmisserne til en fransk dom

Som allerede omtalt ses det ofte, at præmisserne er knyttet sammen med sagsfremstillingen - eller i det mindste med en del af denne - således at overgangen mellem sagens fakta og rettens bedømmelse heraf bliver mere

glidende end i en dansk dom. Desuden findes en del af de oplysninger, der gives i de danske præmisser, ofte i franske domme i konklusionen (se herom nedenfor). Registret af faste vendinger, der forekommer i præmisserne, bliver derfor mindre end på dansk.

I en fransk dom indledes teksten ofte i hovedafsnit med overskriften "en droit", "en fait", og her tager retten stilling til henholdsvis de retsregler, der kan tages i anvendelse i det pågældende spørgsmål, og de faktiske omstændigheder, der er fremført af parterne.

<i>en droit</i>	lf.	retlige betragtninger
<i>en fait</i>	lf.	bedømmelse af sagens faktiske omstændigheder

I andre domme er præmisserne dog affattet meget lig de danske, således at det angives, hvilke fakta der lægges til grund, på hvilket retligt *grundlag*, og hvad domsresultatet som følge deraf bliver.

De faktiske omstændigheder:

il résulte des <i>pièces versées aux débats</i> que ...	lf.	af det i sagen oplyste fremgår, at
il n'est pas contesté que ...	lf.	det kan lægges til grund som ubestridt, at ...
il est <i>incontesté</i> que ...		
il n'est pas <i>discuté</i> que ...		
il est constant que ...		

Domsresultatet:

attendu qu'il échet de faire droit à la demande de ... (demandeur)	lf.	sagsøgerens påstand vil være at tage til følge
attendu qu'il y a donc lieu d'accueillir la demande du demandeur	lf.	herefter vil der være at give dom efter sagsøgerens påstand

attendu que la demande du demandeur est donc recevable et bien fondée, qu'il convient d'y faire droit	lf.	sagen bør tages under påkendelse/på dømmelse, og der vil være at give dom efter sagsøgerens påstand
attendu qu'il échet de débouter le demandeur de sa demande	lf. lf.	sagsøgte vil være at frifinde sagsøgte frifindelsespåstand vil være at tage til følge
attendu que la demande reconventionnelle du défendeur n'est donc pas fondée, qu'il échet de l'en débouter	lf.	sagsøgte modkrav vil være at afvise som uberettiget

12.14 Dommens konklusion

I *konklusionen* gives selve dommen i den pågældende sag, således som den er afsagt af retten, og det anføres, hvordan sagens omkostninger skal fordeles.

Bemærk i denne forbindelse særligt, at man i trykte danske domssamlinger (af pladshensyn) som oftest udelader selve konklusionen ved gengivelse af domme i første instans. Derimod medtages konklusionen altid i ankeinstansens (typisk Højesterets) dom.

I franske domssamlinger gengives derimod konklusionen fuldt ud i begge instanser, idet hver instans her - i modsætning til dansk - skriver sin selvstændige dom. Se nærmere herom nedenfor i afsnit V.

konklusion -en -er

dispositif m

I en dansk dom indledes med:

Thi kendes for ret:
(kendelser: (Thi) bestemmes)

lf. le tribunal dit pour droit

Konklusionen, der er kort og koncis, formuleres, som regel på et af de nedenfor omtalte områder, alt afhængig af den dom, der afsiges i den pågældende sag.

1. Sagsøgerens påstand tages til følge

Den hyppigst forekommende formulering er her:

Sagsøgte bør inden 14 dage fra denne doms afsigelse til sagsøgeren betale kr ... med renter heraf ...% fra den ... til betaling sker

lf. Le défendeur est condamné à payer au demandeur, dans les 14 jours qui suivent le prononcé de ce jugement, la somme de DKK ... en principal, avec intérêts au taux de ...% par an, à compter du ... jusqu'au jour de paiement

2. Sagsøgte frifindes

Sagsøgte bør for sagsøgerens tiltale under denne sag fri at være

lf. Le demandeur est débouté de sa demande

3. Sagen afvises

denne sag vil være at afvise

lf. le demandeur est déclaré irrecevable en sa demande

denne sag afvises

lf. le demandeur est déclaré irrecevable en son action

nærværende sag afvises

Angående sagsomkostninger, se nærmere i det pågældende afsnit.

Konklusionen i en fransk dom er som regel noget mere omfattende end den danske domskonklusion. Den indeholder undertiden en del af de elementer, der normalt indgår i de danske præmisser, og som er behandlet ovenfor i dette afsnit.

Endvidere kan der indgå en del af de formelle oplysninger, der kræves angående sagens behandling og dommens afsigelse (se herom ovenfor i dette afsnit).

Konklusionen falder normalt i to dele:

1. I den første del tages der stilling til

- a. om sagen kan tages under påkendelse (dvs. om der foreligger en formalitetsmangel, der medfører afvisning af sagen. Se nærmere i det pågældende afsnit.
 - b. om sagsøgerens krav er berettiget.
2. I den anden del følger den egentlige dom (hvorved forstås det, som normalt ville være konklusionen i en dansk dom).

Konklusionen i en fransk dom indledes med:

par ces motifs

lf.

af disse grunde

Denne oversættelse er den "direkte" og af den grund vel også den mest korrekte. Den kan godt erstattes med vendingen "Thi kendes for ret", men i så fald vil det være nødvendigt at foretage en omformulering af selve konklusionen, således at ordstillingen og ordvalget kommer til at passe. Der kan dog gøres den indvending mod oversættelsen "Thi kendes for ret", at man herved i konklusionen kommer til at medtage nogle af de elementer, der står sidst i de danske præmisser, og selv om dette ikke betyder stort for selve det juridiske, kan man i oversættelsesmæssig henseende skabe vanskeligheder for sig selv.

Ad 1

... déclarer le demandeur
recevable en sa demande

lf.

bør sagen tages under
påkendelse/på dømmelse

...déclare recevable la
demande de ... (demandeur)

...reçoit le demandeur en
son action

... déclarer le demandeur
irrecevable en sa
demande

lf.

afvises sagen

... déclarer irrecevable
l'action de ... (demandeur)

...déclare le demandeur
bien fondé en sa demande

lf.

findes sagsøgerens krav
berettiget
lf.
vil sagsøgerens påstand
være at tage til følge

...déclare mal fondée la demande du demandeur	lf.	findes sagsøgerens krav ikke berettiget
	lf.	kan sagsøgerens krav ikke tages til følge
...déclare le demandeur recevable et bien fondé en sa demande	lf.	bør sagen tages under påkendelse og sagsøgerens påstand tages til følge
...déclare recevable mais mal fondée la demande de ...	lf.	bør sagen tages under påkendelse, men der kan ikke gives sagsøgeren medhold...
...déclare recevable en principe mais mal fondée la demande de ...	lf.	bør sagen tages under påkendelse, men sagsøgerens påstand kan ikke tages til følge
... rejette la demande du demandeur	lf.	forkastes sagsøgerens påstand
	lf.	forkastes sagsøgerens krav om ...
... rejette le moyen de défense du défendeur	lf.	forkastes sagsøgtes anbringende
... rejette la demande reconventionnelle formée par le défendeur comme mal fondée	lf.	forkastes sagsøgtes modkrav som uberettiget

Ad 2 – Den egentlige dom

a. Sagsøgerens påstand tages til følge

Konklusionen vil da som oftest lyde således:

condamne le défendeur à payer au demandeur la somme de ...	lf.	sagsøgte bør til sagsøgeren betale
--	-----	------------------------------------

b. Sagsøgte frifindes

Frifindelsesdommen lyder:

... déboute le demandeur de sa demande	lf.	sagsøgte bør for sagsøgerens tiltale under denne sag fri at være
	lf.	sagsøgte bør for tiltale af sagsøgeren i denne sag fri at være
	lf.	sagsøgte frifindes

12.15 Formule exécutoire

Fuldbyrdelsen af en fransk dom er behandlet ovenfor i det pågældende afsnit.

Her skal blot gives et oversættelsesforslag til la formule exécutoire (eksekutionspåtegningen).

La formule exécutoire indledes med:

”République Française

Au nom du peuple français”

Oven over selve domsteksten. Resten af påtegningen følger på sidste side af udskriften.

Oversættelsesforslag til la formule exécutoire

République Française	lf.	Republikken Frankrig
Au nom du peuple français		I det franske folks navn
en conséquence la République Française mande et ordonne		Herefter pålægger republikken Frankrig

A tous huissiers de Justice,
sur ce requis, de mettre le dit
jugement à exécution

enhver foged, på
begæring herom, at
fuldbyrde denne dom,

aux Procureurs Généraux et
aux Procureurs de la
République près les
Tribunaux judiciaires
(tidligere TGI) d'y tenir la
main

generaladvokater og
politiadvokater ved
Tribunal judiciaire
(tidligere TGI) at sørge
derfor, og

à tous Commandants et
Officier de la force publique,
de prêter mainforte, lorsqu'ils
en seront légalement requis.

ordensmagten at yde
bistand ved brug af magt,
når den lovligt anmodes
derom.

En foi de quoi le présent
jugement a été signé par le
Président de l'audience et
par le Greffier tenant la
plume.

Til bekræftelse herpå er
denne dom underskrevet
af retsformanden og
justitssekretæren, der har
ført retsbogen.

Pour copie exécutoire
certifiée conforme

Udskriftens rigtighed
bekræftes

13. Konklusion

Det vil være fremgået af denne redegørelse, at retsreglerne inden for dansk og fransk civilproces i første instans på en lang række punkter svarer til hinanden, eller at der i det mindste er en høj grad af kongruens, således at oversættelse dansk - fransk og vice versa kan ske uden større vanskeligheder.

Det samme gælder i og for sig sagens behandling i appelinstansen, hvor de særlige forhold vedrørende landsrettens og højesterets kompetence vil blive behandlet, se afsnit 14.

I afsnit 15, der særskilt behandler sager ved la Cour de cassation, ophører kongruensen imidlertid, da en tilsvarende sagsbehandling ikke findes i Danmark, og vi har her i vidt omfang måttet give forslag til løsning af de oversættelsesproblemer, der melder sig.

V. KAPITEL V: APPEL

14. Almindelige bemærkninger

I Danmark kan den, der ikke har fået fuldstændig *medhold* i en sag i første instans under et civilt søgsmål, som hovedregel altid appellere vedkommende afgørelse til anden instans. Byretsdomme i sager, hvor påstanden har en økonomisk værdi på højst 20.000 kr., kan kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse.²⁶ Som hovedregel kan også domme afsagt i Frankrig normalt påankes til Cour d'appel, men som nævnt i de respektive afsnit gælder der dog her den væsentlige undtagelse, at sager med genstand under 5.000 €²⁷ ikke kan behandles under appel, og her findes ingen mulighed for ministeriel dispensation. Se derimod i det pågældende afsnit om *pourvoi en cassation*.

Adgang til *appel* har naturligvis sin væsentligste begrundelse i, at der under en sags behandling i første instans kan ske fejl, både mht. bevisførelsen (og rettens bedømmelse af denne) og mht. anvendelsen af gældende ret, men enhver appelsag bliver dog i alt væsentlighed en gentagelse af sagen i første instans.

Omvendt medfører dette, at der er tale om en fornyet prøvelse af samme sag, dog visse særegne træk, som nærmere vil blive belyst nedenfor.

14.1 Danmark

Som nævnt kan de to landsretter fungere som både domstole i første instans og som appelretter, og der er nærmere gjort rede for løsningen af oversættelsesproblemerne i denne forbindelse. I det følgende færdigbehandles nu reglerne om appelsagers gang ved landsretterne, idet tillige sagsbehandlingen ved højesteret tages op. Reglerne jævnføres i begge tilfælde med dem, der gælder ved cour d'appel i Frankrig.

cour *f*d'appel

appelret

14.1.1 Landsretterne

Disses organisation er tidligere beskrevet under det pågældende afsnit, og vi skal her blot fremhæve, at den afdeling, der får tildelt en appelsag, sættes på nøjagtigt samme måde som i sager i første instans, og at ingen afdelinger er specialiserede i appelsager.

Hovedreglen er ved landsretternes behandling af appelsager i det hele taget den,

²⁶ <http://www.domstol.dk/saadangoerdu/ankeogkaere/anke/Pages/Anke.aspx>

²⁷ <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F1384>

at man følger reglerne for behandlingen af sager i første instans. For Vestre Landsret indbringes appelsager vedrørende domme afsagt af byretterne i Jylland, mens Østre Landsret påkender appelsager vedrørende domme afsagt af byretterne på øerne.

14.1.2 Højesteret

Denne er landets øverste domstol og har sæde i København. Den blev oprettet i 1661 og har - stort set - været etableret og fungeret efter samme mønster siden da.

Højesteret består i dag af en præsident og 15 andre højesteretsdommere (se Rpl. § 2). I behandlingen af den enkelte sag skal deltage mindst fem dommere, men der er ikke nogen grænse opefter, og i sager, der er særligt betydningsfulde, navnlig sådanne hvor andre statsorganers prestige står på spil, vil retten sandsynligvis være beklædt af præsidenten og samtlige de øvrige dommere. Sagen om udlevering af de islandske håndskrifter til de vemodige efterkommere af aktørerne i disse skrifter, hvorunder der var spørgsmål om prøvelse af lovens overensstemmelse med grundloven, er det sidste os bekendte eksempel herpå.

Højesteret er ikke formelt efter loven delt i afdelinger. Rent arbejdsmæssigt findes der to afdelinger, og præsidenten sidder normalt selv som retsformand i en af disse. Den anden ledes samtidigt af en af præsidenten udpeget dommer som retsformand. Afdelingerne sættes som regel skiftevis hver måned med 5, henholdsvis 7 dommere, men i øvrigt finder der hyppigt udskiftninger sted, således at alle dommere kommer til at deltage ligeligt i rettens arbejde. I praksis er den almindelige regel herefter, at sagerne påkendes af 5 eller 7 dommere.

Til forberedelse af sagerne er nedsat et stående udvalg, *anke- og kæremålsudvalget*, se nærmere under pågældende afsnit. Dette udvalg består af tre højesteretsdommere, inkl. udvalgets formand. **Også her finder udskiftninger jævnligt sted. Formanden deltager under sin periode som sådan ikke i rettens øvrige arbejde.**

Udnævnelse til højesteretsdommer vil normalt ske som toppunktet på en lang embedskarriere inden for anklagemyndigheden, justitsministeriet og de underordnede domstole. Inden udnævnelse sker, skal kandidaten have bevist sin dygtighed under votering i 4 sager, hvoraf mindst én skal være borgerlig. Her som i alle andre instanser er det Dronningen, der har den formelle kompetence til udnævnelsen.

Om højesterets organisation og virkemåde kan vi i øvrigt henvise til: Victor Hansen, "Retsplejen ved højesteret", Gad 1959, og Ulla Iversens speciale "En beskrivelse af dansk højesterets funktioner og fransk Cour de cassation med henblik på organisation og funktion", der står på biblioteket på Handelshøjskolen i

København. (Bør opdateres med nye værker).

Terminologisk kan det give anledning til problemer, at vor øverste domstol fungerer på nøjagtigt samme måde i borgerlige sager som en fransk cour d'appel, og franskmænd undres jævnligt over, at der ikke senere findes nogen kassationsret. Det forsigtigste, man kan gøre som oversætter er efter vort skøn at holde sig til de vendinger, som normalt bruges ved cour d'appel, når man har med oversættelser vedrørende højesteretssager at gøre, og således navnlig holde sig fra de særlige termer, som bruges ved Cour de cassation. Dog vil vi - måske af mangel på fantasi - for korthedens skyld foreslå rettens navn oversat ved Cour de cassations kaldenavn i daglig tale.

Højesteret	lf.	la cour suprême (du Danmark)
<i>Højesterets præsident</i>	lf.	le premier président de la Cour suprême
<i>Højesteretsdommer</i>	lf.	conseiller de la Cour suprême
anke- og kæremålsudvalget*	lf.	la chambre de la mise en état la chambre des mises en état la chambre des référés

*Førstnævnte forslag kan anvendes ved oversættelser om forberedelse af sager. Det andet - gammeldags i Frankrig - kan lede tanken hen på, at afdelingen kun beskæftiger sig med forberedelsen, og at den har denne i samtlige sager. Det sidste udtryk kan bruges i egentlige kæremålssager, se nærmere i det pågældende afsnit.

14.1.3 Appellens karakter

Appellen er et ordinært retsmiddel over for domme og kendelser. Efter dansk ret er det i og for sig det eneste ordinære retsmiddel, mens man i fransk ret tillige råder over "opposition", der bevirker genoptagelse af en sag i samme instans. Det er også efter dansk ret muligt at få sager genoptaget, men man taler da om et ekstraordinært retsmiddel. Det har for stilens og elegancens skyld stor betydning at kende dansk rets sondring mellem anke og kære, der er de to begreber, som under et betegnes som appel.

Fransk ret kender kun begrebet appel, og sondringen får derfor kun betydning ved oversættelse fra fransk til dansk. Sondringen hænger nøje sammen med begreberne dom og kendelse. Se herom i de respektive afsnit.

anke (af en dom)	<i>appel m</i>
kære (af en kendelse)	

Note om dansk: Anke vil i flt. i praktisk sprog oftest hedde ankesager, men i lovsprog og teoretisk sprog ses anker. Kære hedder i flt. altid kæremål.

appel d'un jugement	lf.	<i>anke</i> af en dom
appel d'une ordonnance	lf.	<i>kære</i> af en kendelse

Endeligt skal om dansk ret bemærkes, at hvis en sag ved første instans er afgjort ved kendelse, vil også afgørelsen i kæremålet blive betegnet ved ordet kendelse. Dette gælder også, når det undtagelsesvis er realiteten i sagen, der afgøres ved kendelse, se nærmere i det pågældende afsnit.

14.1.4 Appelsager i praksis, Danmark

14.1.4.1 Anke af byretsdomme

Anke af domme fra byret til landsret foregår på sagsportalen til den byret, som har afsagt afgørelsen. Derefter overføres sagen til landsretten. Hvis sagen dog ikke er behandlet på minretssag.dk i byretten, skal anken eller kæren sendes i brev eller på e-mail til byretten, som derefter vil digitalisere anke- eller kæresagen og oversende den til landsretten.²⁸ Stævningen behandles mht. berømmelse, forkyndelse og i det hele taget på samme måde som ved byret og landsret i første instans. Fristen for anke (*ankefristen*) er i almindelighed 4 uger fra dommens dato.

Under ankesagens videre behandling ved landsret gælder i det hele taget samme regler som ved behandling af landsretssager i første instans, og at hele bevisførelsen foregår direkte for landsretten. Forberedelsen, og navnlig skriftvekslingen vil i praksis også være væsentligt enklere, idet sagen jo allerede er "skåret til" ved byretten. Ofte frafaldes skriftvekslingen helt, således at ankestævningen bliver det eneste nye dokument i sagen. Appelindstævnte kan i sit svarskrift nedlægge selvstændig påstand, hvilket han meget ofte vil gøre, hvis heller ikke han har fået fuldt medhold ved byretten. Når forberedelsen er afsluttet, berammes sagen til hovedforhandling.

28

<https://www.domstol.dk/oestrelandsret/sagsbehandling/Pages/Digitalbehandlingafcivilesagerer%C3%A5vejt%C3%98streLandsret.aspx>

14.1.4.2 Anke af landsretsdomme

Anke af landsretsdomme i første instans til højesteret (og domme afsagt af Sø- og Handelsretten i København) finder ligeledes sted ved *ankestævning*. Det skal her bemærkes, at domme, der er afsagt af landsretterne i ankesager, ikke i almindelighed kan *indankes* for højesteret. Der er altså i Danmark normalt kun to instanser og ingen senere mulighed for kassation. I rene undtagelsestilfælde kan justitsministeren dog tillade anke af sådanne domme. Man taler her om "tredjeinstansbevilling", men et fransk ord for dette sjældent forekommende fænomen lader sig ikke let konstruere. Vi overlader det til læserens fantasi at finde noget, hvis han mod al forventning skulle komme ud for det nogensinde.

Ved højesteret er der ikke skriftveksling om realiteten i sagen. Ja, hvis appelindstævnte kun påstår dommen i første instans stadfæstet, behøver han på sagens første tægtedag (i anke- og kæremålsudvalget) kun nedlægge mundtlig påstand herom til retsbogen. Vil han derimod nedlægge selvstændig påstand, skal dette gøres skriftligt.

Fristen for anke til højesteret er som udgangspunkt fire uger regnet fra dommens afsigelse eller fra Procesbevillingsnævnets tilladelse. Skriftveksling om formaliteten i sagen kan derimod finde sted. Der vil her normalt være tale om stridigheder mht. begæring om afhøring af nye vidner, nedlæggelse af nye påstande eller udvidelse af påstandene i første instans eller nytten af nyt syn og skøn. Som ved landsretten udveksles to skrifter fra hver side. Man starter normalt med en *begæring* (fx om vidneafhøring), modparten fremlægger et svarskrift (ordet står ikke i loven), og man slutter med replik og duplik (igen ord fra praksis, ikke lovudtryk). Efter skriftvekslingen afgøres spørgsmålet af anke- og kæremålsudvalget ved kendelse.

Sagens *forberedelse* ved højesteret foregår i alt væsentligt på advokaternes initiativ og alene for formanden for anke- og kæremålsudvalget, der ikke presser særligt på for at få parterne til at fremme sagen. Man benytter her standardvendingen: "Udsat af forrige grund", ved de forberedende retsmøder. Engang i september måned fandt en retsformand på at slå tilbage i retsbogen og så da, at vendingen i sagen konkret dækkede: "NN er forhindret i at give møde på grund af isvanskeligheder i Store Bælt". Han henstillede herefter til parterne, at de nu gjorde noget ved sagen. **(Nyt aktuelt eksempel anbefales).**

Forberedelsen ved højesteret omfatter hele bevisførelsen. Samtlige parter og vidner afhøres ved den byret, der er deres hjemting. Det samme gælder ved afhjemling af syn og skøn. Den part, der begærer nye forklaringer, fremlægger som ovenfor nævnt skriftlig begæring, og møder denne ingen protest, påtegnes den af formanden for anke- og kæremålsudvalget om samtykke, hvorefter den videresendes til den byret, ved hvilken bevisførelsen skal finde sted. Under denne tilføres vedkommende parts eller vidnes forklaring retsbogen, hvoraf en udskrift så

til sin tid fremlægges i højesteret under hovedforhandlingen i sagen. Man taler i disse tilfælde også om subsidiære parts- eller vidneafhøringer (-forklaringer), se under det pågældende afsnit.

Efter forberedelsen berammes sagen til hovedforhandling.

14.1.4.3 Kære

Angående kære til landsretterne, kan dette ske mundtligt under retsmødet eller ved indlevering af et kæreskrift til den ret, hvis kendelse påkæres. Byretten sender herefter kæreskriftet videre til landsretten sammen med et udskrift af afgørelsen samt sagens bilag. Byretten vil derefter give sagens parter meddelelse om, at sagen er kæret og sendt til landsretten. Parterne har alle adgang til skriftligt at udtale sig om sagen, og *udtalelsen* skal sendes direkte til landsretten.²⁹

Vedrørende kære til Højesteret, skal et kæreskrift indgives via sagsportalen på minretssag.dk til den landsret, hvis kendelse påkæres. Kæreskriftet skal opfylde kravene, som er angivet i Rpl. § 393, stk. 3, medmindre kære er angivet mundtligt til retsbogen. Retten, hvis afgørelse kæres, vil herefter fremsende sagens materiale til Højesteret. Sagens parter kan indsende skriftlige udtalelser angående kæremålet til Højesteret.³⁰

I landsretterne afgøres kæremål af en afdeling (tre dommere), i højesteret af anke- og kæremålsudvalget.

ankefrist	<i>délai m d'appel</i>
<i>kærefrist</i>	délai pour faire appel
kæreskrift	acte m d'appel
fremkomme med et skriftligt indlæg	prendre ses conclusions par écrit
skriftlig (sags)behandling	procédure par écrit

14.2 Franske appelsager

Efter mange års bestræbelser for at forenkle sagsbehandlingen ved cour d'appel er man i dag efter omfattende reformer i **1959, 1969, 1971 og 1972** nået dertil, at hovedreglen er den, at en appelsag foregår på nøjagtig samme måde som en

²⁹ <http://www.domstol.dk/saadangoerdu/ankeogkaere/kaere/Pages/default.aspx>

³⁰ <http://www.hoejesteret.dk/hoejesteret/vejledninger2/civilesager/Pages/Civilekaeresager.aspx>

sag ved tribunal judiciaire (tidligere TGI). Disse reformer kan nu betragtes som afsluttede.

14.2.1 Les Cours d'appel

Der findes i alt 36 af disse i Frankrig. Hver af dem er overordnet et vist antal tribunaux judiciaires. Herudover påkenderappelretterne afgørelser afsagt af tribunaux de commerce og conseils de prud'hommes m.fl. Vi erindrer her igen om grænserne for appelmulighederne (se nærmere under de respektive afsnit).

Dommerne er alle juridisk uddannede og fastansatte med de deraf følgende privilegier, altså "magistrats de profession" (se nærmere under de respektive afsnit).

Organisatorisk er de opbygget efter samme mønster, som er beskrevet under det respektive afsnit om organisation, altså med Premier Président, présidents de chambre og conseillers. Hvert chambre beklædes af en président de chambre og to conseillers. Denne "bemanning" svarer altså til den, man har i tribunaux judiciaires. Tilforordnet appelretterne er som ved Cour de cassation en række repræsentanter for statsmagten (le Parquet), se nærmere under de respektive afsnit og da navnlig et korps af avocats généraux, som ikke findes ved les tribunaux, se under det respektive afsnit om "**Ministère public**" ved disse domstole.

Generaladvokaterne kan i borgerlige sager betragtes som rettens hjælpere. De følger sagens gang og afgiver inden optagelsen til dom en indstilling (conclusions) angående den afgørelse, der efter deres mening bør træffes. Retten er ikke bundet af denne indstilling, men de fleste generaladvokater er betydelige jurister og personligheder, hvis indstillinger meget ofte vil blive fulgt. Disse offentliggøres i øvrigt ofte sammen med dommene og er ganske nyttige at læse.

Fristen for appel er normalt en måned fra byretsdommens forkyndelse for appelindstævnte, men der gælder i øvrigt meget indviklede regler, som vi ikke ser på her.

<i>avocat général</i>	lf.	generaladvokat
conclusions de l'avocat général	lf.	generaladvokatens indstilling
l'avocat prend ses conclusions	lf.	... afgiver sin indstilling

14.2.2 Appelsager i praksis, Frankrig

Som nævnt følges hovedsagelig samme linjer som ved tribunal judiciaire (tidligere TGI), se de respektive afsnit herom.

Fristen for "constitution d'avoué" (se det pågældende afsnit) er normalt 15 dage.

I påtrængende tilfælde kan der også her ske "assignation à jour fixe" og "à bref délai". Se det respektive afsnit.

I begge tilfælde er fremgangsmåden ved sagens forberedelse den samme som ved byretten.

Den dommer, der leder sagens forberedelse, hedder "le conseiller de la mise en état".

Appellen iværksættes ved et dokument, der kaldes "*acte d'appel*". Udtrykket er ikke mere lovfæstet, men bruges stadig i praksis. Dokumentet forkyndes på sædvanlig måde gennem "exploit" og huissier. Et sådant dokument med tilhørende transkription for menigmand findes under det respektive afsnit.

conseiller de la mise en état	lf.	(appelrets) dommeren ved sagens forberedelse
le président de (la) chambre dirige la mise en état	lf.	retsformanden leder sagens forberedelse
acte d'appel*		ankestævning**
déclaration <i>f</i> d'appel***		appelerklæring/ankestævning

*overbegrebet

**dokument

***termen

14.3 Advokaterne

14.3.1 Danske advokater

I almindelighed får en dansk advokat efter 3 års ansættelse som fuldmægtig bestalling som advokat. Denne bestalling giver ham umiddelbart møderet for alle byretter i landet.

For landsretterne erhverver han først møderet efter at have udført tre prøvesager på forsvarlig vis for en af landsretterne. Møderet for højesteret erhverves dernæst på grundlag af en erklæring fra justitsministeriet om fem års virke ved landsretterne og en erklæring fra en landsretspræsident om, at kandidaten er øvet i procedure. Højesteret kan erklære møderetten for bortfaldet, hvis

advokaten er uegnet, men benytter ikke denne adgang i særligt vidt omfang. Møderetten giver efter 1958 ikke nogen særlig titel. Man kan til den almindelige advokattitel tilføje:

"mødeberettiget for landsret (højesteret)" eller lign. Sagførere, der under ordningen før 1958 var kommet i det fine selskab, har fortsat ret til at bruge titlerne *landsretssagfører* og *højesteretssagfører*" (sagfører*= advokat), og de benytter fortsat næsten alle denne ret.

*gammel betegnelse

14.3.2 Franske advokater

Før de ovenfor omtalte reformer var standen ved både by- og appelretterne delt i to grupper, nemlig "avoué" og "avocat". Se derimod om advokaterne ved Cour de cassation under det pågældende afsnit.

Denne gruppering gav udtryk for en mere eller mindre nødvendig arbejdsdeling på grund af de meget indviklede regler, der dengang gjaldt i processen. Efter forenklingen i 1971/72 er ordningen helt bortfaldet ved byretterne, hvorimod den fortsat består ved appelretterne. Arbejdsdelingen består hovedsageligt i, at avoué tager sig af hele sagens forberedelse, mens avocat tager sig af hovedforhandlingen.

Deres status er noget forskellig. Til hver appelret er knyttet et fast korps af avoués, som er enebrettigede til at "postuler et conclure" (under et "représenter") ved den pågældende appelret. De har til gengæld pligt til at bistå folk, der henvender sig til dem. Som betingelse for beskikkelse gælder navnlig tre års praksis hos en anden avoué og beståelse af forskellige prøver. Beskikkelsen udfærdiges af justitsministeren.

Avocats er alle tilknyttet en "*barreau*", der igen er dannet i tilknytning til en tribunal judiciaire (tidligere TGI). Nogen fuldmægtigtid i dansk forstand findes ikke. Kandidaten indskrives straks som avocat med tilføjelsen "stagiaire", og efter tre års praksis og aflæggelse af forskellige prøver opføres han på "*le grand tableau*". Han kan herefter møde ved den overordnede cour d'appel. Herudover kan han udøve almindelig rådgivningsvirksomhed på linie med en dansk advokat.

Der findes endnu en kreds af "avocats à la Cour", men der er her tale om noget rent titulært og et levn fra tidligere tider.

avoué

advokat

avocat

à la Cour d'appel

ved appelretten

højesteretssagfører	lf.	avocat à la Cour suprême
landsretssagfører	lf.	avocat à la Cour d'appel
advokat med møderet for højesteret	lf.	avocat à la Cour suprême
advokat med møderet for landsret	lf.	avocat à la Cour d'appel
advokatfuldmægtig	lf.	avocat stagiaire

Dette løsningsforslag er valgt for nemheds skyld, men skal dog anvendes med nogen forsigtighed, da det jo giver indtryk af en vis selvstændighed.

<i>avocat stagiaire</i>	lf.	advokat på prøve <i>advokatfuldmægtig</i>
-------------------------	-----	--

Sidstnævnte forslag er især indiceret, hvor sammenhængen klart viser, at vedkommende arbejder for en avocat.

le grand tableau	lf.	advokatfortegnelsen
<i>postuler et conclure</i>	lf.	repræsentere
représentier		

14.4 Parterne i appelsagen

Hovedreglen er i begge lande den, at enhver, der har været part i sagen i første instans, kan påanke en afgørelse, der går ham helt eller delvis imod. Sidstnævnte betingelse er et udslag af reglen om, at man skal have en retlig interesse i at sætte domstolsapparatet i funktion, og en sådan interesse har man jo ikke, hvis man har fået fuldt medhold i første instans.

En biintervenient kan normalt ikke anke i Danmark, hvorimod han har mulighed herfor i Frankrig.

14.4.1 Appellanten og appelindstævnte i Danmark

Den part, der iværksætter anke af en dom, kaldes i Danmark for *appellanten*, og hans modpart for *appelindstævnte*. Appelindstævnte kan, hvis han ikke har fået fuldt medhold i første instans, enten nedlægge selvstændig påstand under ankesagen eller selv anlægge en egentlig ankesag (*kontraanke*). Normalt benytter man i praksis at nedlægge selvstændig påstand, men en egentlig kontraanke (med selvstændig ankestævning) kan have visse fordele og ses derfor også. I begge tilfælde behandles sagerne naturligvis under et.

Der sker altså kumulation, se det pågældende afsnit.

I tilfælde af kære bruges betegnelserne *kærende* og *indkærende* for parterne. Samtlige de her anførte betegnelser bruges både ved højesteret og landsret.

14.4.2 Appellanten og appelindstævnte i Frankrig

Den franske terminologi vedrørende parterne fremgår af listen nedenfor.

Fransk ret kender ikke begrebet nedlæggelse af selvstændig påstand. Indstævnte må altså her altid iværksætte kontraanke, hvis han vil påstå andet og mere end stadfæstelse af byretsdommen.

Hvor kontraanke i Danmark skal finde sted inden udløbet af den almindelige ankefrist, er det muligt at kontraanke i Frankrig på et hvilket som helst stadium af hovedsagen.

Kontraanken iværksættes naturligvis ved selvstændig stævning.

I fransk ret arbejdes der desuden med begrebet "appel provoqué", underforstået "par l'appel principal". Dette retsmiddel bruges af tredjemand, hvis interesser kan komme på spil ved den egentlige ankesag, og det kan tages i brug efter samme regler, som gælder om kontraanken.

appellant –en –er	<i>appelant(e)</i>
appelindstævnte (adj)	<i>intimé(e)</i>
kærende	appelant(e)
indkærende	intimé(e)
anke (eller <i>påanke</i>) en dom til landsretten (eller højesteret)	former, interjeter eller relever appel d'un (contre un) jugement devant ...

indanke en dom for ...

former, interjeter eller relever
appel d'un (contre un)
jugement devant ...

Samtlige udtryk ses brugt i alle stillag.

i lidt ældre lovsprog sås

faire appel (de, contre) un
jugement

i teoretisk sprog og af og til i
domme har man

se pourvoir en appel contre un
jugement

endelig kan ses (men meget
sjældent)

appeler d'un jugement

Samme udtryk som ved anke foreslås brugt ved kære, idet "jugement" da naturligvis tillige skal ombyttes med "ordonnance" eller evt. "*jugement d'avant faire droit*".

kontraanke

appel incident

nedlæggelse af *selvstændig
påstand*

lf. déposer une conclusion
incidente

lf.

déposer incidemment

hovedsagen

appel principal

appel provoqué

lf. anke foranlediget af
verserende ankesag

den *indankede dom*

le *jugement entrepris*

le jugement attaqué

Sidstnævnte franske udtryk anvendes sjældnere end førstnævnte. Se derimod om forholdet ved Cour de cassation under det pågældende afsnit.

14.4.3 Ankeafkald

I begge lande kan parterne udtrykkeligt eller stiltiende give afkald på anke.

Stiltiende sker afkaldet ofte ved, at dommen opfyldes uden forbehold af anke. Afkaldet kan først gives efter afsigelsen af dommen i første instans.

renoncer à l'appel

give afkald på anke

renonciation à l'appel

ankeafkald

14.5 Udeblivelse

14.5.1 Danmark

14.5.1.1 Udeblivelse af appellanten i Danmark

I dansk ret medfører appellantens udeblivelse på første tægtedag ubetinget sagens afvisning. Appellindstævnte har herefter ikke mulighed for selvstændigt at nedlægge påstand. Det er af denne grund, at han som nævnt under det respektive afsnit kan have fordel i at iværksætte egentlig kontraanke. Har sagen derimod været foretaget under møde af begge parter, og har appellindstævnte nedlagt påstand her, kan appellanten ikke ved senere udeblivelse hindre påkendelse af appellindstævntes påstand.

14.5.1.2 Udeblivelse af appellindstævnte i Danmark

Udebliver derimod appellindstævnte i Danmark på et hvilket som helst stadium, sker der ikke som ved sagsøgtes udeblivelse i første instans det, at han dømmes efter appellantens påstand i ankesagen. Forholdet er jo her typisk det, at appellindstævnte har fået medhold ved den indankede dom, og dette vil man efter dansk ret ikke uden videre se bort fra.

Appellindstævnte anses i denne situation som havende holdt sig til sin påstand i første instans, og ankesagen udgår til *skriftlig behandling*. Herunder kan appellanten gennemføre ny bevisførelse, fx afhøre vidner, men han skal i så fald tilvarsele appellindstævnte til det retsmøde, hvorunder vidneafhøringen skal finde sted.

Kommer appellindstævnte senere på bedre tanker, og giver herefter møde, kan sagen overføres til den almindelige sagsliste igen.

sagen udgår til skriftlig
behandling

lf. la cour ordonne la
procédure par écrit

14.5.2 Frankrig

I fransk ret er der efter reformen i 1972 uenighed om virkningen af udeblivelse.

Meget tyder dog på, at virkningerne skal være de samme for begge parter som ved udeblivelse i første instans (se under det pågældende afsnit). Her risikerer appelindstævnte altså, at der afsiges dom imod ham i realiteten, uanset sagens udfald i første instans.

14.6 Ankens retsvirkninger

I begge lande er hovedreglen den, at anke har opsættende virkning. Dommen i første instans skal altså normalt ikke opfyldes, hvis anke sker rettidigt.

14.6.1 Anke i Danmark

I Danmark skal anke af såvel landsretsdomme som byretsdomme iværksættes inden udløbet af eksekutionsfristen for at hindre tvangsfuldbyrdelse. Praktisk taget kan man herefter sige, at i sager om formuerettigheder har man stor interesse i at anke inden 14 dage efter dommen i første instans og ikke vente i hele ankefristen på fire uger, hvis man vil undgå at give afkald på likviditet i perioden indtil dommen i ankesagen, hvortil jo også kommer, at appelindstævnte kan blive insolvent i den mellemliggende tid.

På ægteskabsrettens område gælder særlige regler, der ikke skal omtales her. Kære har derimod ikke opsættende virkning. Den angår jo normalt kun formelle spørgsmål.

14.6.2 Anke i Frankrig

I Frankrig har rettidig anke opsættende virkning, men det kan dog bestemmes, at en byretsdom skal kunne fuldbyrdes uanset anke. Reglerne er indviklede og uden betydning i terminologisk henseende, hvorfor de lades uomtalt her, se i øvrigt under det respektive afsnit om "exécution provisoire".

14.6.3 Anke i Danmark og i Frankrig

I begge lande kan anken omfatte samtlige spørgsmål i sagen, altså både faktiske og retlige spørgsmål. Der er som tidligere nævnt principielt tale om ny prøvelse af hele sagen, men i praksis vil parterne dog ofte være enige om, at en række spørgsmål ikke behøver fornyet prøvelse, og i så fald lægges underinstansens afgørelse til grund i disse spørgsmål.

ankens *retsvirkninger*

effets de l'appel

opsættende virkning

effet suspensif*

anken omfatter alle spørgsmål i sagen

l'appel est *dévolutif***

påny påkende *bevissspørgsmål* i
sagen (realiteten i sagen)

revenir sur le fond

begrænse anken til visse punkter i
(dele af) dommen

limiter l'appel à certains chefs
du jugement

*se det pågældende afsnit

**omfatter alle spørgsmål i sagen

14.6.4 Nova under ankesagen

Ved nova forstås nye påstande, anbringender eller beviser. Reglerne er i Frankrig noget strammere end i Danmark, idet de totalt udelukker nedlæggelse af nye påstande, hvor der i Danmark er en vis mulighed for fremsættelse af sådanne. Derimod står det i begge lande parterne frit for at fremkomme med nye anbringender og beviser.

ny påstand

demande nouvelle

nyt anbringende

moyen nouveau

nyt bevis

preuve nouvelle

oprindelig påstand

demande originaire

Se hertil i øvrigt under de respektive afsnit angående påstande og anbringender.

14.7 Affattelse af ankestævninger*

Disse er i begge lande ganske korte og ret lette at behandle i terminologisk henseende, hvis man er fortrolig med sproget i første instans.

*acte d'appel

14.7.1 En dansk stævning ved anke til landsret

Som advokat for købmand N, gade 3, Slagelse, påanker undertegnede herved til Østre Landsret en af retten i Høng den afsagt dom i en af fornævnte købmand N mod gårdejer O, Høng, anlagt sag angående betaling af 2000 kr. for leverede varer.

Ved nævnte dom er således kendt for ret:

»Sagsøgte, gårdejer O, bør for tiltale af sagsøgeren, købmand N, i denne sag fri at være. Hver part bærer sine omkostninger«.

For landsretten vil jeg nedlægge påstand på, at appellandstævnte dømmes til at betale appellanten de nævnte 2000 kr. med renter heraf 5% årlig fra underretssagens anlæg d., indtil betaling sker.

I henhold hertil indkaldes fornævnte gårdejer O, Høng, til at møde for Østre Landsret, der holdes, på den af retten ved påtegning nedenfor berammede dag og tid og der fremkomme med sit svar.

(Bopæl, dato, underskrift).

14.7.2 En dansk stævning ved anke til højesteret

Som advokat for vognmand S, Helsingør, påanker jeg herved til Højesteret Vestre Landsrets dom af i en sag mellem appellanten og enkefru C af Vejle om erstatning i anledning af en automobilulykke, hvorved indstævntes mand omkom.

Ved nævnte dom er således kendt for ret:

»Sagsøgte, vognmand S, bør til sagsøgeren, enkefru C, betale 30.000 kr. med renter 5% årlig fra d., indtil betaling sker, og sagens omkostninger med 4000 kr.«

For Højesteret vil appellanten overensstemmende med sin procedure og sine påstande for landsretten påstå sig frifundet for enkefru C.s tiltale. Subsidiært vil han påstå den idømte erstatning nedsat.

I den anledning indkaldes enkefru C, stræde 27, Vejle, til at møde for Højesteret på den af retten ved påtegning nedenfor berammede dag og tid for at fremkomme med sit svar overensstemmende med Retsplejelovens § 403.

Det tilkendegives derhos, at appellanten agter at lade grosserer L. P. Jensen og eventuelt flere afhøre som vidner til oplysning om, at indstævntes mand selv ved grov uagtsomhed har forårsaget ulykken, og at fremlægge nye dokumenter til bevis for rigtigheden af dette anbringende.

(Bopæl, dato, underskrift).

14.7.3 En fransk acte d'appel med populær transkription

Husk den sædvanlige indbygning i en exploit.

La justice décodée

« Tout droit ignoré est un droit inexistant » : ce principe a servi de point de départ aux travaux du Comité des usagers de la justice créé sous la direction de M. Jacques Piot, député UDR de l'Yonne, pour préparer une série de mesures destinées à améliorer les rapports du public avec le monde judiciaire.

Au terme de six mois de recherches, ses conclusions viennent d'être présentées au garde des Sceaux, M. Jean Lecanuet, qui les a faites siennes.

Deux souhaits, devenus des directives, s'en détachent : informer et simplifier.

L'information commencera dans les écoles par une « instruction juridique » élémentaire (le pendant de l'instruction civique) et se poursuivra par une amélioration du service d'accueil aux justiciables dans tous les ressorts judiciaires.

La simplification vise les exploits d'huissiers (assignations à comparaître, citations de témoins, jugements et arrêts), dont le style archaïque est par endroits quasi incompréhensible pour le malheureux profane. Jean-Paul Lacroix

Assignation traditionnelle

« L'an mil neuf cent soixante quatorze, et le huit mai à la requête de M. Louis X., lequel fait élection de domicile en l'étude de Me Jean Y., avoué près la cour d'appel de Z., demeurant en cette ville, qui se constitue à l'effet d'occuper pour lui sur l'assignation ci-après et ses suites :

» J'ai, Me Paul W., huissier de justice à la résidence de Paris, y demeurant, soussigné, signifié et déclaré à M. Marc U., demeurant à Paris...

» que le requérant est appelant comme de fait et que par ces présentes il interjette formellement appel d'un jugement rendu par la première chambre de tribunal de grande instance de Z., le vingt-trois février mil neuf cent soixante-quatorze, enregistré, et ce tant pour les nullités qui peuvent s'y rencontrer que pour les torts et griefs que lui cause ledit jugement ;

» et à mêmes requête, demeure, élection de domicile et constitution d'avoué que des-

sus j'ai, huissier susdit et soussigné, donné assignation au susnommé à comparaître par ministère d'avoué, d'hui à quinzaine et après vacations s'il y a lieu, à l'audience et par-devant M. le premier président et MM. les présidents et conseillers composant la première chambre de la cour d'appel de Z., y étant, au palais de justice, salle de l'audience ordinaire de ladite chambre, à treize heures précises,

» étant précisé que, faute par le susnommé de constituer avoué dans ledit délai de quinzaine, un arrêt de défaut pourra être pris à son encontre, pour :

» par les motifs déduits devant les premiers juges, ceux à déduire devant la cour et tous autres à suppléer, voir recevoir le requérant appelant dudit jugement ; ce faisant : voir mettre ce dont appel à néant, voir décharger l'appelant des dispositions et condamnations prononcées lui faisant grief,

» et statuant à nouveau : voir adjuger au requérant les conclusions par lui prises en première instance et toutes celles qu'il se réserve de prendre devant la cour. Voir dire qu'il n'y a lieu à amende d'appel et s'entendre condamner en tous les dépens.»

« Nouveau style »

« Me Paul W., huissier de justice, Paris... à M. Marc U., Paris... Je vous fais connaître que : M. Louis X. fait appel d'un jugement rendu le 23 février 1974 par le tribunal de grande instance de Z. et signifié le 28 avril 1974.

» L'avoué qui le représente est Me Jean Y., à Z.

» Vous trouverez ci-après l'objet de cet appel qui est porté devant la cour d'appel de Z.

» Très important : dans les quinze jours de la date indiquée en tête du présent acte, vous êtes tenu, en vertu de la loi, de charger un avoué de vous représenter devant la cour.

» Si vous ne le faites pas, vous vous exposez à ce qu'un arrêt soit rendu contre vous sur les seuls éléments fournis par votre adversaire.

» Objet de l'appel : l'appelant demande à la cour :

• d'annuler la procédure de première instance, la décision rendue et sa signification ;

• de juger à nouveau l'affaire conformément aux demandes et aux moyens qu'il a présentés devant le tribunal et à ceux qu'il présentera devant la cour ;

• de déclarer vos demandes et moyens irrecevables ou mal fondés ;

• de mettre tous les dépens à votre charge.»

Il en sera de même pour toute la terminologie juridique. Finis le testament « olographe » (en bon français : écrit de la main du testateur), le contrat « synallagmatique » (bilatéral) et autres biens « paraphernaux » d'une épouse (non compris dans sa dot)...

La justice abandonnera le jargon des spécialistes pour parler aux justiciables leur propre langue. Celle de tous les jours. ■

Anken kan fra appellants side have følgende formål:

forandring af dommen

réformation du jugement

ophævelse af dommen

infirmité (eller *annulation*) du jugement

hjemvisning af sagen

renvoi* de l'affaire (de l'instance)

*Læs om flere betydninger af *renvoi* under det respektive afsnit angående terminologi vedrørende den borgerlige sag

Samme udformning kan appelindstævntes påstand have under kontraanke eller ved nedlæggelse af selvstændig påstand, men normalt vil følgende udtryk ses:

stadfæstelse af dommen

confirmation, affirmation du jugement

Sjældent ses i Danmark, men meget hyppigt i Frankrig:

afvisning af anken

irrecevabilité de l'appel (eller de l'appelant)

De oftest brugte verber er som i første instans.

påstå

demander, conclure à

14.8 Hovedforhandlingen

Reglerne herom har været berørt foran, og vi skal her blot trække dem kort op.

I begge lande indledes der med påstandene fra begge sider. Herefter oplæses den indankede dom, og retten gøres kort bekendt med eventuelle nye påstande (kun i Danmark), anbringender og beviser.

Det er ganske rammende sagt, at appellanten under sagen har to modparter, nemlig appelindstævnte og den indankede dom. Enkelte forskelle gør sig dog gældende ved de forskellige retter.

14.8.1 Landsretten

For landsretten fortsættes hovedforhandlingen som under en almindelig sag i første instans uden bevisførelse ved byret under sagens forberedelse, altså således at al bevisførelse foregår direkte for landsretten under selve hovedforhandlingen. Først forelægges sagen med supplerende oplæsning af relevante passager af dokumenterne i sagen, dernæst afhøres parter og vidner og eventuelle skøns mænd. Til slut følger proceduren og optagelse til dom.

14.8.2 Højesteret

Ved højesteret foregår som tidligere nævnt ikke nogen umiddelbar bevisførelse. Efter nedlæggelse af påstandene og oplæsning af den indankede dom følger:

A. Appellantens første foredrag, der igen falder i underafsnit:

1. Indledning
2. Fremstilling af faktum
3. Den juridiske redegørelse
4. Afslutning

Stadierne 1-4 svarer ret nøje til de tilsvarende ved landsretten. Højesteret lægger stor vægt på klar adskillelse mellem 2 og 3.

Under 4 gennemgår appellant normalt påny den indankede dom og fremhæver de punkter, på hvilke han anser den for urigtig, idet han henviser til de synspunkter, han har gjort gældende under 2 og 3.

B. Dokumentationen

Under A 2 har appellant ganske vist som regel oplæst alt af betydning for sagen. Under dokumentationen, der foretages af en protokolsekretær ved højesteret, gennemgås imidlertid påny samtlige dokumenter, der har betydning for afgørelsen, og begge parter har lejlighed til at begære oplæsning af ting, der ikke er kommet med i første omgang.

C. Appelindstævntes svar

Dette kan formes friere end appellantens første indlæg, idet højesteret jo nu er grundigt sat ind i sagen fra A til Z under stadierne A og B.

D. Endelig følger appellantens replik og appelindstævntes duplik, og sagen optages til dom. Man bruger her også vendingen rådslagning og votering.

14.8.3 Cour d'appel

Ved en Cour d'appel minder procesmåden meget om den ved højesteret, når bortses fra, at dokumentationsstadiet ikke findes. Det synes dog som om franske advokater (under hovedforhandlingen altså les avocats) er friere stillet med henblik på sammenblanding af faktiske og juridiske redegørelser.

14.8.4 Domsafsigtelsen

Domsafsigtelsen finder sted efter en vis tids forløb. Landsretterne og les Cours d'appel kan bruge forholdsvis lang tid, mens højesteret normalt går direkte fra hovedforhandlingen til rådslagning og votering, således at dommen kan afsiges efter blot en dag eller to. Dommen afsiges i begge lande efter stemmeflerhed. I Danmark anføres det udtrykkeligt i dommen, hvorledes hver dommer har stemt, men i Frankrig offentliggøres hverken navne eller stemmetal.

14.9 Dommenes affattelse

14.9.1 Danmark

I Danmark er domme i ankesager meget kortfattede og henviser stort set (ofte blot underforstået) til dommen i første instans, dog at nye beviser i ankeinstansen naturligvis oplyses særskilt. En dansk dom i en ankesag kan derfor ikke læses (eller oversættes forsvarligt) uden at man har dommen i første instans ved hånden.

14.9.2 Frankrig

I Frankrig går Cour d'appel derimod til værks, som om der var tale om en helt ny sag. Disse domme kan derfor læses og offentliggøres selvstændigt, men som læser af dem savner man dog tit den klarhed, man kunne få ved læsning af byretsdommen, og det er ved oversættelse tilrådeligt at søge at skaffe sig dommen i første instans, hvis det er muligt.

Stilen og formen minder også meget om dommen i første instans. Ofte er dog konklusionerne (le dispositif) meget lange, fordi de gør op med den indankede dom, førend de går over til at tale om resultatet i ankeinstansen.

For trykte dommes vedkommende gælder det også her, at l'instituté og les qualités udelades, således at dommen kun offentliggøres for såvidt angår les motifs og le dispositif.

Som et kuriosum skal nævnes, at termen "attendu que" indtil for nylig som oftest erstattedes af "considérant que", men nyere domme synes helt at være gået over til førstnævnte term, der jo tillige er standard i Cour de cassation, se det pågældende afsnit.

14.10 Sagsomkostninger

Sagsomkostninger tilkendes i begge lande efter samme regler som i første instans. Den, der taber appelsagen vil altså som oftest komme til at betale omkostningerne ved denne, og endda i de fleste tilfælde tillige omkostningerne ved sagen i første instans, se det pågældende afsnit.

På de følgende sider giver vi herefter eksempler på trykte domme i ankesager. De er valgt således, at læseren i videst muligt omfang kan sammenligne standardtermene og gøre sit valg ved oversættelsen.

Husk i ankeinstansen særligt, at dansk "Thi kendes for ret" kan være malplaceret foran en fransk domskonklusion i oversættelse. Overvej i hvert tilfælde nøje, om ikke det er bedre at holde sig til "af disse grunde", se i øvrigt i de respektive afsnit angående dommens konklusion og fraseologisk gennemgang af dommen.

dom (i appelinstansen)

arrêt m

14.11 Eksempler

14.11.1 En Sø- og Handelsretsdom

En Sø- og Handelsretsdom (fuldstændig svarende til en landsretsdom), der stadfæstes af Højesteret.

I den trykte tekst er udeladt angivelsen af sagsnummer og parternes navne. Dommens affattelse på dette punkt kan ses i det pågældende afsnit om dansk dom.

Sø- og Handelsrettens dom 12. maj 1976.
(T. Schelle, P. Englev, Nils Kiær).

Sagsøgeren, forvalter Erik Bøge Henriksen Lyngby, havde været ansat som værkstedsfunktionær hos Helweg-Mikkelsen A/S siden 1930, da han ved selskabets skrivelse af 27. februar 1975 blev opsagt. I skrivelsen udtaltes, at ledelsen på grund af den vanskelige situation, selskabet befandt sig i, havde besluttet at opsigse samtlige funktionærer med varsel som angivet i Funktionærloven. Det udtaltes, at sagsøgernes opsigelse ville blive med virkning fra den 1. marts 1975.

Den 4. marts 1975 trådte selskabet i likvidation som insolvent. Som likvidator er udnævnt landsretssagfører Knud Norsker.

Sagsøgeren arbejdede for likvidationsboet indtil udløbet af 6 måneder fra den 1. marts 1975, dvs. til 31. august 1975, og har fået løn for disse 6 måneder.

For sagsøgeren gjaldt der ifølge kollektiv overenskomst mellem Foreningen af Værkstedsfunktionærer i Jernindustrien i Danmark og Sammenlutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark et opsigelsesvarsel fra arbejdsgiverens side på 8 måneder.

Under henvisning hertil anmeldte sagsøgeren i likvidationsboet krav på yderligere 2 måneders løn, ialt 9.600 kr.

Ved skrivelse af 15. september 1975 meddelte likvidator, at dette krav ikke kunne anerkendes, da det aftalte varsel på 8 måneder skulle konkursreguleres til Funktionærlovens normale varsel for sagsøgeren på 6 måneder.

Under denne sag, der er anlagt den 12. december 1975, har sagsøgeren påstået sagsøgte, Helweg-Mikkelsen A/S i likvidation ved likvidator landsretssagfører Knud Norsker, tilpligtet at betale det nævnte beløb 9.600 kr. samt at anerkende

renter heraf 2% over den til enhver tid fastsatte officielle diskonto fra sagens anlæg, til betaling sker, som efterstillet krav efter Konkurslovens § 35 a. Det er oplyst, at der i boet er dækning for privilegerede lønkrav, derunder det af sagsøgeren anmeldte beløb.

Sagsøgte har påstået frifindelse.

Den nævnte kollektive overenskomst, der er indgået den 28. maj 1971, indeholder i § 3 »Opsigelse« efter en bestemmelse om prøvetid følgende punkt:

»2. Almindelige opsigelsesvarsler.

Herefter gælder mindst følgende opsigelsesvarsler til den 1ste i en måned:

Fra prøvetidens udløb til	Fra arbejdsgiverens side	Fra funktionærens side
6 mdr.s ansættelse	1 md.	1 md.
6 mdr. - 3 år	3 mdr.	1 md.
3 år - 6 år	4 mdr.	1 md.
6 år - 7 år	5 mdr.	1 md.
7 år - 8 år	6 mdr.	2 mdr.
8 år - 9 år	7 mdr.	3 mdr.
9 år og opefter	8 mdr.	3 mdr. ---

Under domsforhandlingen har Børge Mickelborg, der siden 1. august 1970 har været sekretær i Foreningen af Værkstedsfunktionærer i Jernindustrien i Danmark, forklaret, at foreningen har 12.372 aktive medlemmer, og at ca. 70% af disse hører under den nævnte overenskomst. Sammenlutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark omfatter ca. 2.270 virksomheder.

Den første tilsvarende overenskomst mellem disse organisationer blev indgået i 1939 efter Funktionærlovens vedtagelse. Der har for ansættelse i 9 år og opefter været samme opsigelsesvarsel siden 1939.

Sagsøgeren har anført, at der er tale om en aftale om samme forlængelse af opsigelsesvarsel fra begge sider. En sådan aftale er gyldig efter Funktionærlovens § 2, stk. 6, 2. pkt., der har en sædvanligt forekommende situation for øje. Det kan allerede af den grund hævdes, at det ved den kollektive overenskomst aftalte varsel er eller må sidestilles med det legale varsel, som ikke forkortes ved konkursregulering.

Sagsøgerens hovedsynspunkt er imidlertid, at det ikke følger af konkursreguleringsprincippet, at nedsættelse altid skal ske til det legale varsel. Særlige forhold kan medføre, at et længere varsel må anses som et sædvanligt eller rimeligt varsel, der ikke nedsættes ved konkursregulering.

Den omstændighed, at aftalen om forlænget varsel indeholdes i en kollektiv overenskomst, in-

debærer, at der foreligger sådanne særlige forhold. Der er, når der er tale om en kollektiv overenskomst, ingen fare for misbrug i forhold til konkursituationen ved aftaler mellem arbejdsgiveren og en ansat om forlænget varsel. I det foreliggende tilfælde var der yderligere tale om en kollektivt aftalt bestemmelse, der havde været gældende i en meget lang årrække.

Sagsøgte har gjort gældende, at den omstændighed, at en aftale om forlænget varsel er gyldig efter Funktionærlovens § 2, stk. 6, 2. pkt., ikke bevirker, at konkursreguleringsprincippet ikke finder anvendelse. Dette princip medfører, at det aftalte forlængede varsel nedsættes for så vidt angår såvel varsel fra den ansattes som varsel fra arbejdsgiverens side.

En konkursituation kræver særlige regler, som af hensyn til konkursens formål regulerer forholdet til kreditorer, der har særlige aftaler med skyldneren. Konkursreguleringsprincippet er udviklet som sådan særlig regel. Det må omfatte alle aftaler om forlænget varsel, uanset om disse er truffet ved kollektiv overenskomst, og det varsel, hvortil det for en funktionær aftalte forlængede varsel nedsættes ved konkursregulering, kan ikke være længere, blot fordi varsel er aftalt i en kollektiv overenskomst.

I det foreliggende tilfælde må nedsættelse ske til 6 måneder, der er det længste varsel efter Funktionærlovens § 2, stk. 3.

Retten skal udtale:

Det i retspraksis anerkendte konkursreguleringsprincip, hvorefter der i et konkursbo ikke anerkendes lønkrav for tiden efter udløbet af det legale eller sædvanlige varsel, må som begrundet i konkursens formål gælde også ved aftaler om gensidigt forlænget varsel som omhandlet i Funktionærlovens § 2, stk. 6, 2. pkt. Det kan i så henseende ikke gøre nogen forskel, at aftalen er truffet i en kollektiv overenskomst.

Det kan dernæst, når der er tale om et princip, der er begrundet i konkursens formål, ikke antages, at den omstændighed, at aftalen om varslet er truffet i en kollektiv overenskomst, bevirker, at det i denne overenskomst aftalte varsel skal gælde som et varsel, der ikke kan nedsættes ved konkursregulering i et ansættelsesforhold, der er omfattet af Funktionærloven.

I det foreliggende tilfælde er der herefter ikke grundlag for at give funktionæren krav på et varsel, der er længere end det af boet anerkendte varsel, som er det længste varsel efter Funktionærlovens § 2, stk. 3.

Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

I sagsomkostninger bør sagsøgeren betale 1.800 kr. til sagsøgte. ---

Konklusionen har lydt: Thi kendes for ret: Sagsøgte bør for sagsøgerens tiltale i denne sag fri at være. I sagsomkostninger betaler sagsøgeren til sagsøgte 1800 kroner inden 14 dage fra denne doms afsigelse.

Også hovedet til højesteretsdommen er udeladt. Det har været affattet efter samme skema som er vist i det respektive afsnit. Højesteret bruger i dag termen "sådan dom" i stedet for "sålydende dom".

Den indankede dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I pådømmelsen har deltaget syv dommere: Splith, Tamm, Blom-Andersen, Vetli, Urne, P. Christensen og Torben Jensen.

For Højesteret har appellanten nedlagt påstand om, at indstævnte tilpligtes at anerkende den anmeldte fordring på 9.600 kr. som privilegeret i henhold til konkurslovens § 33 med renter heraf som for Sø- og Handelsretten påstået.

Indstævnte har påstået stadfæstelse.

Det tiltrædes, at der i et tilfælde som det foreliggende, hvor opsigelsesvarslet i henhold til funktionærlovens § 2, stk. 3, udgør 6 måneder, efter det i retspraksis anerkendte konkursreguleringsprincip med hensyn til lønkrav ikke i boet kan anerkendes noget lønkrav, der overstiger nævnte 6 måneder. Det er således – som også antaget i dommen – uden betydning, at aftalen om et længere varsel er indholdt i en kollektiv overenskomst, og at de gensidigt vedtagne varsler gyldigt er aftalt i overensstemmelse med lovbestemmelsens stk. 6. Dommen vil derfor være at stadfæste.

I sagsomkostninger for Højesteret findes appellanten at burde betale 2.000 kr. til indstævnte.

Thi kendes for ret:

Sø- og Handelsrettens dom bør ved magt at stande.

I sagsomkostninger for Højesteret betaler appellanten, Foreningen af Værkstedsfunktionærer i Jernindustrien i Danmark som mandatar for forvalter Erik Bøge Henriksen Lyngbye, 2.000 kr. til indstævnte, Helweg-Mikkelsen A/S i likvidation.

Det idømmes at udrede inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

14.11.2 Dom afsagt af Vestre Landsret

Herefter følger en – vel lidt lang, men ganske underholdende – dom afsagt af Vestre Landsret, der ændres af Højesteret efter ny bevisførelse, der helt ændrer billedet af sagsøgte i første instans, der bliver appelindstævnt i Højesteret.

der på daværende tidspunkt havde bopæl i Birkerød, landbrugsejendommen matr. nr. 9 e, Næsby, Ranum sogn, af gårdejer Knud Tolnov, Ø. Stensbæk. I skødet hedder det blandt andet: »Køberne er bekendt med, at der findes eget vandværk på ejendommen, og sælgeren erklærer, at der findes rigeligt og godt vand til normalforbrug«. Overtagelsen var fastsat til den 15. juni 1973, og sagsøgerne flyttede ind på ejendommen den 18. juni s. å. Efter at der den første uge havde været normalt tryk på vandhanerne, konstaterede sagsøgerne, at vandtrykket var aftagende, og fra den 1. juli s. å. måtte de jævnligt hente vand til dagligt forbrug hos en nabo. Ved skrivelse af 18. juli 1973 underrettede Irgens Paggerman gårdejer Tolnov om problemerne med vandforsyningen. Tolnov overlod skrivelserne til sin advokat, og i den følgende tid korresponderede begge parter advokater om sagen. Tolnov kunne ikke anerkende erstatningspligt i anledning af den konstaterede vandmangel, og sagsøgerne har derefter under denne ved stævning af 6. maj 1974 anlagt sag ifølge deres endelige påstand påstået gårdejer Tolnov, efter dennes død hans i uskiftet bo hensiddende enke, fru Aase Tolnov, Tårs, dømt til at betale 40.000 kr. med renter heraf 2 procent over Nationalbankens diskonto fra den 1. juli 1973 til betaling sker.

Sagsøgte har påstået frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Af det påståvnte beløb udgør 35.093 kr. 58 øre i alt væsentligt udgifter, som sagsøgerne har afholdt i forbindelse med etablering af en ny boring, mens restbeløbet udgør erstatning for ulempe i forbindelse med afsavn af vand.

Det fremgår af sagen, at Knud Tolnov overtog ejendommen, der har et jordtilliggende på ca. 12 hektar, den 1. januar 1965. I 1971 lod han ejendommens bygninger nedrive med undtagelse af en garage, og samme år opførtes et nyt beboelseshus og et udhus. I forbindelse med byggeriet blev gårdspladsens niveau hævet. Over den på gårdspladsen beliggende brønd, der stammede fra om-

kring 1895, blev bygget et pumpehus således, at dækslet over pumpehuset lå i niveau med gårdspladsen. En vandpumpe og hydrofor, som hidtil havde været placeret i det gamle stuehus, blev nu installeret i pumperummet over brønden. Vandinstallationen i det nybyggede hus omfatter 11 vandhaner, 3 toiletter og 1 bidét. I foråret 1973 averterede gårdejer Tolnov ejendommen til salg. Annoncen resulterede i en henvendelse fra sagsøgerne, der besigtigede ejendommen. Efter forhandlinger under medvirken af ejendomsmægler blev der den 11. maj 1973 oprettet slutseddel, ifølge hvilken sagsøgerne købte ejendommen for en pris af 453.000 kr. Slutsedlen fremtræder som en trykt formular udfyldt med supplerende maskinskrift. I formularens post 6 er en linie med teksten: »Om ejendommens vandforsyning oplyses:« udfyldt med teksten: »rigeligt og godt vand til normalforbrug«.

Sagsøgerne har erklæret, at der intet har været at udsætte på brøndvandets kvalitet.

Under forhandlingerne mellem parternes advokater efter at sagsøgerne havde reklameret over, at ejendommens brønd løb tør, endes man om at lade foretage udenretligt syn og skøn ved brøndborer Poul Christiansen, Højslev, der efter besigtigelse på ejendommen den 27. september og den 5. oktober 1973 i en erklæring af 12. oktober s. å. har svaret på nogle af parterne stillede spørgsmål. I erklæringen hedder det blandt andet:

— — —

Der blev fredag den 5. okt. foretaget eftersyn og prøvepumpning af brønden.

Brønden er målt til en dybde af 9.79 m fra cementdæk på gårdsplads. Vandstanden stod på 9.53 m fra samme målepunkt, hvilket vil sige, at der stod 26 cm vand i brønden på måletidspunktet, der var kl. 11.30.

Ved kontrolmåling 13.30 var vandstanden steget 1 (een) cm til 9.52 m fra jordoverfladen.

Dette vil give en døgnstigning på 12 (tolv) cm eller udmålt i volumen 120 ltr.

Selve brønden er meget utraditionel i sin opbygning. Under dækket i bunden af pumperummet viste det sig, at der var nedgravet 3 brøndringe og derunder var brønden udgravet som et firkantet hul i meget hårdt og meget stenet ler.

Udmålt i dybden vil det sige, at pumperummet er 110 cm dyb, derunder er der 3 cementrør, hver med en højde af 63 cm eller 189 cm, og så er udgravningen uden støtte i jorden ca. 679 cm.

Ved eftersyn af siderne i brønden viste det sig, at der sivede vand ind i brønden i en dybde af 5-6,5 m under jordoverfladen. Bunden af brønden var ler (afsat på måleinstrument).

Brønden må derfor opfattes som en opsamlingsbeholder. Denne beholdning vil sikkert kun have en højde af op til 3-6 m eller fra 3000 til 6000 ltr. vand efter nedbørsforholdene.

Vandydelsen fra en normal brønd er, at brønden er gravet ned i det porøse vandgivende lag, sand eller kalk, så der derved er opnået en tilstrækkelig vandstand. Ved forbrug sænkes vandstanden i brønden og den derved opståede vandstandsforakil udliges så ved indløb i brønden.

Den undersøgte brønd har tilsyneladende ingen porøse jordlag at udligne sig på, men er hovedsagelig henviset til at opsamle sit vand fra nedbørens nedsvivning gennem lerlaget, fra de i jordoverfladen liggende muld og sandlag.

Ud fra de tilsendte papirer, de givne oplysninger under åstedforretningen og de foretagne opmålinger af brønden skal syns- og skønsmanden efter bedste overbevisning besvare de stillede spørgsmål i skønstemået.

Spørgsmål 1: Yder brønden rigeligt og godt vand til normalforbrug?

Svar: Nej.

Spørgsmål 2: Hvor mange liter vand må der regnes med pr. døgn pro persona til den omhandlede ejendom? Se bygningstegning.

Svar: Gennemsnitsforbrug af vand pr. person er 175-200 ltr. men der må regnes med en døgnfaktor på 2½ gang gennemsnit eller max. 430-500 ltr. pr. person, dertil kommer forbrug til husdyr.

Spørgsmål 3: Kan det antages, at brønden i den tidligere ejers tid har kunnet yde det under bevarelsen af spørgsmål 2 omhandlede kvantum vand?

Svar: Som det fremgår af beskrivelsen af brønden og forholdene, står det klart for syns- og skønsmanden, at brønden er meget afhængig af nedbørsforholdene, og har en ret varierende ydeevne og dermed varierende forsyning til ejendommens normale forbrug af vand, og det må være meget tvivlsomt om brønden har kunnet yde tilstrækkeligt med vand til normalforbrug.

---e.

Under domsforhandlingen er der afgivet forklaring af sagsøgerne Irgens og Mogens Pagerman samt af Aase Tolnov. Endvidere har brøndborer Poul Christiansen afgivet forklaring som sagskyndigt vidne, idet han nærmere har uddybet sin erklæring af 12. oktober 1973.

Irgens og Mogens Pagerman har samstemmende forklaret, at de var på ejendommen vistnok 3 gange i forbindelse med forhandlingerne om købet. Sagsøgerne havde ikke tænkt på, at der kunne være problemer med vandforsyningen, idet de gik ud fra, at ejendommen blev forsynet med vand fra et offentligt vandværk. På et spørgsmål om vandets smag oplyste Knud Tolnov, at ejendommen havde eget vandværk. Sagsøgerne spurgte i den

anledning, om vandværket krævede nogen særlig vedligeholdelse med smøring og lignende. Tolnov svarede, at dette ikke var noget problem, og at der var godt og rigeligt vand. Han tilbød i den forbindelse Irgens Pagerman et glas vand. På ejendomsnæglerens initiativ blev bemærkningen om vandforsyningen herefter optaget i slutsedlen. Sagsøgerne så ikke brønden før oprettelsen af slutsedlen.

Den første ngestid efter, at sagsøgerne var flyttet ind på ejendommen, var der ikke problemer med vandforsyningen. Derefter begyndte vandtrykket i hanerne at tage af, og fra den 1. juli, da de fik liggende gæster, var der så godt som intet vand i hanerne, således at de dagligt måtte hente vand hos en nabo.

Fru Aase Tolnov har forklaret, at hun og hendes familie benyttede ejendommen som sommerbolig fra erhvervelsen i 1965 indtil den 15. december 1971, da de flyttede ind i det nyopførte hus på ejendommen, som de herefter benyttede som helårsbolig. Hun har selv boet på ejendommen i hele perioden indtil afhændelsen til sagsøgerne bortset fra to hospitalsophold på hver to måneder. Til daglig bestod husstanden kun af hende selv og hendes mand. I week-ends, når de havde børnene på besøg, var de normalt 3-4 personer og i ferier op til 10 personer. Der har altid været rigeligt vand i den tid, hendes mand ejede ejendommen. En af naboerne hentede jævnlige vand på ejendommen, indtil han selv fik gravet en ny brønd. Heller ikke i tørre perioder, hvor hendes mand i vidt omfang vandede have med slange og spreder, har der været mangel på vand.

Brøndborer Poul Christiansen har bl. a. forklaret, at man på landet ofte finder brønde af samme konstruktion som den heromhandlede. Grundvandstanden sank i tiden 1973-74, men er nu steget igen. Han har ikke undersøgt vandets kvalitet, og hans benægtende svar på spørgsmålet, om brønden yder rigeligt og godt vand, refererer alene til vandmængden.

I en fremlagt skrivelse af 26. juli 1973 til landsretsagfører A. C. Lauritsen, Aalborg, har Knud Tolnov udtalt:

»Køberen af mit hus --- hr. Irgens Pagerman, har skrevet til mig om vandforsyningen, som skulle være utilstrækkelig. --- Det er mig helt ubegribeligt, at der skulle være vandmangel, men det kan måske skyldes den lange tørkeperiode, men vel snarere et usædvanligt vandforbrug.

Vi havde ejendommen i over otte år og har aldrig een gang tømt brønden - selv ikke under byggeriet ---, hvor der blev brugt store mængder vand. Vi har mange gange om sommeren hjulpet vore naboer med vand i hundredlitervis om dagen og har stadig haft tilstrækkeligt til eget forbrug. ---e.

Sagsøgerne har til støtte for deres påstand i første række gjort gældende, at bemærkningen om vandforsyningen i slutsedlen og skødet må opfattes som en garanti fra sælgerens side, hvorved det er tilsikret sagsøgerne, at brønden var i stand til at yde rigeligt vand. Sagsøgerne vil ikke bestride, at Knud Tolnov har været i god tro, da han afgav erklæringen, men dette er uden betydning, da der foreligger en garanti uden forbehold.

Sagsøgerne har endvidere gjort gældende, at de ved køb af et moderne hus af høj standard og med

omfattende vandinstallation som i dette tilfælde må kunne gå ud fra, at ejendommens vandværk er i stand til at yde tilstrækkeligt vand, hvilket var en relevant og for sælgeren kendelig forudsætning for sagsøgernes køb af ejendommen.

Sagsøgte har heroverfor anført, at bemærkningen i slutsedlen og skødet om vandforsyningen ikke kan opfattes som en garanti fra sælgerens side med hensyn til brøndens evne til at yde tilstrækkeligt vand fremtidig. Bemærkningen er alene en oplysning, hvis rigtighed ikke er anfægtet. Det gøres gældende, at brønden ydede rigeligt vand, da handelen fandt sted, og det må være sagsøgernes risiko, at brønden - muligvis på grund af en almindelig sænkning af grundvandstanden - løb tør efter deres overtagelse af ejendommen. Sagsøgte bestrider, at spørgsmålet om vandforsyningen har været en relevant og for sælgeren kendelig forudsætning for handelen fra sagsøgernes side. Sagsøgte henviser herved til, at oplysningen om, at ejendommen havde eget vandværk, ikke foranledigede sagsøgerne til at besigtige brønden eller søge nærmere oplysninger om den.

Subsidiært har sagsøgte bestridt en del af de i sagsøgernes krav anførte poster helt eller delvis.

Retten finder efter det foreliggende ikke at kunne forkaste oplysningerne om, at brønden i Knud Tolnovs ejertid har afgivet tilstrækkelig vand, hvorfor skødets bemærkning om vandforsyningen ikke kan anses for urigtig. Retten lægger herved vægt på, at Tolnov i forbindelse med byggeriet i 1971 udbyggede brønden med pumperum og lod den nye, omfattende vandinstallation forsyne fra brønden, som han således må have anset for tilstrækkelig til at forsyne ejendommen med vand. Hans oplysninger i så henseende må herefter anses som loyale og fyldestgørende. Under disse omstændigheder findes bemærkningen i skødet ikke at kunne opfattes som et garantitilsagn, der medfører erstatningspligt for sagsøgte, ligesom der efter det om spørgsmålet fremdragelse under salgsforhandlingerne oplyste ikke ud fra et forudsætningspunkt ses at kunne pålægges sagsøgte noget ansvar for vandmangelen.

Sagsøgtes frifindelsespåstand vil herefter være at tage til følge.

I sagsomkostninger betaler sagsøgerne til sagsøgte 5.300 kr.

Højesterets dom.

Den indankede dom er afsagt af Vestre Landsret. I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Hvidt, Vetli, Høyrup, Bjerregaard og P. Christensen.

For Højesteret har appellerne principalt gentaget deres for landsretten nedlagte påstand, dog at renter kun påstås tilkendt med 5% årlig fra stævningens dato den 6. maj 1974, og har subsidiært påstået sig tilkendt et mindre beløb.

Indstævnte har påstået stadfæstelse.

I en skrivelse af 20. april 1977 anmodede appellerne om rettens tilladelse til uanset indstævntes protest at fremsætte et anbringende om, at gård ejer Knud Tolnov ved salg af ejendommen til appellerne var i ond tro med hensyn til brøndens ydeevne.

Navnlig under hensyn til, at den allerede i ankestævningen begærede bevisførelse er angivet bl. a. at skulle belyse sælgerens udtalelser om og kendskab til brøndens ydeevne, besluttede Højesteret i medfør af retsplejelovens § 404 efter en procedure om spørgsmålet at tillade appellerne at fremsætte det nye anbringende.

Til brug for Højesteret er der afgivet nye forklaringer og tilvejebragt yderligere oplysninger.

Appellanten Irgens Pagerman har forklaret, at man under salgsforhandlingerne tilfældigt kom ind på spørgsmålet om vand, og at han blev overrasket over, at der ikke var vandværksvand, idet en ejendom med eget vandværk var noget helt fremmed for ham. Da han gav udtryk for nogen betænkelighed, fik han at vide, at det voldte ingen problemer, hverken med hensyn til drift eller vandforsyning; der var rigeligt vand. Disse oplysninger følte han sig helt tryk ved. Man kom senere tilbage til brøndspørgsmålet, og det fik ejendomsmægleren til at foreslå, at man optog en bemærkning om vandforsyningen i slutsedlen.

Appellanten Mogens Pagerman har bekræftet denne forklaring.

Ejendomshandler A. Madsen har forklaret, at slutaoddelformulærens post 6 blev udfyldt som sket, efter at sælgeren, som det var sædvanligt, var spurgt, om der var rigeligt og godt vand til hans forbrug, og havde svaret bekræftende. Det var vidnets indtryk, at Pagerman havde regnet med, at der var vandværksvand, og på Pagermans forespørgsel oplyste vidnet, at ejendommen havde egen brønd, og det blev herefter drøftet, hvorvidt der var vand nok i brønden.

Skønsmanden, brøndborer Poul Christiansen, der er civilingeniør, har forklaret, at han efter sit personlige indtryk af brønden og sine undersøgelser ikke vil antage, at den ved en normal årsnedbør har tilstrækkelig kapacitet, men ydeevnen for en brønd af denne type vil være meget svingende, og i perioder vil tilløbet til brønden sammen med beholdningen heri uden tvivl kunne dække forbruget.

Husmand Henry Nielsen og fru Kirstine Nielsen, der boede på ejendommen i en række år frem til 1947, har forklaret, at der normalt ikke var tilstrækkeligt vand i brønden om sommeren. Da Tolnov byggede nyt hus, sagde de til ham, at der ikke var vand til så mange installationer, men han mente, at det gik nok.

Husmand Ejnar Berthelsen og fru Eva Berthelsen, der boede på ejendommen fra 1948 til 1964, har forklaret, at der i tørre somre ikke var vand nok i brønden til husholdningen og til dyrene. Ved salget af ejendommen til Tolnov gjorde de opmærksom på, at der i perioder ikke var vand nok. Fru Berthelsen har videre forklaret, at de godt ville have en bemærkning herom indført i skødet, men det ville Tolnov ikke have.

Ved købet af ejendommen, på hvilken gårdejer Knud Tolnov i 1971 havde opført et stort og moderne beboelseshus med omfattende vandinstallationer, udtrykte en af køberne betænkeligheder ved oplysningen om, at ejendommen forsynedes med vand fra eget vandværk. Knud Tolnov udtalte i den anledning, at der var godt og rigeligt vand til normalforbrug. Den herefter i slutseddel og skøde optagne oplysning om vandet findes under disse omstændigheder at måtte anses som en tilsikring af, at der var tilstrækkeligt vand, og indstævnte findes derfor erstatningsansvarlig over for appellerne for den mangelfulde vandforsyning.

Det bemærkes isøvrigt, at Tolnov efter de nu afgivne forklaringer ikke findes at have opfyldt sin pligt til at give oplysninger med hensyn til vandet.

Idet der ikke i det oplyste findes grundlag for at nedsette appellerne krav, vil der være at give dom efter deres påstand.

I sagsomkostninger for begge retter findes indstævnte at burde betale 16.000 kr. til appellerne.

14.11.3 En kendelse, der kæres fra landsret til Højesteret.

Selve ordlyden af landsrettens kendelse har været ganske kort, og sagen er glimrende fremstillet i Højesterets anke- og kæremålsudvalgs kendelse.

Østre Landsrets kendelse 14. oktober 1976.

Højesterets kæremålsudvalgs kendelse.

Ved stævning af 21. juli 1976 anlagde Brandfolkenes Organisation som mandatar for 13 brandmænd ved Københavns, henholdsvis Frederiksberg brandvæsen sag ved Østre Landsret mod Sadolin & Holmblad A/S med påstand om betaling af erstatningsbeløb på ialt ca. 96.000 kr. i anledning af, at brandmændene var blevet alvorligt forbrændt ved en eksplosion under en brand i selskabets fabrik på Finsensvej 36, Frederiksberg, den 11. februar 1972.

Branden var efter det oplyste opstået ved, at en voksopløsning, der opvarmedes i en gryde over åben ild i et smeltehus, kogte over og brød i brand. Efter at brandvæsenet var begyndt på slukningsarbejdet, skete eksplosionen i det rum, hvor gryden var kogt over. Der er under erstatningssagen uenighed om, hvad der var den direkte årsag til eksplosionen, og hvem der har ansvaret for denne.

I anledning af ulykken blev der rejst straffesag ved Frederiksberg birkeret mod fabrikkens direktør for overtrædelse af brandloven og mod driftslederen for overtrædelse af arbejderbeskyttelsesloven. Under sagen blev der bl. a. afgivet vidneforklaring af civilingeniør Gunnar Danielsen som særlig sagkyndig med hensyn til sådanne eksplosioner; han, der er ansat ved Københavns brandvæsens laboratorium, og som efter anmodning fra Københavns brandchef i marts 1973 afgav en under straffesagen fremlagt, meget grundig og omfattende undersøgelsesrapport vedrørende branden

og eksplosionen, udtalte i retten bl. a., at blandingen i den pågældende gryde efter hans opfattelse ikke kunne eksplodere, medmindre der tilførtes vand. Dette lagdes til grund af birkeretten, der ved dom af 2. november 1973 frifandt direktøren og idømte driftslederen en bøde. Dommen stadfæstedes den 10. september 1975 af Østre Landsret, der i sin begrundelse ikke anførte civilingeniør Danielsens udsagn.

Under den nu anlagte erstatningssag ønskede sagsøgeren at fremlægge civilingeniør Danielsens rapport af marts 1973. Herimod protesterede det sagsøgte selskab under henvisning til, at det drejer sig om en udenretligt, ensidigt og uden rettens tilladelse indhentet erklæring, som med henblik bl. a. på de nu rejste erstatningskrav er bestilt af Københavns brandvæsen, der har nær forbindelse med de erstatningssøgende, hos en ved brandvæsenet ansat sagkyndig ingeniør. I henhold til det af sagsøgte anførte nægtede landsretten ved kendelse af 14. oktober 1976 tilladelse til at fremlægge rapporten under erstatningssagen.

Brandfolkenes Organisation har påkrævet kendelsen med påstand om, at undersøgelsesrapporten tillades fremlagt, og har til støtte herfor bl. a. henvist til, at civilingeniør Danielsen må anses som den mest, måske den eneste, sagkyndige i Danmark på dette område, hvorfor hans vurdering af årsagen til eksplosionen er af særlig betydning for pådømmelsen af sagen og vanskeligt kan erstattes af syn og skøn ved andre skønsmand.

Det indkærede selskab har påstået kendelsen stadfæstet og har til støtte herfor, ud over det af landsretten anførte, fremhævet, at rapporten bl. a. indeholder civilingeniør Danielsens private afhøringer af en række parter og vidner.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Tamm, Thygesen og Torben Jensen.

Under hensyn til, at den omhandlede erklæring er indhentet ensidigt af Københavns brandvæsen, ved hvilket en del af de erstatningssøgende er ansat, uden at indkærede har haft lejlighed til at stille spørgsmål eller iøvrigt medvirke ved fremskaffelsen af erklæringen, samt til at den indeholder en del forklaringer fra personer, som er udsurgt af civilingeniør Danielsen på egen hånd, tiltrædes det, at erklæringen ikke er tilladt fremlagt under erstatningssagen.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse bør ved magt at stande.

I kæremålsomkostninger betaler kærende, Brandfolkenes Organisation som mandatar for de 13 brandmænd, 500 kr. til indkærede, Sadolin & Holmblad A/S, inden 14 dage efter denne kendelses forkyndelse.

Bemærk endnu engang, at en kendelse i første instans også bevirker kendelse i anden instans.

Bemærk ligeledes, at man ikke her bruger "Thi kendes for ret", men "Thi bestemmes".

Dette gælder i begge instanser. I lidt ældre domssprog brugtes "Thi eragtes", der stadigvæk ses.

14.11.4 En fransk dom ved Cour d'appel

En fransk dom ved Cour d'appel, der stadfæster underrettsdommen.

LA COUR ; — Attendu que, par un testament du 23 août 1873, le sieur Descomtes, qui décéda le 29 mai 1879, avait institué pour son légataire universel le département de la Meuse, en lui léguant notamment une exploitation agricole de 299 ha, sise à Ménil-la-Horgne (Meuse), à charge d'y créer et entretenir une école d'agriculture, où seraient instruits gratuitement autant de jeunes gens que les revenus du bien légué le permettraient ; — Attendu que le département, régulièrement autorisé à accepter le legs, exécuta la charge dont il était assorti, en créant une ferme-école où une soixantaine d'élèves étaient instruits chaque année ; Attendu que l'établissement fonctionna jusqu'en 1970 ; Qu'à ce moment, il apparut au département que l'exploitation de la ferme-école devenait déficitaire, que les revenus qu'il en retirait ne permettaient plus d'en assurer le fonctionnement, qu'en outre l'établissement n'avait plus de raison d'être, du fait de l'existence d'un lycée agricole ouvert à Bar-le-Duc et suffisant à couvrir les besoins de la région, alors qu'une école d'agriculture à Ménil-la-Horgne, localité de 95 habitants souffrait d'un isolement ne répondant plus aux conceptions d'un enseignement moderne ; — Attendu que le Conseil général de la Meuse ayant décidé de mettre un terme aux activités de l'établissement, une instance fut engagée à l'effet d'obtenir, par décret pris en Conseil d'Etat, l'autorisation de procéder à une réduction des charges du legs et de donner aux revenus provenant de la libéralité une nouvelle affectation qui répondrait au mieux aux volontés exprimées par le testateur ; Que la procédure instituée pour l'application de la loi du 21 juillet 1927 fut mise en œuvre et il fut procédé aux mesures de publicité destinées à permettre aux héritiers de l'auteur de la libéralité de se manifester et de présenter éventuellement leurs observations avant qu'intervienne le décret autorisant la réduction des charges ; — Attendu qu'une dame Pharisien veuve Marchal exprima son opposition au projet du département, faisant valoir des droits qu'elle tenait de transmissions successives et qui faisaient d'elle, bien qu'elle n'eût aucun lien de parenté avec feu Descomtes, un ayant droit pour moitié de ce dernier ; Qu'aucun autre héritier ne se manifesta ; —

Attendu que veuve Marchal ayant assigné le département de la Meuse devant le Tribunal de grande instance de Bar-le-Duc, en révocation du legs pour inexécution des charges, le département demanda qu'il soit sursis à statuer jusqu'à la décision de l'autorité administrative sur la demande introduite par lui aux fins d'être autorisé à procéder à une réduction des charges et à une nouvelle affectation des revenus de la libéralité ; — Attendu que, par un décret du 29 mai 1973, pris sur avis conforme du Conseil d'Etat, le département de la Meuse a été autorisé à utiliser les revenus des sommes provenant de l'aliénation des biens légués à l'octroi de bourses à des élèves du département fréquentant des établissements agricoles de caractère laïc (caractère que devait avoir l'école d'agriculture dont l'institution était la charge du legs, aux termes même des dispositions testamentaires de feu Descomtes ;) — Attendu que ledit décret fut régulièrement notifié à dame Marchal le 27 juillet 1973 ; Que l'intéressée s'abstint d'en contester la légalité et d'en demander l'annulation, dans le délai de deux mois imparti pour introduire un recours à cette fin devant le Conseil d'Etat ; — Attendu que la procédure pendante devant le Tribunal de grande instance de Bar-le-Duc s'étant poursuivie, la demanderesse à l'action révocatoire argua de son bien-fondé, nonobstant la décision de l'autorité administrative, et demanda que le département de la Meuse soit condamné à lui restituer les biens provenant du legs, y compris les revenus, intérêts et fruits qui n'auraient pas été affectés à l'exécution de la charge, ou, en cas d'aliénation des biens légués, d'en payer le prix à sa valeur actuelle ; Que le département s'opposa à cette demande en faisant valoir que l'autorisation qui lui avait été accordée résultait d'un acte administratif dont la validité échappait au contrôle

de l'autorité judiciaire, en sorte que le Tribunal ne pouvait faire droit aux prétentions de la demanderesse sans porter atteinte à l'autorité d'une décision administrative et sans violer le principe de la séparation des pouvoirs ; — Attendu que, par jugement du 25 octobre 1973, le Tribunal a déclaré dame Marchal mal fondée en sa demande et l'en a déboutée avec dépens ; — Attendu que dame Marchal, régulièrement appelante de cette décision, soutient que l'intervention du décret du 29 mai 1973 est dénuée de portée, dès lors qu'il ne s'agit, pour les juridictions de l'ordre judiciaire, que d'apprécier souverainement si les modifications apportées par le département de la Meuse à l'exécution des charges du legs sont ou non conformes à la volonté du testateur ; que la création et l'octroi de bourses, au moyen des revenus du prix du domaine aliéné, ne répond pas aux volontés de feu Descomtes, qui a voulu que sur ses biens, soit créée une école, dans les conditions précisées à son testament, et ce à Ménil-la-Horgne et non ailleurs ; Que l'appelante déclare reprendre, en conséquence l'intégralité de ses demandes telles que formées en première instance ; — Attendu que le département de la Meuse, conclut sur l'intimation, à la confirmation du jugement en toutes ses dispositions ; — Attendu, sur ce, que la compétence des juridictions de l'ordre judiciaire est sans doute traditionnelle à l'égard des litiges touchant au droit successoral et comportant notamment des contestations sur la portée ou les modalités d'exécution de dispositions libérales contenues dans un testament ou une donation ; — Attendu cependant que cette compétence, même si elle découle de la règle plus générale selon laquelle les juges de l'ordre judiciaire sont les gardiens naturels de la propriété privée, peut éventuellement se heurter à un droit positif contraire, qui la limite ou y déroge de par la volonté du législateur ; — Attendu qu'il en est ainsi dans le domaine particulier des libéralités consenties avec charges à des établissements publics qui, régulièrement gratifiés d'un legs ou d'une donation, se trouvent, à un certain moment, dans l'impossibilité de faire face à des obligations devenues trop lourdes ; Qu'une loi du 21 juillet 1927, modifiée par l'article 79 de la loi du 26 septembre 1948 et l'article 9 de l'ordonnance du 5 janvier 1959, a organisé une procédure permettant à la collectivité ou l'établissement gratifié d'être autorisé soit à réduire les charges proportionnellement à la réduction des revenus,

soit, si cette réduction proportionnelle est impossible, à procéder à la réduction en donnant aux revenus provenant de la libéralité l'affectation qui répond le mieux aux volontés de l'auteur de cette libéralité ; Que, s'il y a désaccord entre la collectivité ou l'établissement et l'auteur de la libéralité ou ses ayants droit, la réduction ne peut être autorisée que par un décret pris sur l'avis conforme du Conseil d'Etat ; — Attendu qu'il ressort de ces dispositions législatives, du fait même qu'elles envisagent et règlent les cas de désaccord entre les parties intéressées que les litiges qui peuvent s'élever au sujet des mesures modifiant les modalités d'exécution de la charge, échappent à la compétence des juridictions de l'ordre judiciaire ; Qu'un véritable transfert de pouvoir se trouve opéré en faveur de l'autorité administrative, laquelle décide selon ce qui lui paraît opportun, sous la seule réserve du recours en annulation qui est lui-même de la compétence des juridictions de l'ordre administratif ; Que les tribunaux de l'ordre judiciaire, sont par conséquent et contrairement à la règle générale, dessaisis de tout droit d'apprécier si les dispositions nouvelles, par lesquelles la charge d'un legs ou d'une donation se trouve modifiée, soit par une réduction, soit par une affectation différente, sont ou non conformes à la volonté de l'auteur de la libéralité ; Que le législateur aurait pu, certes, organiser aux mêmes fins un contentieux judiciaire plus conforme à nos traditions juridiques, mais cela eût amené les juges civils à s'immiscer plus ou moins dans des questions touchant au fonctionnement de services administratifs ou sous tutelle administrative, ce qui est également contraire à des règles bien établies de notre droit public ; — Attendu que vainement dame Marchal soutient que les décisions administratives en cette matière ne lient pas les juridictions

de l'ordre judiciaire et ne préjugent pas de la validité, du point de vue du droit civil, de l'exécution des charges, telle que prescrite à la collectivité légataire par l'autorité administrative compétente ; Que cette observation peut valoir au moment de l'acceptation de la libéralité, l'autorisation donnée par l'autorité administrative supérieure à la collectivité ou à l'établissement gratifié n'étant qu'un acte de tutelle, dont les effets sont ceux d'une mesure d'ordre interne, se limitant aux rapports entre la collectivité ou l'établissement et l'autorité dont ils relèvent ; Que les Tribunaux de l'ordre judiciaire resteraient compétents si la validité de la libéralité, sa portée ou ses effets étaient contestés ; Mais qu'ils cessent de l'être, à tous égards, lorsqu'intervient un acte du pouvoir exécutif approuvant de nouvelles modalités d'exécution d'une charge et tranchant une contestation soulevée à leur sujet ; Que, dès ce moment et si l'acte n'a pas été censuré à la faveur d'un recours en annulation, il produit tous les effets qui s'attachaient auparavant aux dispositions arrêtées par l'auteur de la libéralité, à la volonté duquel l'autorité administrative est censée avoir fait suffisamment référence ; Qu'une action révocatoire ne pourrait plus être ouverte aux ayants droit qu'au cas d'inexécution de la charge en sa définition nouvelle, hypothèse qui n'est pas celle de la présente espèce, et qui aura d'ailleurs fort peu de chances de se présenter, étant donné les difficultés que rencontreront lesdits ayants droit pour contrôler l'exact emploi du capital ou des revenus provenant du legs, à moins d'exercer une surveillance particulière sur le budget de la collectivité ou de l'établissement gratifié ; — Attendu qu'il n'y a pas lieu, en définitive, de rechercher si le fait, par le département de la Meuse, d'affecter désormais les revenus provenant de l'aliénation du bien qui lui a été légué par feu Descomtes, à l'octroi de bourses à des élèves fréquentant des établissements laïcs d'enseignement agricole, respecte ou non la volonté exprimée par le testateur ; Que tout en reconnaissant qu'il n'était pas en leur pouvoir d'apprécier la validité du décret du 29 mai 1973, les premiers juges ont cru devoir se poser cette question, à laquelle ils ont répondu par l'affirmative, en des motifs que les considérants qui précèdent rendent surabondants ;

Par ces motifs et ceux non contraires des premiers Juges : — Déclare la dame Pharisien veuve Marchal recevable mais mal fondée en son appel, — L'en déboute, ainsi que de ses fins, moyens et conclusions, — Confirme en toutes ses dispositions le jugement entrepris, — Condamne dame Pharisien veuve Marchal au dépens d'appel.

M. Facq, prem. prés. ; Mre Bredin et Bertin, av.

Forslag til oversættelser af konklusionen:

1. Af de anførte grunde og under tiltrædelse af i byretsdommen indeholdte grunde, der ikke strider herimod, stadfæstes den indankede dom.

Man kunne også ved en gentagelse og et mindre kunstgreb tænke sig følgende løsning:

Efter semikolon i slutningen af præmisserne fortsættes:

2. Retten tiltræder de af byretten anførte grunde, der ikke strider mod det ovenfor anførte. Den indankede dom vil herefter være at stadfæste.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom bør ved magt at stande.

Herved opnår man et resultat, der stilmæssigt fremtræder som sædvanligt for en dansk læser.

Hvis man i løsning 1 udelader ordene "stadfæstes den indankede dom" og i stedet skriver: "vil den indankede dom være at stadfæste.", og herefter fortsætter med "Thi kendes for ret: Byrettens dom bør ved magt at stande", kommer man også til et acceptabelt resultat.

14.11.5 En fransk appelretsdom, der ændrer en underretsdom.

Der er tale om en huslejesag, hvor præsidenten for TGI er enekompetent i første instans. Dette er uden betydning for terminologien.

LA COUR ; — Statuant sur l'appel formé par Morana, locataire de locaux à usage commercial sis à Paris, 9, rue des Pyramides, contre un jugement du 8 juillet 1975 par lequel le Président du Tribunal de grande instance de Paris a fixé à 32.000 francs le loyer annuel pour un bail renouvelé au 1er janvier 1975 ; — Considérant qu'il ressort des documents versés aux débats que la Société immobilière Pyramides Tuileries, propriétaire des lieux, a, le 21 avril 1969 renouvelé au profit de Morana un précédent bail du 10 décembre 1959 ; que ce renouvellement était consenti pour 3, 6 ou 9 années à compter du 1er janvier 1966 moyennant un loyer initial de 14.400 francs, porté par révision du 5 septembre 1970 à 15.370 francs à compter du 1er juillet 1969 et aux dires des parties à 17.000 francs à une date non précisée ; que par exploit du 27 juin 1974 la société propriétaire a donné congé à Morana pour le 1er janvier 1969, en lui offrant le renouvellement de son bail moyennant un loyer de

30.000 francs ; — Considérant que les mémoires prévus par le décret du 30 septembre 1953 ont été échangés, que les parties d'accord pour soumettre le loyer au plafonnement institué par la loi du 3 juillet 1972 n'ont pu s'entendre sur le coefficient applicable ; que le Président du Tribunal de grande instance de Paris saisi le 9 juin 1975 à l'initiative de Morana a selon les dispositions de l'article 23-6 du décret susvisé, modifié par la loi du 3 juillet 1972, fait application au loyer initial du bail expiré du coefficient 2,30 prévu pour les baux venus à expiration en 1975 par l'avis publié au Journal Officiel du 5 juillet 1975 ; — Considérant que Morana prétend que le bail renouvelé pour 3, 6 ou 9 années à compter du 1er janvier 1966 est venu à expiration le 31 décembre 1974 et non le 1er janvier 1975 ; qu'il demande l'application des dispositions de l'article 7 du décret du 3 juillet 1972 concernant le renouvellement des baux venus à expiration avant le 1er janvier 1975 et prie la Cour de fixer en conséquence le nouveau loyer en appliquant le coefficient 1,34 au dernier loyer de 17.000 francs ce qui établirait le nouveau loyer à 22.780 francs ; qu'à titre subsidiaire, pour le cas où la Cour estimant que le bail n'est venu à expiration que le 1er janvier 1975 ferait application des dispositions de l'article 23-6 susvisé, il se prévaut de la loi du 26 décembre 1975 pour demander que le coefficient applicable au loyer initial du bail expiré soit ramené à 2,07 ; — Considérant que la Société Pyramides Tuileries soutient que le bail n'est venu à expiration que le 1er janvier 1975 et conclut à la confirmation de la décision entreprise ; *Sur ce* : Considérant qu'un bail vient à expiration à l'instant où, à défaut de renouvellement ou de maintien dans les lieux, le propriétaire pourrait reprendre la disposition du local ; que si elle avait refusé le renouvellement, pour la date d'expiration contractuelle du bail, la société propriétaire n'aurait pu sauf accord particulier reprendre la jouissance de son local dès le 31 décembre 1974, mais aurait dû attendre que la durée de ce jour soit entièrement écoulée ; que le bail ne se serait trouvé expiré que le 1er janvier 1975 à zéro heure ; — Considérant au surplus qu'un bail rentrant dans le cadre du décret du 30 septembre 1953 ne cesse, aux termes de l'article 5 de ce décret, et par dérogation à l'article 1737 du Code civil, que par l'effet d'un congé donné au moins six mois à l'avance, et ce même si la date d'expiration contractuelle était antérieure ; qu'en l'espèce le congé a été donné pour le 1er janvier 1975 ; que le locataire avait droit à la jouissance des lieux au titre de l'ancien bail durant encore toute la journée du 1er janvier 1975 ; que Morana est donc mal fondé à prétendre que le bail était venu à expiration avant le 1er janvier 1975 ; que le premier juge a donc à bon droit fait application des dispositions de l'article 23-6 ; — Considérant que la loi du 26 décembre 1975 a prescrit qu'un abattement de 10 pour cent serait en ce qui concerne le renouvellement des baux venus à expiration au cours de l'année 1975 appliqué au coefficient calculé conformément aux dispositions de l'article 23-6 ; que de ce chef le loyer pertinemment évalué à l'époque par le premier juge doit être ramené à 29.808 francs ; — Considérant sur les dépens que Morana succombe en son appel ; que la modification opérée en vertu de la loi du 26 décembre 1975 est sans lien avec l'exercice de cette voie de recours, l'abattement institué par ce texte étant applicable même aux loyers déjà fixés par voie contractuelle ou judiciaire ; qu'il convient donc de lui faire supporter les entiers dépens ;

Par ces motifs et ceux du premier juge ; *Emendant*, fixe à vingt neuf mille huit cent huit francs (29.808 francs) le loyer annuel pour un bail renouvelé à compter du 1er janvier 1975 ; — *Confirme* pour le surplus le jugement entrepris ; — *Condamne* Morana aux entiers dépens d'appel ; — *Autorise* la Société civile professionnelle Peschaud et Ribaut, avoué, à recouvrer directement contre la partie condamnée ceux des dépens dont elle aurait fait l'avance sans avoir reçu provision.

. M. Chevalier, prés., Mrs Boccaza et Peschaud, av.

NB: émender: ændre, forandre

Her bliver det i konklusionen ganske vanskeligt at holde stilen i en dansk dom, og en oversættelse, der indledes med "Af de anførte grunde" synes den letteste og mest acceptable.

Det ses ved sammenligning med referatet af byretsdommen i indledningen, at forandringen er ganske ringe. Man kunne endda tænke sig, at en dansk dom i samme sag kunne lyde: "Den indankede dom bør ved magt at stande, dog at den årlige husleje for de lejede lokaler fastsættes til 29.808 F."

14.11.6 En fransk appelretsdom

En fransk appelretsdom, der afsiges efter "renvoi" fra Cour de cassation, se de respektive afsnit. Dommen ændrer i bund og grund den tidligere afgørelse ved byretten. Den tidligere afsagte appelretsdom tages der ikke stilling til, idet den jo allerede er kasseret.

LA COUR ; — Par acte au rapport de Mr L..., notaire à P..., en date du 8 décembre 1966, dame Tessier, représentée au contrat par M. G..., Principal Clerc de l'Etude, a vendu à M. l'Abbé Jalu et à demoiselle Ruault, une petite propriété dénommée « La Frégate » commune de Saint-Lunaire, constituée par une maison d'une pièce avec un peu de terrain autour, d'une superficie totale de 125 m², pour le prix de 25.000 F payé comptant à la Caisse du notaire. Le contrat ne comportant aucune réserve ni droit au profit de qui que ce soit, les acquéreurs prirent normalement possession des lieux. Cependant, par exploit du 5 septembre 1967, ils étaient assignés en même temps que leur venderesse, devant le Tribunal de grande instance de Saint-Malo, par la S.C.I. du Grand Lambert pour entendre prononcer la nullité de l'acte et déclarer qu'elle devrait être considérée comme propriétaire dudit immeuble. A l'appui de sa demande, la S.C.I. invoquait que par acte authentique du 9 août 1963, la dame Tessier lui avait vendu un ensemble de biens, l'acte prévoyant à son profit un pacte de préférence au cas où ladite dame se déciderait à vendre ce qui restait lui appartenir et qui était contigu. Par jugement du 5 septembre 1967, le Tribunal rappelait que l'acte d'achat de la S.C.I. le Grand Lambert y compris le pacte de préférence a été publié le 29 août 1963, soit bien antérieurement à l'acquisition par l'Abbé Jalu et Dlle Ruault de ce qui était ainsi réservé éventuel-

lement à ladite Société immobilière. Il faisait droit à sa demande, constatait que la vente à cette Société était devenue parfaite par la levée de l'option le 5 septembre 1967 et la renvoyait ainsi que dame Tessier devant notaire pour passer l'acte authentique dans un délai de un mois, passé lequel délai, le jugement remplacerait l'acte notarié et comme tel publié au bureau des hypothèques, les défendeurs étant enfin condamnés en 500 F de dommages-inté-

rêts. Sur appel de l'Abbé Jalu et de Dlle Ruault, la Cour d'appel de Rennes infirmait ledit jugement mais sa décision était annulée par la Cour de Cassation dans son arrêt du 4 mars 1971, la cause et les parties étant renvoyées devant la Cour d'appel de Poitiers. Devant la Cour de renvoi, les appelants soutiennent que le pacte de préférence litigieux ne crée pas un droit réel mais seulement un droit personnel de créance ; que dès lors jusqu'à la levée de l'option, l'existence de la promesse n'empêche pas le promettant de vendre valablement l'immeuble à un tiers, étant d'ailleurs précisé que la publicité du pacte était facultative et dépourvue de sanction. Qu'ils allèguent enfin qu'ils ont ignoré jusqu'à leur entrée en jouissance, l'existence du pacte dont s'agit. A titre subsidiaire, les appelants ont appelé en cause Me L..., notaire rédacteur et concluent qu'en raison de ses fautes, il soit condamné à les garantir de toutes les condamnations qui pourraient être prononcées contre eux ainsi qu'au remboursement de leur prix d'achat et frais accessoires ainsi qu'en 20.000 F de dommages-intérêts pour leur préjudice. La Société du Grand Lambert conclut à la confirmation du jugement. Me L..., quant à lui, demande qu'il lui soit donné acte de ce qu'il s'associe à l'argumentation des appelants, tendant à la validation de leur acte d'acquisition, estimant par ailleurs, sans objet, l'appel en garantie dirigée contre lui. Par dernières conclusions, il déclare se réserver le droit de demander garantie contre dame Marie Thomas veuve Tessier. La dame veuve Tessier, bien qu'assignée « à « personne » n'a pas constitué avoué ; — Attendu que les faits de la cause n'étant pas contestés, il reste à la Cour de renvoi de trancher en droit, c'est-à-dire à leur faire application du décret n° 55-22 du 4 janvier 1955 portant réforme de la publicité foncière. Qu'à ce titre, il importe peu de rechercher la nature juridique du droit de préférence. Que s'il est exact que l'article 37 dudit décret ne prévoit qu'une simple possibilité de publication des promesses de vente sans l'assortir de sanction, il n'en reste pas moins que le pacte de préférence portant sur un immeuble emporte une restriction au droit de disposer de ce bien ; Qu'il en résulte que si la publicité en est réalisée, elle confère à ce pacte, en vertu de l'alinéa 30. I, alinéa 3, de ce décret, une opposabilité aux tiers. Que ceux-ci, ne peuvent exciper de leur bonne foi, la publicité ainsi réalisée faisant présumer qu'ils ont eu connaissance du droit de préférence concernant le bien qu'ils désiraient acquérir. Que toute autre conclusion viderait de tout sens la réglementation en cause ; — Attendu qu'au vu de ces principes, le Tribunal a eu tort de déclarer nulle la vente consentie par veuve Tessier à M. l'Abbé Jalu et Mme Adrienne Ruault ; Qu'en droit, cette cession aurait dû être déclarée inopposable à la S.C.I. du Grand Lambert ; — Mais attendu que vis-à-vis de cette Société, les conséquences tirées par les premiers juges restent les mêmes et doivent être confirmées ; Qu'il doit encore en être de même de la condamnation de M. l'Abbé Jalu et de Dlle Ruault en 500 F de dommages-intérêts ; — Mais attendu que l'action en garantie et en dommages et intérêts de ceux-ci contre Me L..., notaire doit être déclarée recevable et fondée ; — Attendu en effet que la recevabilité d'une telle action ne pourrait être discutée depuis les dispositions prévues par l'article 99 du décret n° 72-788 du 28 août 1972 ; — Attendu, au fond, que l'imprudence de Me L... est établie par le fait qu'il a fait signer l'acte par les parties avant d'avoir obtenu délivrance de l'état des inscriptions qu'il avait réclamé ; Que s'il avait attendu quelques jours, il aurait appris par le relevé de la Conservation des hypothèques, l'existence de ce droit de préférence ; Qu'ainsi renseigné, il aurait eu l'obligation de se faire communiquer l'acte qui le contenait et de s'y confor-

mer, pour ne réaliser la vente projetée que si la S.C.I. le Grand Lambert renonçait à l'exercice de son droit de préférence ; Que pour ne pas l'avoir fait, sa responsabilité notariale est engagée ; — Mais attendu que Me L... a encore commis une autre faute ; Qu'en effet à la réception du relevé, la vente étant conclue, ce notaire avait dans sa comptabilité le prix versé par l'Abbé Jalu et par Dlle Ruault ; Que son devoir eut été de les aviser immédiatement du pacte qui frappait l'immeuble qu'ils avaient acquis, ce qui leur eut évité de s'installer dans les lieux et de les aménager ; — Attendu qu'il avait encore l'obligation de se mettre immédiatement en rapport avec la vendeuse, dame Tessier, pour régler avec elle et la S.C.I. du Grand Lambert la question de l'exercice ou non du droit de préférence par cette société ; — Attendu que le notaire n'a rien fait de tout cela ; Que pire encore, ainsi que l'a indiqué son Conseil à l'audience de la Cour, ledit notaire, connaissant alors l'existence de ce pacte en faveur de cette société, n'en a pas moins versé à la dame veuve Tessier, le prix de la cession, soit les 25.000 F payés par l'Abbé Jalu et Dlle Ruault ; — Attendu que de tels faits justifient la demande de ceux-ci, la Cour ayant les éléments pour chiffrer à 10.000 F leur préjudice ; — Attendu qu'il y a lieu cependant de réserver pour ledit notaire toute demande en garantie à l'encontre de la dame Marie Thomas veuve Tessier, bien que celle-ci soit insolvable ;

Par ces motifs : — Statuant comme Cour de renvoi, publiquement et contradictoirement, par arrêt réputé contradictoire à l'égard de Dame Vve Tessier ; — Réforme le jugement du Tribunal de grande instance de Saint-Malo du 21 mars 1968 en ce qu'il a annulé la vente consentie par Vve Tessier à Pierre Jalu et Adrienne Ruault de l'immeuble sis à Saint-Lunaire, cadastré Sect. B n° 2-361 suivant acte au rapport de Me L... notaire à P... du 8 décembre 1966 ; — Dit et juge que ladite vente est inopposable à la S.C.I. du Grand Lambert ; — Confirme cependant toutes les conséquences qu'en a tirées le Tribunal ; — Renvoie la Société civile immobilière du Grand Lambert et dame veuve Tessier devant notaire pour passer l'acte de vente dans le délai d'un mois à compter de la signification du présent arrêt ; — Dit que passé ce délai, le présent arrêt et le dispositif du jugement remplaceront l'acte notarié et sera transcrit comme tel au Bureau des Hypothèques de Saint-Malo ; — Confirme la condamnation de l'Abbé Jalu et de Dlle Ruault en 500 F de dommages-intérêts envers la S.C.I. le Grand Lambert ; — Condamne en outre solidairement M. Jalu, Dlle Ruault et Veuve Tessier en tous les frais et dépens de 1re instance et d'appel qui comprendront tous ceux exposés devant la Cour d'appel de Rennes, au besoin à titre de dommages-intérêts, que ceux exposés devant la Cour de renvoi ; — Mais faisant droit à l'action récursoire de l'Abbé Jalu et de Dlle Ruault, condamne Me L..., notaire à les garantir et à les indemniser de toutes les susdites condamnations ; — Dit et juge que Me L... devra en outre assurer à l'Abbé Jalu et à Dlle Ruault remboursement du prix d'achat par eux versé ainsi que le remboursement des frais et sommes afférents à cette opération ; — Le condamne encore à payer à l'Abbé Jalu et à Dlle Ruault la somme de 10.000 F à titre de dommages-intérêts ; — Le condamne enfin au remboursement des frais de sa mise en cause devant la Cour d'appel de Rennes qui avaient été mis à la charge de l'Abbé Jalu et de Dlle Ruault et en tous autres dépens les concernant ; — Donne acte à Me L... de ses réserves, de demander garantie à l'encontre de Dame Tessier.

MM. Buthaud, prem. prés., Roger., prés., Dilhac, rapp., Chartier, subst. gén. ; Mre Martin, Leroyer, Chaplet, av.

Som det vil ses, er der her tale om en hel historie, hvor alt mellem himmel og jord vendes og drejes i konklusionen. At få anbragt "Thi kendes for ret" og den gammeldags danske konstruktion "bør at ..." synes temmelig umuligt uden at overlæsse stilen, og det tilrådes at oversætte ganske ligefremt uden brug af disse udtryk.

Vi hører gerne fra læsere, der har forslag til løsningen, idet vi beklager, at honoraret for dette værk kan skrives med et ciffer, der er så rundt og så ensomt, at vi ikke kan udsætte en præmie for den "rigtige" løsning.

Den, der mener at have ramt en korrekt og stilmæssig acceptabel løsning, kan nu i øvrigt glæde sig over at have aflagt en slags svendepøve.

VI. KAPITEL VI: LA COUR DE CASSATION

15. Almindelige oplysninger

La Cour de cassation har sæde i Paris og er den domstol, der i borgerlige sager og straffesager rangerer højest inden for det franske retssystem.

Vi har afsat et særligt kapitel til behandlingen af denne domstols organisation og kassationssagens gang, idet der ikke i Danmark findes nogen tilsvarende institution.

Det er karakteristisk for la Cour de cassation, at den - stort set - ikke selv afsiger domme, der afgør sagen i egentlig forstand. Den har kun to muligheder for stillingtagen til de afgørelser i tidligere instanser, som den får forelagt til påkendelse, nemlig at kassere eller at undlade at kassere den anfægtede dom. Den påkender ikke bevisspørgsmål, men alene retsspørgsmål, dvs. spørgsmålet om, hvorvidt de underordnede instanser (tribunaux, cours d'appel etc.) har anvendt gældende fransk ret rigtigt på de kendsgerninger, de har fået forelagt under bevisførelsen (har fortolket loven rigtigt), eller hvorvidt de har begået formelle fejl ved sagens behandling.

Sager ved la Cour de cassation er efter sagens natur forholdsvis fåtallige, og statistisk er der ikke megen sandsynlighed for, at en dansk oversætter kommer til at oversætte egentlige aktstykker i en proces for denne domstol. Da det desuden ikke er muligt uden et uforholdsmæssigt stort besvær at skaffe sig kendskab til detaljerne i sådanne, vil vi begrænse den følgende fremstilling til det mest nødtørftige. Særligt interesserede læsere henvises i øvrigt til Ulla Iversens EA-speciale "En beskrivelse af dansk Højesteret og fransk Cour de cassation med henblik på organisation og funktion" fra september 1976, der findes på **Handelshøjskolens bibliotek, og Jean Vincent "Précis de procédure civile" 22. udgave, 1991, punkt 145 - 149 og 1023 - 1088.**

Derimod har vi skønnet det af interesse for oversættere, der vil udvide deres kendskab til fransk ret og juridisk sprog, at kunne læse de domme, der offentliggøres i franske domssamlinger, uden at skulle have besvær med de procestekniske finesser, og hovedvægten vil derfor blive lagt på at lette denne læsning. oversættelse af sådanne domme kan tænkes at forekomme i tilfælde af, at en fransk advokat til orientering for en dansk kollega sender denne et eksemplar af en dom, der belyser retsstillingen i Frankrig på et område af interesse for den verserende sag ved de ordinære domstole.

La Cour de cassation hører i fransk ret systematisk under "les juridictions d'exception" (se det pågældende afsnit). Retten kaldes i lærebogssprog og i daglig tale ofte for "la Cour suprême", hvilket genspejler det forhold, at den rangerer højest i systemet.

la <i>Cour de cassation</i>	Kassationsretten
la <i>Cour suprême</i>	
ne pas connaître du fond	ikke påkende bevisspørgsmål
ne pas revenir sur les faits	
regarder les faits comme acquis	betragte bevisspørgsmålet som afgjort
	lægge sagens fakta uprøvet til grund

15.1 Organisation

Ved la Cour de cassation findes som ved de øvrige domstole "le siège" (dommerne) og "le parquet" ("statsadvokaturen", som dog her har en række funktioner ud over de tilsvarende i dansk kriminalretspleje).

Medlemmerne af begge korps er "magistrats", men der er den forskel, at medlemmerne af "le siège" ikke kan afsættes (eller forflyttes), mens dette kan ske med medlemmerne af "le parquet".

15.1.1 Le siège

"Le siège" består ved "la Cour de cassation" af:

le premier président	præsidenten
les présidents de chambre (6 i alt)	retsformænd formænd for afdelingerne
les <i>conseillers</i> (78 i alt)	dommerne
les <i>conseillers référendaires</i> (23 i alt)	lf. refererende dommer

Sidstnævnte deltager ikke i afgørelsen af sagerne, men holder under sagens gang deres kolleger underrettet og afgiver inden hovedforhandlingen en fremstilling af sagen til disse. De svarer således på sin vis til "le juge" eller "*le conseiller de la mise en état*", men med langt mere begrænsede opgaver, da bevisførelse jo ikke forekommer.

15.1.2 Afdelinger

La Cour de cassation består af seks afdelinger, fem for civile sager og en for straffesager. De fem afdelinger for borgerlige sager er efter sagernes art igen inddelt således:

5 chambres civiles	5 afdelinger for borgerlige sager
1 ^{ère} , 2 ^e , 3 ^e chambre civile	1., 2., 3. afdeling for borgerlige sager
la chambre commerciale et financière (4 ^e)	afdelingen for handelsretlige og økonomiske sager
la chambre sociale (5 ^e)	afdelingen for socialretlige sager
la chambre criminelle	afdelingen for kriminalsager

Hvis en sag rummer aspekter, der hører under flere afdelinger, dannes meget ofte et ad hoc *chambre mixte*:

chambre mixte	lf. afdeling bestående af dommere fra X og Y afdelingerne
---------------	---

I meget sjældne tilfælde samles hele retten i

<i>assemblée plénière</i>	den samlede ret retten in plenum
---------------------------	-------------------------------------

Dette sker normalt kun, hvis en appelret har nægtet at efterkomme en tidligere dom afsagt af la Cour de cassation i samme sag. I dette tilfælde kan la Cour de cassation undtagelsesvis afsige sin egen dom. Antallet af dommere ved de forskellige afdelinger er ikke ens. Der findes ikke faste regler for afdelingernes størrelse, men der skal mindst deltage fem dommere i behandlingen af den enkelte sag. Fordelingen af dommerne henhører under le premier président, der i øvrigt ikke selv deltager i sagernes behandling.

15.2 Le Parquet*

Dette består som korps består af:

<i>Le Procureur général</i>	lf.	rigsadvokaten**
le premier avocat général	lf.	første generaladvokat***
17 avocats généraux	lf.	17 generaladvokater

*anklagemyndighed (indgår ikke som part i borgerlige sager)

**oversættelse kun anvendes i kriminale sager, i civile sager optræder sjældent

***den øverste generaladvokat/chefen for generaladvokaterne

Løsningsforslaget til oversættelse af "le Procureur général" kan kun anvendes i kriminalsager, idet den danske rigsadvokat kun optræder i sådanne. I civile sager, hvor "le Procureur général" kun synes at optræde sjældent, må man nøjes med noget mindre fint, fx den øverste generaladvokat eller chefen for generaladvokaterne, evt. med en fodnote til forklaring.

Også medlemmerne af dette korps er fordelt efter behov på de forskellige afdelinger. Deres funktion ved behandlingen af sagen er i alt væsentligt den samme som generaladvokaternes ved "les cours d'appel".

15.3 Advokaterne

Disse udgør en udsøgt skare på i alt 60, og de er samlet i et særligt samfund, hvis medlemmer tillige har eneret på møde ved Conseil d'État. De er endvidere mødeberettiget ved alle de øvrige domstole i Frankrig, men benytter ikke denne ret i praksis.

Dette samfund kaldtes oprindeligt L'Ordre des Avocats aux Conseil du Roi et à la Cour de cassation, men efter halshugningen af kongen og omdøbningen af hans Conseil til Conseil d'État, har vi nu navnet:

L'Ordre des avocats au Conseil d'État et à la Cour de cassation	Advokatsamfundet ved Conseil d'État og Kassationsretten
--	---

Der kræves på papiret ikke ret meget for at blive optaget i dette samfund. Kandidaten skal være 25 år gammel, have virket som advokat i mindst tre år og have bestået en prøve for Conseil de l'Ordre.

Pladserne besættes efter indstilling fra forgængereren eller hans arvinger. Det koster penge at blive indstillet. Mange penge.

15.4 Sagens gang

Det er en betingelse for klage til "la Cour de cassation", at sagen er pådømt af de underordnede domstole i sidste instans.

I sager, der er pådømt i første og sidste instans ved les tribunaux mv., kan klage altså rejses umiddelbart. I alle øvrige sager må muligheden for ordinær appel først prøves.

Fristen er i almindelighed to måneder fra forkyndelsen af den anfægtede dom.

*små sager, en af grundene til at "la Cour de cassation" ikke kan kaldes 3. instans

15.4.1 Kompetence til klage

For kompetence til at klage gælder i alt væsentligt de samme regler som for den almindelige søgsmålskompetence.

Endvidere har generaladvokaterne beføjelse til at klage i to tilfælde:

dans l'intérêt de la loi

lf. hvor det kræves af hensyn til retsordenen

excès de pouvoir

overskridelse af beføjelser

Efter sagens natur er disse tilfælde sjældent forekommende.

15.4.2 Fremgangsmåden ved klage

Klage har i modsætning til anke opsættende virkning.* Den anfægtede dom må altså opfyldes, og den kan tvangs- fuldbyrdes.

Ved klage til la Cour de cassation er der på sin vis tale om en helt ny sag, hvorunder den eller de tidligere afsagte domme i underinstansen naturligvis spiller hovedrollen. Men der er som allerede nævnt i det respektive afsnit kun tale om kassation eller undladelse heraf.

Dette påvirker i forskellig henseende valget af terminologi, der i stor udstrækning bliver som ved sager i første instans.

*undtagen i skilsmisssager

le pourvoi en cassation

klagen (dvs. det, at der klages)

	kassationsklagen kassationsbegæring
... contre un arrêt	over (for) en dom
... contre un jugement	
se pourvoir en cassation	rejse klage ved Kassationsretten
former un pourvoi en cassation	

Klagen rejses ved et klageskrift, der inden fem måneder suppleres med endnu et skrift. Disse forkyndes begge efter de sædvanlige regler, men i modsætning til processkrifter i almindelighed indgives de til justitskontoret ved la Cour de cassation, før de forkyndes for parterne.

Den helt overvejende hovedregel er, at der er tvungen advokatbistand, og at klagen derfor skal være underskrevet af en mødeberettiget advokat.

Klagen er ganske kort og refererer summarisk til den anfægtede dom og de kassationsgrunde, der påberåbes. Herefter rekvirerer justitssekretæren den eller de domme, der er afsagt i tidligere instanser, og sagsøgte (indklagede) har nu en frist på tre måneder til at indgive sit svarskrift.

demandeur <i>m</i>	klageren
demanderesse <i>f</i>	klagerinden
défendeur <i>m</i>	indklagede
défenderesse <i>f</i>	
requête <i>f</i>	klageskrift
<i>mémoire ampliatif m</i>	supplerende klageskrift (klagerens)
<i>mémoire en défense</i>	svarskrift (indklagedes)
<i>l'arrêt attaqué</i>	den anfægtede dom
<i>le jugement attaqué</i>	den indklagede dom

NB : Anke eller kære bør ikke bruges her

15.4.3 Kassationsgrundene

De kassationsgrunde, der påberåbes, er forholdsvis få. I klagen bruges til gengæld ret drastiske udtryk ved kritikken af den anfægtede afgørelse. Disse bør nok afdæmpes noget ved oversættelse

Klageren vil typisk *påberåbe sig*.

<i>violation de la loi</i>	fejlagtig anvendelse af loven
<i>manque de base légale</i>	manglende hjemmel i loven (for den anfægtede doms resultat)
<i>absence de motifs</i>	manglende begrundelse
<i>absence de réponse aux conclusions prises</i>	manglende stillingtagen til de nedlagte påstande
<i>défaut de motifs</i>	mangelfuld begrundelse
<i>fausse application de la loi</i>	urigtig retsanvendelse
<i>dénaturation des preuves (des documents)</i>	forvanskning (ved forståelse) af beviserne (af dokumenterne)
<i>moyen m</i>	kassationsgrund påberåbt kassationsgrund*

Den enkelte "moyen" kan være delt op i:

<i>branche f</i>	punkt
------------------	-------

*svarer til anbringender

15.4.4 Sagens forberedelse

Når de processkrifter, der er nævnt i afsnit om fremgangsmåden ved klage er indgivet til justitskontoret ved la Cour de cassation, udarbejder en conseiller

référénaire en fremstilling af sagen inden for en vis frist, der fastsættes af præsidenten. Parterne har i dette tidsrum endnu mulighed for at komme til orde med supplerende skrifter, men når fremstillingen er færdig og indgivet til justitssekretæren, er der som regel ikke mere at gøre.

Sagens akter fremsendes herefter til generaladvokaturen, der snarest udarbejder sine conclusions og drager omsorg for sagens optagelse på retslisten og berømmelse af hovedforhandlingen, der derefter foregår i et offentligt retsmøde.

Stolte franskmænd fortæller, at sagsbehandlingen er meget hurtig (man lader ikke fristerne løbe helt ud). Dette udsagn støttes ved sammenholdelse af datoerne for appelretsdommen og la Cour de cassation's senere dom i trykte domssamlinger. Man må dog her især tage i betragtning, at sagsbehandlingen ikke omfatter bevisoptagelse.

le rapport du conseiller référénaire	den refererende dommers fremstilling af sagen
les conclusions de l'avocat général	generaladvokatens forslag til afgørelse
les conclusions prises par l'avocat général	det af generaladvokaten fremsatte forslag til afgørelse
observations écrites <i>f p/</i>	(yderligere) skriftlige indlæg
la communication du dossier au Ministère public	sagens forelæggelse for generaladvokaturen
préparer ses conclusions	udarbejde sit forslag til afgørelse (sin indstilling)*

*se nærmere i det respektive afsnit angående le Ministère Public

15.4.5 Hovedforhandlingen

Tyngdepunktet i sagens behandling ligger i den skriftlige del, og man kommer under den mundtlige hovedforhandling ikke langt ud over indholdet af dokumenterne.

Dommerne påhører den refererende dommers fremstilling af sagen, advokaternes procedure og generaladvokatens bemærkninger og forslag til afgørelse, hvorefter der foretages votering og domsafsigelse.

Terminologien i forbindelse med voteringen og domsafsigelsen afviger ikke fra den, der bruges ved de underordnede domstole.

15.5 Dommen

Den dom, der afsiges af "la Cour de cassation", betegnes altid "l'arrêt".

Da den kun angår retsspørgsmål, er den som oftest betydelig kortere end dommene i de underordnede instanser, men den opbygges i øvrigt på samme måde.

Det skal her bemærkes, at kassationsdommen er affattet i "attendus" ligesom domme i første instans, mens der i appelretsdomme endnu kan ses brugt "considérants".

I trykte domssamlinger udelades altid indledningsafsnittet, der angiver parter og dommers navne etc. (se de respektive afsnit) samt den almindelige sagsfremstilling, således at man kun medtager dommens præmisser og konklusion.

Resultatet af dommen kan her som i alle andre domme være:

irrecevabilité <i>f</i> (du pourvoi, de demandeur)	afvisning
rejette (le pourvoi)	forkaste klage = stadfæste den tidligere dom
casse (la décision attaquée)	kassere/annullere
déclare irrecevable	afvisning af sagen

Med hensyn til selve det eller de retsspørgsmål, der har været genstand for behandling, er der normalt kun to muligheder:

<i>rejet</i> (du pourvoi) <i>m</i>	forkastelse af klagen
	lf. stadfæstelse af den anfægtede dom

eller

cassation et annulation *f*

kassation

Det er overflødigt at oversætte "annulation", men vil man gengive det, kan annulation eller ophævelse bruges.

Hvor der sker kassation, henvises sagen til ny behandling ved en domstol af samme orden som den, der har afsagt den kasserede dom. Dette betegnes ved:

renvoi m

henvisning

I trykte domssamlinger udelades af pladshensyn som oftest det meste af le dispositif. Man ser således næsten altid blot:

PAR CES MOTIFS:

Rejette...

og undertiden:

PAR CES MOTIFS:

Casse et annule ...

Terminologien i selve domsdokumentet behandles nærmere nedenfor i det respektive afsnit angående fraselogisk gennemgang af dommen.

Her skal blot omtales et udtryk, der går igen fra dom til dom:

les juges du fond

lf. dommerne i de
foregående instanser

eller mere konkret

lf. appelretten (byretten)
appelretsdommerne

byretsdommerne
(byretsdommeren)

Man kan - med støtte i Rpl. § 960, der bruger ordet "realitetsdom" i tilfælde, hvor Højesteret er kompetent til at afsige dom om realiteten i en straffesag - måske bruge ordet "realitetsdommere", idet "le fond" går på sagens faktum, men ordet kendes ikke på dansk, og selve udtrykket realitetsdomme siger ikke det danske publikum (og ej heller praktiserende advokater) noget. Vi anbefaler derfor anvendelsen af en af ovennævnte oversættelser til praktisk brug.

Også ved la Cour de cassation tages der stilling til spørgsmålet om sagsomkostninger. Dette sker på grundlag af de samme regler, som gælder for andre sager (se nærmere i det pågældende afsnit).

15.6 Fraseologisk gennemgang af dommen

I dette afsnit gives oversættelsesforslag til de udtryk og vendinger, der typisk forekommer i domme afsagt af "la Cour de cassation".

15.6.1 Indledning til dommen

Pourvoi en cassation contre un arrêt de la Cour d'appel de ... du ...- Arrêt :	kassationsbegæring over (for) en dom afsagt af Appelretten i ... den ...
	begæring om kassation af dom afsagt af ... den ...
	klager over dom afsagt af ... den ...
la Cour, - sur le moyen unique, vu l'art. ...	vedrørende den eneste påberåbte klagegrund (jf.) § ...
la Cour,- sur le 1 ^{er} moyen, pris en sa première branche	vedrørende det første punkt i den første påberåbte klagegrund
la Cour,- sur le 1 ^{er} moyen, pris en ses trois branches	vedrørende de tre punkter i den første påberåbte klagegrund
vu l'art. 1787 C. civ. pris de la violation de l'art ...	jf. ... urigtig anvendelse af § ...
pris de la violation des <i>droits de la défense</i>	tilsidesættelse af sagsøgtes ret til at ytre sig (at komme til orde)

15.6.2 Sagsfremstillingen

attendu qu'il résulte des énonciations de l'arrêt attaqué que ...

selon les *énonciations* de l'arrêt attaqué...

l'arrêt attaqué énonce que ...

il apparaît de l'arrêt attaqué que ...

af bemærkningerne i den anfægtede (påklagede, indklagede) dom fremgår det, at ...

det fremgår af den anfægtede dom, at

15.6.3 Klagegrunde

attendu qu'il est fait *grief* à l'arrêt attaqué d'avoir...

til støtte for kassationsbegæringen er anført, at ...

til støtte for sin kassationsbegæring har klageren anført, at

klageren har begrundet sin kassationsbegæring med at ...

klageren har begæret kassation af den påklagede dom under anbringende af, at ...

15.6.4 Retlige betragtninger

ainsi le moyen doit être accueilli

den påberåbte klagegrund bør tages til følge

d'où il suit que le moyen ne saurait être accueilli

hvoraf følger, at der ikke kan gives klageren medhold i den påberåbte klagegrund

le moyen doit être écarté

le moyen n'est donc pas fondé	klagegrunden findes ikke berettiget
l'arrêt encourt ainsi cassation <i>de ce chef</i>	den påklagede dom findes herefter at brude kasseres
l'arrêt doit être annulé de ce chef	den påklagede dom bør kasseres
attendu qu'en statuant ainsi la Cour d'appel a fait une fausse application de l'art...	ved at afsige denne dom har Appelretten i ... fortolket § ... fejlagtigt
la Cour d'appel ... a légalement justifié sa décision	herefter findes den af ... afsagte dom at være rimeligt begrundet herefter findes ... at have givet tilstrækkelig begrundelse for sin afgørelse
le tribunal ... n'a pas donné de base légale à sa décision	... har ikke anført de lovbestemmelser, hvorpå den støtter sin afgørelse (der ligger til grund for afgørelsen)
le jugement ... manque de base légale	den af ... afsagte dom har ikke hjemmel i loven
attendu que la Cour d'appel, en statuant comme elle l'a fait, a violé le texte susvisé	appelretten findes herefter at have anvendt den påberåbte lov fejlagtigt
attendu que l'arrêt est régulier en la forme	den påklagede dom findes ikke at være behæftet med formelle mangler

15.6.5 Domskonklusionen

Denne indledes som i andre domme med "Par ces motifs" (se det pågældende afsnit). Eksemplerne nedenfor vil nærmere belyse mulighederne for at vælge

mellem "Af disse grunde" og "Thi kendes for ret" ved oversættelse heraf.

I dette afsnit gives nogle typiske konklusioner med forslag til oversættelse. Vi understreger, at der hele tiden er tale om forslag, da der jo ikke inden for det danske retssystem findes noget tilsvarende. Problemet er her - som så ofte før, men nu for sidste gang i dette værk - at finde frem til en formulering, der er dækkende uden at forekomme en dansk læser for fremmedartet.

Over hvert fransk eksempel skal der tænkes anbragt et "Par ces motifs", og som sætningens subjekt underforstås "La cour", der som tidligere omtalt står først i dommen, inden "les attendus".

domskonklusion

dispositif *m*

rejette le pourvoi formé contre
l'arrêt rendu le (dato, år) par la
Cour d'appel de (by)

lf. den af appelretten i (by)
den (dato, år) afsagte
dom bør ved magt at
stande

Eller

rejette le pourvoi formé contre
l'arrêt rendu le ... par la Cour
d'appel de ...

lf. den af appelretten i (by)
den (dato, år) afsagte
dom stadfæstes

Igen her kan man altså ved at vende lidt om på begreberne komme til en formulering, der er tilstrækkeligt dækkende, ved brug af tilvante danske ord: Cour de cassation vil ikke kassere den anfægtede dom, som herefter er endelig.

På den anden side kan man naturligvis ved at anvende et mere direkte ordvalg gengive hele ånden og systemet bag Cour de cassation dommen:

rejette le pourvoi formé contre
l'arrêt rendu le ... par la Cour
d'appel de ...

lf. klagen over den af
appelretten i ... den ...
afsagte dom forkastes

Ved afvisning af sagen ses som oftest:

déclare irrecevable le pourvoi
formé par ...

lf. sagen afvises
sagen bør afvises

Sker der derimod kassation, lyder formuleringen i sin korteste form:

casse et annule l'arrêt rendu le (dato, år) par (domstol), et renvoie les parties devant (sideordnet domstol i naboretskreds)	lf.	den af (domstol) den (dato, år) afsagte dom kasseres, og sagen henvises til ...
---	-----	--

Lidt længere, men med samme mening, ses:

casse et annule l'arrêt rendu le (dato, år) par (domstol) dans toutes ses dispositions et renvoie les parties devant (sideordnet domstol i naboretskreds)	lf.	den af (domstol) den (dato, år) afsagte dom kasseres i sin helhed (i alle henseender), og sagen henvises til ...
---	-----	--

Der kan også ske delvis kassation af den anfægtede dom:

casse et annule l'arrêt rendu le (dato, år) par (domstol) en celles de ses dispositions qui ont déclaré irrecevables les demandes des parties et les renvoie devant ...	lf.	den af (domstol) den (dato, år) afsagte dom kasseres i det omfang, hvori parternes påstande er blevet afvist, og sagen henvises til ...
--	-----	--

Indtil nu er det gået med indledningen "Thi kendes for ret", men der sker et mærkbart stilbrud (sammenblanding af slutningen af præmisserne til en dansk dom og selve konklusionen), hvis man anvender denne oversættelse i følgende eksempel:

par ces motifs, et sans qu'il y ait lieu de statuer sur le second moyen de cassation : Casse et annule ... et renvoie ...	lf.	af disse grunde, og uden at der herefter er grund til at påkende den anden (af de) påberåbte kassationsgrund(e), vil (den anfægtede dom) være at kassere, og sagen at henvise til ...
--	-----	--

I dette forslag glider oversættelsen stilmæssigt over i slutbemærkningerne til en dansk dom. Dette forekommer os at være en mere acceptabel løsning end en

blanding, selvom man derved tvinges til at forlade den knappe formulering, der er typisk for konklusionen i danske domme.

Endvidere skal nævnes følgende, noget bombastiske formel, som ofte sås i lidt ældre domme, men som er udgået i nyeste tid:

Casse et annule l'arrêt rendu le ... par ... remet la cause et les parties au même et semblable état où elles étaient avant le dit arrêt, et pour être fait droit, les <i>renvoie</i> devant la Cour d'appel de ...	lf.	Den af ... den ... afsagte dom kasseres. Parterne gengives deres tidligere retsstilling, og sagen henvises, i samme stand som før afsigelsen af en anfægtede dom, til afgørelse ved ...
---	-----	---

Endelig ses af og til følgende, noget kortere formulering:

Casse et annule l'arrêt rendu le ... par ... remet les parties dans l'état antérieur et les renvoie devant ...	lf.	Den af ... den ... afsagte dom kasseres. Parterne gengives deres tidligere retsstilling, og sagen henvises til ...
--	-----	--

Der er i begge tilfælde blot tale om overflødige ord, og det afgørende er, at budskabet om kassation og henvisning kommer igennem.

Stikordsregister

Dansk

A

adcitanten; 47
adcitation; 46
adcitatus; 47
adskillelse; 59
advokat; 31
advokatfuldmægtig; 145
afdeling; 23
affaire; 38
afhjemling; 91
afhøring; 85
afstemning; 96
afvisningsmangel; 55
anbringende; 123
anke; 139
anke- og kæremålsudvalget; 137
ankeafkald; 52
ankefrist; 139
ankestævning; 140
anlægge en sag; 39
anticiperet bevisførelse; 85
appel; 136
appelindstævnte; 146
appellanten; 146

B

begæring; 140
berømmelse; 78
besigtigelse; 93
beskikkelse; 28
beslutning; 108
bevis; 84
bevisførelse; 84
bevisspørgsmål; 150
biintervenienten; 44
biintervention; 44
borgerlig ret; 38
brevforkyndelse; 34
byretten; 13

C

civilret; 38
civilretspleje; 38
constitution d'avocat; 32

D

denuntiant; 45
denuntiat; 45
denuntiere lis; 46
dissens; 128
dokumentbevis; 89
dom; 96; 97

afsige; 96
forandring af dom; 153
give; 96
indankede; 147
kontradiktorisk; 98
dommer; 24; 25
dissentierende dommer; 128
juridisk; 25
konstitueret; 28
dommerkontor; 36
domsafsigelse; 96
domstol
almindelig; 12
særlig; 12
duplik; 82
dømme; 40
dørlukning; 79

E

ed; 89
editionspligt; 89
edsaflæggelse; 90
eksegibel; 105
eksekution; 105
eksekutionsfundament; 38
enedommer; 26
enkeltmandsdomstol; 23

F

fagdommer; 25
foged; 35
forandring af dom; 11
forberedelse; 80; 140
fordeling; 23
forene; 59
forklaring; 15
forkyndelse; 20
formalitetsindsigelse; 55
frafald af kald og varsel; 61
fri proces; 104
frifindelse; 49
frifindelsespåstand; 53
fuldmægtig; 36

G

genmæle; 52
godtgørelse; 102
grundlag; 129
gøre gældende; 124

H

handelskyndigt medlem; 25
hjemting; 57

hjemvisning; 153
hovedintervenient; 44
hovedintervention; 43
hovedsagen; 54
hovedsagsliste; 78
hæve sagen; 40
Højesteret; 137
 dommer; 138
 præsident; 138
 sagfører; 144

I

indanke; 140
indkaldelse; 85
indkærede; 146
indsigelse; 56
indstævne; 62
inkamination; 82
intervenient; 43
intervention; 43

J

jugement
 d'avant faire droit; 147
justitskontor; 36
justitssekretær; 36

K

kendelse; 97
kollegial ret; 23
kollegiale domstole; 13
kompetence; 23
konklusion; 130
konneks; 60
kontradiktion; 98
kontradiktorisk; 98
kontraanke; 146
krav; 49
kumulation; 59
kære; 139
kærefrist; 141
kærende; 146

L

landsdommer; 24
landsret; 13
landsretssagfører; 144
litis denuntiatio; 45
litis denuntiatio; 45
lukkede døre; 79

M

med flere; 42
medhold; 136
mellemaføgørelse; 108
modkrav; 49
møde; 31
møderet; 31

O

offentligt retsmøde; 15
opdeling; 59
ophævelse af dommen; 153
ophævelse af en sag; 40
opsættende virkning; 106
optagelse til dom; 15

P

part; 40
partsforklaring; 15
président
 premier; 24
procedere; 95
procedure; 95
procehabilitet; 42
proceskrav; 49
procestilvarsling; 44
procesunderretning; 44
præmisser; 125
præsident; 24; 26
påanke; 146
påberåbe sig; 179
påbud; 89
pådomme en sag; 40
påstand; 48
 endelig; 83
 ny; 150
 oprindelig; 150
 principal; 50
 selvstændig; 147
 subsidiær; 50
påstævnet beløb; 49

R

realitet; 94
realitetsindsigelse; 53; 94
rekvirent; 110
replik; 14
ret; 20
retlig interesse; 43
retsafgørelse; 101
 inappellabel; 101
retsbetjent; 36
retsbog; 78
 tilførsel; 124
 udskrift; 89
retsformand; 27
retskraft; 45
retskreds; 13
retsliste; 78
retsmøde; 79
retspleje; 19
retssag; 38
retstvist; 38
retsvirkning; 149
rigsadvokat; 176

S

sag; 38
sagkyndig; 90

sagsfremstilling; 95
sagsgenstand; 49
sagsomkostninger; 102
 hæve; 103
 ophævelse; 103
sagsøger; 40
sagsøgte; 40
sikkerhedsstillelse; 106
skriftlig behandling; 148
skriftligt indlæg; 82
skriftveksling; 80
skønserklæring; 91
skønsmænd; 92
skønstema; 91
stadfæstelse; 93
stemmeflertal; 20
stævning; 60
stævningsmand; 34
suspensiv virkning; 106
svarskrift; 14
syn og skøn; 91
syns- og skønserklæringen; 91
syns- og skønssag; 92
syns- og skønsmænd; 92
sættedommer; 28
Sø- og Handelsretten; 13
søgsmålskompetence; 43
søkyndigt medlem; 25

T

Thi bestemmes; 163
Thi kendes for ret; 163
tilpligte; 51
tilsigelse; 86
tribunal
 d'instance; 17
tvangsfuldbyrdelse; 105

tvistemål; 38
tægtedag; 14

U

ubestridt; 126
udeblivelse; 98
udeblivelsesdom; 99
udmeldelsesdekret; 92
udskrift; 105
udsættelse; 39
udtalelse; 141

V

Vestre Landsret; 13
vicepræsident; 25
vidne; 87
vidneafhøring; 87
 subsidiær; 88
vidnebevis; 87
vidneforklaring; 87
vidnesbyrd; 87
vidnestævning; 88
vidneudsagn; 87
votering; 96
værneting; 57
værnetingsaftale; 58

Ø

Østre Landsret; 13

Å

åstedsforretning; 93

Fransk

A,Á

absence; 179
de motifs; 179
de réponse aux conclusions prises; 179
acquiescement; 52
acte
d'appel; 143
donner; 40
introductif d'instance; 61
action
en déclaration de jugement commun; 46
en justice; 38
affaire
communicable; 30
affirmation; 153
aide judiciaire; 104
annulation; 153
appel; 139
en garantie; 47
incident; 147
provoqué; 147
appelant; 146
arrêt; 156
attaqué; 178
assemblée plénière; 175
assignation; 61
à bref délai; 62
à jour fixe; 62
assigner; 62
audience; 79
d'appel des causes; 80
de fixation; 80
des plaidoiries; 95
publique; 79
audition; 86
autorité de la chose jugée; 101
autre; 42
auxiliaires de la justice; 30
avocat; 31
général; 142
plaidant; 116
postulant; 116
stagiaire; 145

B

barreau; 144
base légale; 179
branche; 179

C

capacité d'ester en justice; 42
cause; 38
chambre; 23
de proximité; 18

du conseil; 85
chef
de ce chef; 185
de la demande; 49
citation; 86
clôture des débats; 96
commettre; 92
comparaître; 31
comparution personnelle; 85
compétence; 23
conclure; 50
conclusions; 49; 50
condamner; 103
confirmation; 153
connaître; 40
connexité; 60
conseiller; 174
de la mise en état; 174
consorts; 42
constant; 121
constatation; 91
consultation; 90
contradiction; 98
contre-enquête; 88
convocation; 88
copie exécutoire; 105
cour; 20
d'appel; 21
de cassation; 174
suprême; 174

D

dame; 42
débats; 95
débouté; 113
débouter; 123
décision; 108
déclarer; 86
défaillant; 99
défaut; 99
de motifs; 179
défendeur; 41
défense; 56
délai *m* d'appel; 141
délibéré; 96
demande; 49
en garantie; 48
en justice; 38
nouvelle; 150
originaire; 150
principale; 50
reconventionnelle; 54
subsidaire; 50
demandeur; 41; 47
dénaturation
des documents; 179
des preuves; 179
dénonciateur; 45

dépens; 103
déposer; 87
déposition; 87
descente sur les lieux; 93
désigner; 91
désistement; 40
dévolutif; 149
discuter; 129
disjonction; 59
dispositif; 130
dissidence; 128
distribution; 23
domicile; 58
dossier; 89
droit
 civil; 38
 de la défense; 183
 en droit; 129
 faire droit à; 126
duplicque; 82

E,É

effet; 149
 suspensif; 106
enjoindre; 89
énonciations; 184
enquête; 88
enrôlement; 78
entendre; 88
entérinement; 93
ester en justice; 42
état; 81
 mise en état; 81
exception; 55
excès de pouvoir; 177
exécution
 forcée; 105
 provisoire; 106
 sur minute; 105
 sur minute par provision; 107
exécutoire; 106
expédition; 105
expert; 92
expertise; 92
explication; 86
exposer; 86
extrait des minutes; 114

F

fait
 en fait; 129
 exposé des faits; 95
fausse application; 179
feuille d'audience; 78
fin
 aux fins de; 62
 de non-recevoir; 94
 de non-valoir; 94
fixation; 78
fond; 94
force de chose jugée; 101
formule exécutoire *f*; 105
frais de justice; 103

G

garant; 48
garanti; 48
garantie; 48
grief; 11; 184

H

homologation; 93
huis clos; 79
huissier de justice; 34; 35
huissier-audiencier; 36

I,Í

incontesté; 129
infirmation; 153
injonction; 89
instance; 24
instruction; 84
 à futur; 85
 in futurum; 85
intérêt de la loi; 177
intérêt légitime; 43
interrogatoire; 86
interroger; 88
intervenant; 45
intervenir; 30
intervention
 forcée; 46
 volontaire; 45
intimé; 146
irrecevabilité; 56
irrecevable; 56
irrévocable; 101

J

jonction d'instance; 59
juge; 24
 à la Cour régionale; 24
 au tribunal régional; 24
 consulaire; 25
 de la mise en état; 27
 de profession; 25
 des contentieux de la protection; 26
 des référés; 112
 dissident; 128
 du fond; 182
 suppléant; 29
 titulaire; 29
 unique; 26
jugement; 96
 attaqué; 178
 contradictoire; 98
 d'avant dire droit; 108
 dit contradictoire; 100
 entrepris; 147
 lever; 105
 par défaut; 100
 provisoire; 108
 relatif à l'instruction; 108
 réputé contradictoire; 100
juger; 40

L

liaison de l'instance; 82
litige; 38

M

magistrat; 24
maintenir; 124
matière civile; 38
mémoire
 ampliatif; 178
 en défense; 178
mention; 61
mesure d'instruction; 84
Ministère Public; 29
minute; 106
mise au rôle; 78
mise en cause; 46
mise hors de cause; 47
montant de la demande; 49
motifs; 125
 par ces motifs; 127
moyen; 123; 179

N

nommer; 92
notification; 35

O,Ó

ordonnance; 110
 de référé; 111
 sur requête; 110

P

partie; 41
 jointe; 30
 principale; 30
pièces versées aux débats; 129
plaider; 95
plaideur; 95
plaidoirie; 95
postuler et conclure; 145
pouvoi en cassation; 177
président; 25
 du tribunal; 27
prétention; 49
preuve; 84
procédure; 95
 civile; 38
procès; 38
procès-verbal; 78
procureur de la République; 29
Procureur général; 176

Q

qualité; 43

questionner; 86

R

rapport; 93
recevabilité; 55
recevable; 55
reconventionnel; 54
recours; 91
récusation; 28
réformation; 153
rejet; 181
relever et garantir; 48
renonciation à l'appel; 148
renvoi; 182
renvoie; 188
répertoire général; 78
réplique; 82
requérant; 110
requête; 110
ressort; 24
rôle; 78

S

saisine; 39
secrétaire-greffier; 36
secrétariat-greffe; 37
serment; 90
sieur; 42
signification; 61
sommation; 86
somme demandée; 49
statuer; 40
subsidaire; 50

T

tableau; 144
technicien; 91
témoignage; 87
témoin; 87
tribunal; 20
 à forme collégiale; 23
 composé d'un seul juge; 23
 d'exception/spécial; 21
 de commerce; 19
 de droit commun; 21
 de grande instance; 17
 de proximité; 18
 judiciaire; 17

V

valeur en litige; 49
vérification; 93
vice-président; 25
violation de la loi; 179
vote; 96

Bibliografi

Danske love – Retsplejeloven. Hentet 31. december 2019 fra: <https://danskelove.dk/retsplejeloven>

Dictionnaire juridique. (2020). Définition de Juge des contentieux de la protection. Hentet 31. januar 2020 fra: <https://www.dictionnaire-juridique.com/definition/juge-des-contentieux-de-la-protection.php>

Domstolsstyrelsen. *5 Hvem kan repræsentere dig i sag?* Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.domstol.dk/jfscivil/HtmlPublikationer/Infolink%2014/Infolink%2014%20-%20Hvem%20kan%20repr%C3%A6sentere%20dig%20i%20en%20sag.htm>

Domstolsstyrelsen. *Præsidenten.* Hentet 31. december 2019 fra: <https://www.domstol.dk/oestrelandsret/organisation%20m%20v/Pages/Praesidenten.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2018, 20. december). Organisation. Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.domstol.dk/VESTRELANDSRET/OMVESTRELANDSRET/Pages/Organisation.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2007, 5. januar). Landsretterne. Hentet 31. januar 2020 fra: <https://www.domstol.dk/OM/ORGANISATION/Pages/Landsretter.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2018, 12. december). *Civile kæresager.* Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.hoejesteret.dk/hoejesteret/vejledninger2/civilesager/Pages/Civilekaeresager.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2017, 6. november). *Digital behandling af civile sager i Østre Landsret.* Hentet 31. december 2019 fra: <https://www.domstol.dk/oestrelandsret/sagsbehandling/Pages/Digitalbehandlingafcivilesagererp%C3%A5vejtil%C3%98streLandsret.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2017, 1. januar). *Forberedelse.* Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.domstol.dk/saadangoerdu/civilesager/hvordanforloberencivilsag/forberedelse/Pages/default.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2016, 25. juli). *Organisation m.v.* Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.domstol.dk/OESTRELANDSRET/ORGANISATION%20M%20V/Pages/default.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2015, 17. november). *Det danske retssystem.* Version nr. 1.0. Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.domstol.dk/om/publikationer/HtmlPublikationer/Profil/Profilbrochure%20-%20DK/kap03.html>

Domstolsstyrelsen. (2015, 27. februar). *Kære.* Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.domstol.dk/saadangoerdu/ankeogkaere/kaere/Pages/default.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2015, 27. februar). *Anke i civile sager.* Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.domstol.dk/saadangoerdu/ankeogkaere/anke/Pages/Anke.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2014, 22. december). *Medarbejdere.* Hentet 31. december 2019 fra:

<https://www.domstol.dk/oestrelandsret/organistation%20m%20v/Pages/Medarbejdere.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2014, 3. juli). *Sø- og Handelsretten*. Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.domstol.dk/OM/ORGANISATION/Pages/S%c3%b8-ogHandelsretten.aspx>

Domstolsstyrelsen. (2011, 11. april). *Byretterne*. Hentet 31. december 2019 fra: <http://www.domstol.dk/OM/ORGANISATION/Pages/Byretter.aspx>

Droit-finances. (2020, marts). *Chambre de proximité du tribunal judiciaire*. Hentet 31. januar 2020 fra: <https://droit-finances.commentcamarche.com/faq/79349-chambre-de-proximite-du-tribunal-judiciaire-definition>

Droit-finances. (2020, januar). *Tribunal de grande instance (TGI): rôle et compétences*. Hentet 31. december 2019 fra: <https://droit-finances.commentcamarche.com/contents/1507-tribunal-de-grande-instance-tgi-role-et-competences#definition>

Editions-tissot. (2020). *La procédure avant le pôle social du tribunal judiciaire*. Hentet 31. januar 2020 fra: <https://www.editions-tissot.fr/droit-travail/content.aspx?idSGML=1c701909-0431-4e0b-94b3-47b2467796b3&codeCategory=BTP&codeSpace=PSI&chapitre=P01C2&pageNumber=1§ion=P01C2F070&op=1>

Jurifiable. (2020). *Tribunal de commerce : dossier complet*. Hentet 31. december 2019 fra: <https://www.jurifiable.com/conseil-juridique/litige/tribunal-de-commerce>

Jurifiable. (2020). *Tribunal d'instance : dossier complet*. Hentet 31. december 2019 fra: <https://www.jurifiable.com/conseil-juridique/litige/tribunal-dinstance>

Justice. (2020). *Le tribunal judiciaire. Le juge des contentieux de la protection*. Hentet 31. januar 2020 fra: <https://www.justice.fr/themes/tribunal-judiciaire>

Kend din ret (2014): *Om Danmarks domstole*. Hentet 13. august 2020 fra: https://gymnasie.kenddinret.dk/wp-content/uploads/2014/12/domstol_org.png

Ministère de la justice (2019, 24. december). *Réforme de l'organisation judiciaire*. Hentet 13. august 2020 fra: <http://www.justice.gouv.fr/le-ministere-de-la-justice-10017/reforme-de-lorganisation-judiciaire-32855.html>

Ministère de la justice (2020, 6. januar). *Organisation de la justice*. Hentet 15. august 2020 fra: www.justice.gouv.fr/organisation-de-la-justice-10031/

Ministère de la justice (2020, 18. februar). *Tribunal judiciaire*. Hentet 13. august 2020 fra: <http://www.justice.gouv.fr/organisation-de-la-justice-10031/lordre-judiciaire-10033/tribunal-judiciaire-12034.html>

Service-public. (2020, 1. januar). *Faire appel d'un jugement civil ou pénal*. Hentet 31. januar 2020 fra: <https://ret.systeme.dk/index.php?id=209>

Service-public. (2020, 1. januar). *Juridictions civiles*. Hentet 31. januar 2020 fra: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F2289>

Systeme. (2020). *Domstolenes uafhængighed*. Hentet 31. december 2019 fra: <https://ret.systeme.dk/index.php?id=209>.

Vincent, J. (1991). *Précis de procédure civile*. 22. udgave.